

Jaarstukken 2023

Registratienummer
23.1076350

Datum
9-4-2024

Versie
Definitief

Afdeling
Financiën, Control & Belastingen

hoogheemraadschap
**Hollands
Noorderkwartier**

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Thema's Waterplan 2022-2027	9
	Deel 1 – Effecten in detail	18
3	Waterveiligheid	20
4	Voldoende water	26
5	Gezond water	32
6	Schoon water	35
7	Veilige (vaar)wegen	41
8	Crisisbeheersing	44
9	Bestuur en Organisatie	47
	Deel 2 – Verplichte paragrafen	51
10	Bedrijfsvoering	52
11	Ontwikkelingen in het begrotingsjaar	56
12	Incidentele baten en lasten 2023	57
13	Waterschapsbelastingen	58
14	Weerstandscapaciteit en risicomanagement	61
15	Financiering	63
16	Onttrekkingen aan overige bestemmingsreserves en voorzieningen	66
17	Verbonden partijen	67
18	Aanbevelingen	73
	Deel 3 – Jaarrekening	78
19	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	79
20	Balans	82
21	Exploitatie	95
22	Exploitatie naar taak	99
23	Exploitatierekening naar kosten- en opbrengstesoorten	101
24	Vermelding topinkomens	104
25	Verantwoordingsinformatie	105
26	Gebeurtenissen na balansdatum	109
27	Controleverklaring	110
	Bijlagen	112

1. Inleiding

Voor u liggen de jaarstukken 2023 van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK). In de jaarstukken leggen wij verantwoording af over het door ons gevoerde beleid en de uitgevoerde activiteiten. Dit doen wij aan de hand van de zeven maatschappelijke effecten die zijn benoemd in ons Waterplan 2022-2027. Na een algemene beschouwing volgt in dit hoofdstuk een terugblik op hoofdlijnen over onze verrichte werkzaamheden per effect, een overzicht van onze exploitatie en investeringen en de leeswijzer voor de overige hoofdstukken.

1.1 Algemene beschouwing

Het afgelopen jaar hebben we de krachten van de natuur ervaren, met een droog voorjaar, een natte zomer met een zomerstorm en een uitzonderlijk natte herfst met twee herfststormen. Oktober was de natste oktobermaand sinds 1906 en in november was de neerslag het dubbele van wat er normaal in deze maand valt. Onze crisisorganisatie is twee keer opgeschaald, voor in totaal vijf weken, om de wateroverlast te beheersen. We hebben coupures en sluzen gesloten, noodpompen ingezet en vele hoogwaterinspecties gelopen. Ook zijn we tijdens deze periodes in contact gebleven met onze externe netwerk en omgeving en hebben we evaluaties uitgevoerd. Dit zorgde voor extra druk op de organisatie. Naast de hevige neerslag hebben we door Poly, één van de zwaarste zomerstormen ooit, te maken gehad met grote schade aan onze bomen. Inwoners en bedrijven in ons gebied hebben allen last gehad van deze weersextremen. Het KNMI heeft ook gesignaleerd dat deze extremen zich steeds sneller gaan opvolgen. Dit vereist dat we 24/7 klaarstaan om te reageren op de uitdagingen van klimaatverandering. Met onze investeringen anticiperen we hierop. Het opgeleverde boezemgemaal Monnickendam heeft al zijn dienst bewezen door voor het eerst 8.700 m³ per minuut weg te malen tijdens de piek in het debiet.

Begin februari 2023 werd de nieuwe dijkgraaf beëdigd door de Commissaris van de Koning van Noord-Holland. Vervolgens vonden op 15 maart de waterschapsverkiezingen plaats en werd het nieuwe algemeen bestuur geïnstalleerd. Beide hebben een uitgebreid inwerkprogramma doorlopen. Onze taken hebben meer inspanning gekost en we hebben ten opzichte van onze begroting hogere kosten gemaakt als gevolg van klimaatverandering, evenals hogere arbeidskosten en energiekosten. Een exploitatietekort van € 2,6 miljoen is daarvan het gevolg geweest. Zonder de extra kosten als gevolg van de weersextremen zou sprake zijn geweest van een klein exploitatieoverschot.

De uitvoering van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) vordert. Daarnaast zijn we op het gebied van waterveiligheid doorgegaan met versterken van boezemkades en primaire keringen. We werken steeds meer risicogestuurd en datagedreven.

Vanuit het Rijks- en eigen programma Ruimtelijke adaptatie hebben we met onze omgevingspartners aan een de klimaatbestendige leefomgeving gewerkt.

Ook hebben we gericht gewerkt aan de Kaderrichtlijn Water (KRW) doelen van 2027. Toch worden niet alle KRW-doelen behaald. Specifieke gebiedskenmerken zorgen ervoor dat we voor een dertiental prioritair gebieden de doelen waarschijnlijk halen. In de overige gebieden zetten wij in op kansen om de waterkwaliteit te verbeteren, alleen worden de KRW-doelen daar niet gehaald. De maatschappelijke en bestuurlijke belangstelling voor de KRW is toegenomen nu de einddatum voor het behalen van de doelen in 2027 dichterbij komt. Om na te gaan of wij vanuit onze verantwoordelijkheden voldoende handelen in het halen van doelen, heeft de organisatie een juridische *quickscan* door de Universiteit van Utrecht laten uitvoeren. De aanbevelingen uit de *quickscan* worden uitgewerkt in een actieplan dat medio 2024 aan het bestuur wordt voorgelegd. In de planperiode 2022-2027 sturen we op het maatregelenpakket dat is afgesproken met de provincie. Zo hebben we drie vismigratieknelpunten opgelost, op een tiental locaties acht kilometer aan natuurvriendelijke oevers gerealiseerd en zijn we pilots gestart op het gebied van defosfateren van oppervlaktewater. De samenwerking met de agrarische sector in het Landbouwportaal is gecontinueerd. We participeren in gebiedsprocessen en regio-overstijgende plannen en

ontwikkelingen zoals het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG) en de NOVEX-gebieden MRA en Noordzeekanaal en stellen daarbij het realiseren van onze doelen centraal. Daarbij hanteren wij 'water en bodem sturend' als leidend principe. Als waterschap werken wij daarnaast aan de invulling en uitwerking van het rijksbeleid 'water en bodem sturend' in ons beleid en regelgeving.

Schoon water blijft voor iedereen van groot belang. Wij hebben hierin dagelijks voorzien door te sturen op een stabiel zuiveringsproces, alsmede door een risicogestuurd onderhoudsstrategie voor onze *assets*. Tegelijkertijd kijken we vooruit naar de grote opgaven en investeringen die op ons afkomen zoals de implementatie van de Europese richtlijn stedelijk afvalwater en de groei van de bevolking en industrie in ons beheergebied.

Als maatschappelijk verantwoorde overheid (MVO) hebben we onze taken zo duurzaam en circulair mogelijk uitgevoerd. Dat heeft zich op meerdere vlakken geuit, zoals het zelf duurzaam opwekken van energie, het scheiden van bedrijfsafval, het halen van grondstoffen uit reststromen en het verlagen van de CO₂-uitstoot. We bereiden de uitfasering van onze eigen slibdrooginstallatie (SDI) in Beverwijk voor. Afvalverwerker HVC bouwt op haar eigen terrein in Alkmaar een nieuwe SDI die gebruikmaakt van restwarmte. Ook ons slib wordt daar in de toekomst gedroogd, waardoor ons gasverbruik aanzienlijk zal afnemen. Daarnaast hebben we ingespeeld op renderende kansen met de aanschaf van twee windturbines.

De druk op het personeel is door het omvangrijke takenpakket onverminderd hoog gebleven. Het afgelopen jaar zijn we gestart met een nieuwe campagne 'Het kan bij HHNK', wat heeft geresulteerd in meer reacties op vacatures. Met het komende Strategisch Personeelsplan (SPP) bereiden we ons voor op toekomstige ontwikkelingen. De Omgevingswet treedt per 1 januari 2024 in werking. In voorbereiding daarop zijn de benodigde instrumenten vastgesteld en zijn we aangesloten op de productieomgeving van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Ook zijn de testen uitgevoerd met andere ketenpartners om te kijken of het DSO naar behoren werkt. In het snel veranderende regelgevingslandschap bereiden we ons voor op aankomende wet- en regelgeving. Zo ook op de eisen aan cyberbeveiliging in de Europese richtlijn Network and Information Security (NIS2).

Binnen de effecten zijn in totaal 29 prestaties benoemd die een horizon van maximaal vijf jaar kennen. Hiervan lopen er 26 volgens planning en 3 worden niet gehaald. Een volledig beeld van de behaalde prestaties en bijbehorende mijlpalen (jaardoelen) uit 2023 is per effect terug te vinden in hoofdstukken 3 tot en met 9. In de volgende paragraaf zijn de effecten op hoofdlijnen weergegeven.

1.2 Terugblik op hoofdlijnen

Effect	Samenvatting 2023
Waterveiligheid	<ul style="list-style-type: none"> • De uitvoering van het HWBP-2 project Markermeerdijken Hoorn-Edam-Amsterdam vordert. Door het voor de komende tien jaar schorsen van de werkzaamheden voor Durgerdam wordt het subsidietraject HWBP-2 Durgerdam (inclusief HWBP-koppelstuk) afgerond. Er vindt nader onderzoek plaats, waardoor het besluitvormingsproces rond het project Den Oever - Den Helder is verschoven naar eind 2024. • We zijn gestart met VBK-3 (Verbetering boezemkades) programma en hebben zes kilometer regionale kering verbeterd. De beoordeling van onze keringtrajecten ligt op koers. • Dit jaar is voor de primaire keringen een plan van aanpak opgesteld voor de tweede landelijke beoordelingsronde (2023-2035). Voor de regionale keringen zijn alle grondlichamen en kunstwerken getoetst. Daarnaast zijn ruim 1 miljoen niet-waterkerende objecten van risicoklassen voorzien. Daarmee liggen wij op koers om volgend jaar de toetsingsrapportage aan de provincie Noord-Holland te overhandigen. • We beheren onze keringen risicogestuurd, binnen de gestelde financiële kaders. We zijn gestart met een inhaalslag van uitgesteld onderhoud. Ook hebben we het natuurtechnisch maaien uitgebreid om biodiversiteit te bevorderen. • Een deel van de regionale- en overige keringen is aangewezen als compartimenteringskering en opgenomen in de waterschapsverordening.

Effect	Samenvatting 2023
	<ul style="list-style-type: none"> • Het algemeen bestuur heeft besloten om de haalbaarheid van het project Dijkkwartier, en daarmee het wonen op de zeewering in Den Helder, vanuit het oogpunt van waterveiligheid volgend jaar nader te onderzoeken. De Kijk op de Veerkrachtige Kust wordt verder uitgewerkt.
Voldoende water	<ul style="list-style-type: none"> • Het laatste project van het programma Wateropgave 1.0 is afgerond en het programma is geëvalueerd. De laatste drie projecten van Wateropgave 1.5 zijn begin 2024 gereed. We zijn gestart met de planvorming en verkenningen voor de eerste projecten van de Wateropgave 2.0. • De wateroverlast door extreme neerslag in het laatste kwartaal heeft veel gevraagd van de medewerkers én de peilregulerende objecten. Het boezem- en poldersysteem heeft naar behoren gefunctioneerd. Op een aantal plaatsen is extra bemaling bijgezet om versneld op het gewenste peil te komen. • De nieuwe gemalen De Poel en Monnickendam zijn opgeleverd. We zijn gestart met de voorbereidingen voor de nieuwbouw van de gemalen Hippolytushoef en P. van der Sterr. De nieuwbouw van gemaal de Hoelm en de grootschalige renovatie van gemaal Oosterpolder zijn in uitvoering. • Door leveringsproblemen hebben we de planning van het vervangingsproject van de onderstations van alle gemalen gewijzigd. De einddatum voor het project is ongewijzigd. • De actualisatie van peilbesluit Callantsoog/Zijpe en het vaststellen van het handelingskader peilbesluiten hebben door personele bezetting vertraging opgelopen. • Het baggerprogramma is volgens planning verlopen. We hebben maatregelen getroffen om de achterstanden in de baggerschouw en de schouw op bergend vermogen in te lopen. Dit heeft de gewenste versnelling en resultaat opgeleverd. • We hebben een ontwerp geschreven voor de Strategie waterverdeling, welke is toegelicht in een themasessie voor het algemeen bestuur. Daarnaast hebben we een informatiebijeenkomst gehouden voor betrokkenen. De inzagetermijn heeft geen zienswijzen opgeleverd. De nieuwe strategie wordt begin 2024 aan het algemeen bestuur ter besluitvorming voorgelegd. • In het najaar is gestart met de realisatie van het meetnetwerk Elektrische Geleidingsvermogen (EGV). Dit netwerk moet inzicht leveren in de bron van externe verzilting in ons hoofdwatersysteem. • We hebben een programmamanager zoetwaterbeschikbaarheid aangesteld en zijn gestart met een programmaplan. • Op 1 juli is de startversie van het PPLG Buitengewoon Noord-Holland aan het Rijk gestuurd. We hebben meegedraaid in het kernteam van het PPLG om water en bodem als sturende principes te laten landen in de startversie van het PPLG. We nemen deel aan de provinciale gebiedsprocessen op polderniveau voor een concrete uitwerking. Verder leveren we bijdragen op de wateronderwerpen in verschillende gebiedsprocessen. • Het conceptanalyse document ontwikkelperspectief Noord-Holland Noord is opgeleverd. Dit vormt de provinciale uitwerking van het ruimtelijk arrangement. • Voor het Noordzeekanaalgebied is een concept ontwikkelperspectief opgesteld voor het samen sturen op transitie van nationaal belang. Met overheden en marktpelers zijn we betrokken bij de uitwerking van de woningbouwopgave in het gebied.
Gezond water	<ul style="list-style-type: none"> • De organisatie heeft een juridische <i>quickscan</i> door de Universiteit van Utrecht laten uitvoeren. Deze heeft inzichtelijk gemaakt waarin we ons handelen moeten aanscherpen met het oog op de KRW doelen voor 2027. • We hebben een verdieping van de watersysteemanalyses en aanvullende monitoring uitgevoerd in diverse KRW-gebieden. Het bestuur heeft een besluit genomen over de KRW-maatregel aanpassing van de rwzi Everstekoog op Texel waarmee ook vooruitgelopen wordt op de Herziening richtlijn stedelijk afvalwater. • Drie vismigraatieknelpunten zijn opgelost en we hebben de oplossing van diverse andere knelpunten verkend. • Het huidige Landbouwportaal is verlengd tot en met 2024. We zijn gestart met het onderzoeken van de doorontwikkeling van het initiatief na 2024 en volgen hierin de ontwikkelingen rond het PPLG. • Voor het project Verbetering natte infrastructuur Noordkop is de voorkeursvariant voor het Oostoevergemaal bepaald.
Schoon water	<ul style="list-style-type: none"> • We hebben de sturing op het zuiveringsproces in het hele verzorgingsgebied op uniforme wijze uitgevoerd. Ook zijn positieve resultaten bereikt voor het sturen op de

Effect	Samenvatting 2023
	<p>productie van schoon water. Daarnaast wordt een risicogestuurde onderhoudsstrategie voor onze assets ontwikkeld.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Met onze partners en bedrijven in de Waterketen hebben we onder andere samengewerkt aan het programma Indirecte Lozingen én de innovatieve ketenaanpak. Voor het programma Indirecte Lozingen hebben we met de partners invulling gegeven aan een <i>try out</i> en de resultaten komen in 2024 beschikbaar. De innovatieve ketenaanpak bedrijfsafvalwater is verder uitgewerkt. • We hebben gewerkt aan de instrumenten basiszuiveringsbeeld (BZB) en omgevingsscan. Hierdoor kunnen we steeds beter inspelen op vragen uit de omgeving en de Grote Verbouwing Waterketen. • Ondanks de inzet van de diverse maatregelen, waaronder het realiseren van de groengasinstallatie op de rwzi Beverwijk en het onderzoek voor de uitstoot van methaan- en lachgas, wordt de doelstelling om in 2025 het schone water klimaat- en energieneutraal te produceren niet behaald. Dit komt doordat de slibdrooginstallatie (SDI) langer open blijft dan voorgenomen en diverse energieopwekkende <i>assets</i> later operationeel zijn dan gepland. • Het algemeen bestuur heeft een positief besluit genomen over drie voorstellen voor centrale gisting, groen gas Den Helder en Zaandam én windenergie. Ook hebben we belangrijke stappen gezet in het verwaarden van energie, water en grondstoffen. De eerste lachgassensoren zijn aangeschaft en geplaatst op rwzi Zaandam-Oost. Hiermee is het onderzoek naar uitstoot van methaan en lachgas gestart. Daarnaast zijn afspraken over onderzoek naar de productie van waterstof gemaakt.
Veilige (vaar)wegen	<ul style="list-style-type: none"> • De implementatie van de wegenoverdracht naar de Waterlandse gemeenten is gestart. • Op initiatief van de provincie Noord-Holland is de evaluatie van de vaarwegovereenkomst breder getrokken om algemene normen en kaders beter te definiëren. We verlengen de huidige vaarwegovereenkomst ongewijzigd. De nieuwe standaardovereenkomst tussen provincies en waterschappen is medio 2024 klaar. • De aanbesteding van het baggeren van de vaargeul van het Amstelmeer is in 2023 gegund. De uitvoering vindt plaats in 2024.
Crisisbeheersing	<ul style="list-style-type: none"> • We hebben 36 meldingen binnengekregen en we zijn twee keer zijn opgeschaald naar alarmfase 2 en een keer naar alarmfase 1 naar aanleiding van storm Ciaran en de wateroverlast in de periode oktober-december. De crisisbeheersingsorganisatie heeft naar behoren gefunctioneerd. Deze is wel onder druk komen te staan door de duur van de opschaling, evenals door druk vanuit de omgeving. Daarnaast hebben we materieel geleverd aan Oekraïne onder coördinatie van het ministerie Infrastructuur en Waterstaat. • We hebben een methodiek ontwikkeld waarmee systeemversterkingskansen worden geïdentificeerd (crisisgerichte systeemanalyse). Toepassing hiervan in de Crisisbeheersing in de genen (CING)-pilotgebieden heeft al veel opgeleverd zoals locaties voor noodpompen in de pilotgebieden. Deze informatie is gebruikt bij het verkennend invullen van de samenredzaamheid in de pilotgebieden. Daarnaast zijn diverse systeemversterkingskansen in beeld gebracht welke zijn opgepakt in de uitvoeringsprogramma's. • Versterken Watersysteem: De ontwikkeling van een nieuwe methodiek voor het crisisrobuust maken van onze watersystemen en een toepassing daarvan in de Zijpe heeft geleid tot een aantal opdrachten die worden opgenomen in het programma Wateropgave 2.0. • Versterken Informatievoorziening: We hebben de onderzoeksversie van de WaterRisicoRadar opgeleverd. Deze app geeft 24/7 een actueel en gedetailleerd overzicht van de neerslag- en onweersverwachting volgens de laatste inzichten van het KNMI. Met de Delft Waterspin ontwikkelomgeving maken we resultaten van complexe waterberekeningen toegankelijk voor niet technici. • Versterken Crisisbeheersingsorganisatie: We leveren een prototype versie waterbeeld (wekelijks) op voor het informatieknooppunt van de veiligheidsregio Noord-Holland Noord (NHN). Het eindrapport 'Bereikbaarheid HHNK tijdens crises' is opgeleverd en wordt geïmplementeerd.
Bestuur en Organisatie	<ul style="list-style-type: none"> • De druk op het personeel is onverminderd hoog gebleven en werving van nieuwe collega's is een continu proces dat van ons wendbaarheid en innovatie vraagt. Met onze arbeidsmarktcommunicatiecampagne hebben we beter in verbinding gestaan met (jong) talent. We hebben ons gepositioneerd als aantrekkelijke, flexibele en

Effect	Samenvatting 2023
	<p>inclusieve werkgever en hebben daarvoor verder uitvoering gegeven aan het plan van aanpak diversiteit en inclusie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De implementatie van de Omgevingswet, die per 1 januari 2024 in werking treedt, is gereed. We zijn de projectorganisatie aan het afbouwen en brengen de werkzaamheden over naar de lijnorganisatie. • We hebben voor de rechtmatigheidsverantwoording uitvoering gegeven aan het controleplan Interne beheersing 2022/2023. • Voor de Wet open overheid (Woo) hebben we vier categorieën actief bekend gemaakt op onze website open.hnk.nl. We hebben een themabijeenkomst over de Woo georganiseerd voor het algemeen bestuur en anonimiseersoftware in gebruik genomen om de organisatie te ondersteunen bij het beantwoorden van een Woo-verzoek. In totaal hebben wij 14 Woo-verzoeken afgehandeld, waaronder een groot verzoek met betrekking tot de Kaderrichtlijn Water. • In 2022 hebben we een deel van de aanslagen later in het jaar opgelegd. Hierdoor zijn dit jaar inwoners van enkele gemeenten geconfronteerd met een maandelijkse incasso voor de waterschapsbelasting over allebei de jaren. We hebben hierdoor meer vragen ontvangen van onze inwoners en waar nodig betalingsafspraken gemaakt.

1.3 Leeswijzer

De jaarstukken zijn opgebouwd uit het jaarverslag (deel 1 en 2) en de jaarrekening (deel 3). Voorafgaand aan het jaarverslag benoemen we in hoofdstuk 2 de ontwikkelingen binnen de vijf thema's uit het Waterplan 2022-2027. Deze vijf thema's zijn: Ruimtelijke adaptatie, Omgevingswet, Duurzaamheid, Biodiversiteit en Datagedreven werken.

Deel 1 (hoofdstukken 3 tot en met 9) is opgebouwd rond de effecten Waterveiligheid, Voldoende water, Gezond water, Schoon water, Veilige (vaar)wegen, Crisisbeheersing en Bestuur en Organisatie. We geven aan wat we hebben gedaan om de beoogde effecten te bereiken en hoe we onze taak in de samenleving hebben opgepakt en uitgevoerd.

Deel 2 (hoofdstukken 10 tot en met 18) bevat de wettelijk verplichte paragrafen.

Deel 3 (hoofdstukken 19 tot en met 27) bevat de jaarrekening inclusief de controleverklaring van onze accountant. In dit deel verantwoorden we onze financiële positie.

In de bijlagen staan de overzichten die niet wettelijk zijn voorgeschreven.

Smileys

We hebben smileys gebruikt om in de loop van het begrotingsjaar in management- en concernrapportages de voortgang in beeld te brengen. In deel 1 zijn per prestatie de smileys op de volgende manier aangegeven:

- Deze prestatie loopt qua inhoud en middelen volgens jaarplanning.
- Deze prestatie loopt wat betreft inhoud en middelen achter op de *jaarplanning*. We verwachten de geconstateerde afwijking op te lossen binnen de *totale* planning.
- Deze prestatie loopt niet goed of uit de planning. We verwachten dit niet meer op te lossen is binnen de totale planning.

Een prestatie heeft een langere doorlooptijd dan een jaar. In bovenstaande uitleg is dit aangeduid met *totale* planning. Bij een blauwe of rode smiley geven we hiervoor een verklaring, maar ook hoe we hier gevolg aan geven. Een rode smiley betekent niet per definitie dat we de prestatie niet behalen, maar kan betekenen dat de prestatie een jaar later dan gepland wordt behaald.

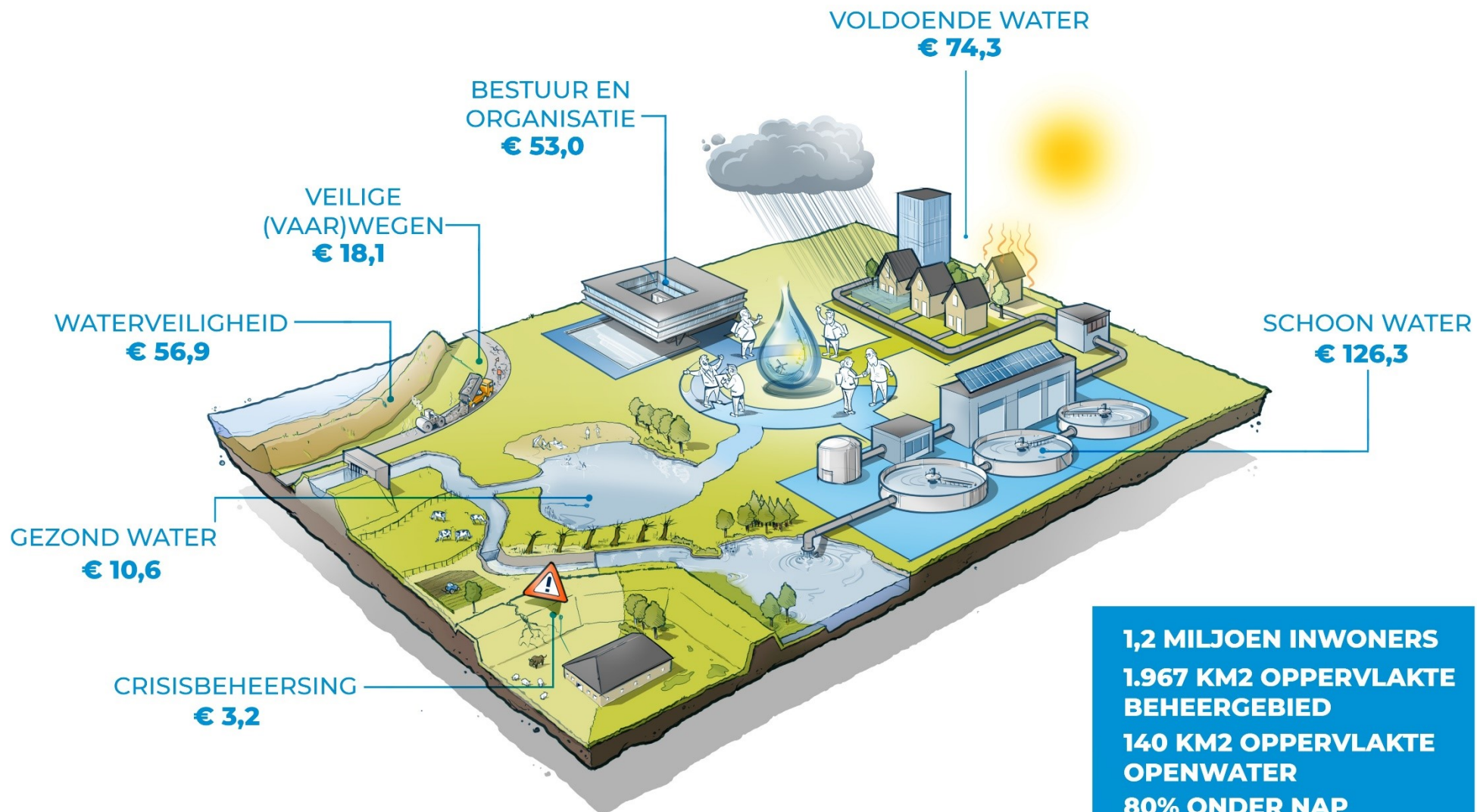
Financiële overzichten

In deze jaarstukken gaan we in op de financiële verschillen tussen de begroting en de realisatie. We vergelijken de realisatie met de herziene begroting. Dit is de begroting inclusief de vastgestelde begrotingswijzigingen. In hoofdstuk 21 zijn deze begrotingswijzigingen toegelicht. Per hoofdstuk presenteren we een tabel met daarin exploitatielasten en investeringsvolumes. Bij de financiële tabellen en teksten zijn toelichtingen opgenomen waarin we de relevante afwijkingen groter dan € 0,5 miljoen of grote verschuivingen ten opzichte van de herziene begroting verklaren. In de tabellen en teksten kunnen afrondingsverschillen voorkomen.

WAT DOEN WE MET UW BELASTINGGELD?

Jaarstukken 2023 - TOTALE KOSTEN € 342,3 MILJOEN

1.4 Exploitatie en investeringen naar effect

Exploitatie naar effect

Ten opzichte van de herziene begroting sluiten we het jaar af met een exploitatieresultaat van € 2,6 miljoen negatief, inclusief begrotingswijziging. Zonder de begrotingswijziging zou het resultaat € 1,6 miljoen negatief zijn. De verschuivingen tussen de kosten en opbrengsten ten opzichte van de herziene begroting worden op hoofdlijnen als volgt verklaard.

Exploitatieresultaat (bedragen x € 1 miljoen)		Structureel/ incidenteel	Effect
Hogere energiekosten	-5,3	I	Waterveiligheid, Voldoende water, Schoon water
Hogere toevoeging onderhoudsvorzieningen (baggeren en persleidingen/rioolgemalen)	-0,9	S/I	Voldoende water, Schoon water
Hogere kosten door inlopen uitgesteld onderhoud	-0,8	I	Waterveiligheid
Hogere solidariteitsbijdrage HWBP	-0,8	I	Waterveiligheid
Hogere opbrengsten subsidie NPLG	0,3	I	Voldoende water
Hogere opbrengsten inhaalslag invordering	0,6	I	Bestuur en organisatie
Lagere kosten onderhoud	0,8	I	Voldoende water
Lagere kosten VBK	1,1	I	Waterveiligheid
Lagere personeelskosten	1,3	I	Alle effecten
Diverse lagere kosten / hogere opbrengsten	1,1	S/I	Alle effecten
Exploitatieresultaat	-2,6		

Voorgesteld wordt om van het resultaat € 2,6 miljoen te onttrekken aan de bestemmingsreserves voor tariefegalisatie. In onderstaande tabel wordt de exploitatie per effect weergegeven.

Exploitatie (bedragen x € 1 miljoen)		Realisatie 2023	Herziene Begroting 2023	Originele Begroting 2023
Waterveiligheid	Kosten	56,9	59,0	54,1
	Opbrengsten	-8,9	-9,4	-8,3
	Afrondingsverschil	-	-	0,1
	Netto	48,0	49,6	45,9
Voldoende water	Kosten	74,3	74,3	75,8
	Opbrengsten	-2,7	-1,1	-0,8
	Afrondingsverschil	-0,1	-	-
	Netto	71,5	73,2	75,0
Gezond water	Kosten	10,6	10,2	9,9
	Opbrengsten	-0,6	-0,2	-0,2
	Afrondingsverschil	-	-	-
	Netto	10,0	10,0	9,7
Schoon water	Kosten	126,3	120,1	114,4
	Opbrengsten	-13,9	-11,4	-10,5
	Afrondingsverschil	-	-	-
	Netto	112,4	108,7	103,9
Veilige (vaar)wegen	Kosten	18,1	18,9	22,4
	Opbrengsten	-3,2	-3,3	-11,5
	Afrondingsverschil	-0,1	-	-
	Netto	14,8	15,6	10,9

Exploitatie <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>		Realisatie 2023	Herziene Begroting 2023	Originele Begroting 2023
Crisisbeheersing	Kosten	3,2	3,1	3,5
	Opbrengsten	-	-	-
	Afrondingsverschil	-	-	-
	Netto	3,2	3,1	3,5
Bestuur en Organisatie	Kosten	53,0	47,9	44,7
	Opbrengsten	-26,4	-24,5	-9,3
	Afrondingsverschil	-	-	0,1
	Netto	26,6	23,4	35,5
Afrondingsverschillen totale kosten		-0,1	0,1	0,2
Afrondingsverschillen totale opbrengsten		-	-	0,1
Totaal kosten		342,3	333,6	325,0
Totaal opbrengsten		-55,7	-49,9	-40,5
Afrondingsverschil		-	-	-
Totaal netto exclusief reserves en waterschapbelastingen		286,6	283,7	284,5
Dotaties en onttrekkingen aan algemene reserve		-	-	-
Dotaties en onttrekkingen aan bestemmingsreserves voor tariefseglisatie		-35,4	-35,4	-36,4
Waterschapsbelastingen		-248,5	-248,2	-248,1
Afrondingsverschil		-0,1	-0,1	-
Totaal ('-' is voordelig)		2,6	-	-

In onderstaande tabel zijn de waterschapsbelastingen per taak weergegeven.

Taak <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Realisatie 2023	Herziene Begroting 2023	Originele Begroting 2023
Watersysteem	-151,0	-148,9	-148,8
Zuiveringen	-91,3	-93,1	-93,0
Wegen	-6,2	-6,2	-6,3
Afrondingsverschil	-	-	-
Waterschapsbelastingen	-248,5	-248,2	-248,1

Investeringsen

De inflatie heeft beperkte gevolgen voor onze investeringen. Bij lopende projecten wordt de risicoreservering binnen de investeringskredieten eerder benut. Bij nieuwe aanbestedingen houden we in de kredietaanvraag rekening met hogere uitgaven.

Conform de in september 2022 vastgestelde Kadernota Risicomanagement (22.0221990) maken investeringsrisico's geen onderdeel meer uit van de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. In eerste instantie wordt voor dergelijke risico's een beroep gedaan op de risicoreservering binnen het investeringskrediet. Er zijn investeringsrisico's waarbij de afstemming met de subsidiegever over het toekennen van de subsidie constructief verloopt. Dit betreft het Project Markermeerdijken binnen het effect Waterveiligheid voor een bedrag van € 23,6 miljoen. Dit bedrag is gewijzigd van € 43,7 miljoen naar € 23,6 miljoen door een positieve toets van het programmabureau op de dossiers PFAS en COVID-19, alsmede door de positieve verwachtingen over de afronding van één van de dossiers.

In onderstaande tabel staan per effect de investeringsuitgaven en -inkomsten. Het investeringsvolume komt € 3,3 miljoen lager uit. De verschillen tussen de herziene begroting en realisatie worden hierna per effect toegelicht.

Verskil netto-investeringsvolume <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>		Effect
Het onderzoek voor de vooroever primaire kering 't Horntje is afgerond.	0,2	Waterveiligheid
Het project Den Oever-Den Helder heeft verdere vertraging opgelopen. Daarnaast zijn de uitgaven bij het project Katwoude in de realisatiefase zijn verschoven in de tijd.	1,1	Waterveiligheid
Doorschuiven van werkzaamheden uit 2022 voor gemaal Monnickendam vanwege een archeologische vondst.	-0,5	Voldoende water
Hogere uitgaven dan begroot voor aanschaf windturbines.	-0,7	Voldoende water
Lagere uitgaven door gewijzigde planning voor de procesautomatisering watersystemen doordat de zware types onderstations beperkt leverbaar zijn.	0,5	Voldoende water
De werkzaamheden aan de visvriendelijke pompen bij gemaal de Hoelm zijn doorgeschoven naar 2024.	0,5	Gezond water
Het programma renovaties rwzi's loopt voorspoedig doordat bij diverse werken na marktverkenning snel een oplossing en uitvoering volgt.	- 4,9	Schoon water
De aanpak van de microverontreinigingen is vertraagd doordat de omgevingsscan rwzi Wervershoof en Everstekoog later is opgeleverd.	0,7	Schoon water
De subsidie voor het project Proefzuivering Ge(O)zond water is in één keer ontvangen in plaats van de gebruikelijke vier jaar-termijnen.	2,0	Schoon water
De groengasinstallatie rwzi Den Helder wordt in 2026 opgepakt.	0,7	Schoon water
Vorig jaar liep het project Sattline (procesautomatisering) vertraging op door de planning van de leverancier. Deze vertraging is in 2023 ingelopen.	-1,1	Schoon water
De aanleg van zonnepanelen bij rwzi Den Helder loopt vertraging op	0,3	Schoon water
Voor het project struviet oogstinstallatie bij de rwzi Den Helder schuiven uitgaven door naar 2024 doordat nader onderzoek nodig is.	1,2	Schoon water
De uitvoering van de groengasinstallatie rwzi Beverwijk is doorgeschoven naar 2024.	1,7	Schoon water
Het project verzelfstandiging rwzi Beverwijk is gegund en gestart.	-0,9	Schoon water
Het overbrengen van het Informatie Beheerplan (IBP) van investering naar exploitatie.	1,3	Bestuur en organisatie
De aanbesteding van drie tractoren en de uitgaven voor fysieke beveiliging zijn doorgeschoven.	0,5	Bestuur en organisatie
Overige lagere uitgaven.	0,7	Diverse
Totaal (+ is lagere uitgaven)	3,3	

Investerings <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>		Realisatie 2023	Herziene Begroting 2023	Originele Begroting 2023
Waterveiligheid	Uitgaven	75,6	123,7	123,7
	Inkomsten	-74,7	-121,4	-121,4
	Afrondingsverschillen	-0,1	-0,1	-0,1
	Netto	0,8	2,2	2,2
Voldoende water	Uitgaven	15,0	14,1	14,1
	Inkomsten	-0,8	-0,5	-0,5
	Afrondingsverschillen	0,1		
	Netto	14,3	13,6	13,6
Gezond water	Uitgaven	0,8	1,6	1,6
	Inkomsten	-0,1	-0,4	-0,4

Investerings <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>		Realisatie 2023	Herziene Begroting 2023	Originele Begroting 2023
	Afrondingsverschillen	-0,1		
	Netto	0,6	1,2	1,2
Schoon water	Uitgaven	31,4	29,1	29,1
	Inkomsten	-2,5	-0,5	-0,5
	Afrondingsverschillen	-	-	-
	Netto	28,9	28,6	28,6
Veilige (vaar)wegen	Uitgaven	-	-	-
	Inkomsten	-	-	-
	Afrondingsverschillen	-	-	-
	Netto	-	-	-
Crisisbeheersing	Uitgaven	-	-	-
	Inkomsten	-	-	-
	Afrondingsverschillen	-	-	-
	Netto	-	-	-
Bestuur en Organisatie	Uitgaven	2,0	4,3	4,3
	Inkomsten	-	-	-
	Afrondingsverschillen			
	Netto	2,0	4,3	4,3
Afrondingsverschillen totale uitgaven		-	-	-
Afrondingsverschillen totale inkomsten		-	-	-
Totaal uitgaven investeringen		124,8	172,8	172,8
Totaal inkomsten investeringen		-78,1	-122,8	-122,8
<i>Afrondingsverschillen</i>		-	-0,1	-0,1
Totaal netto investeringen		46,7	49,9	49,9

2. Thema's Waterplan 2022-2027

In deze paragraaf omschrijven we een selectie van de ontwikkelingen binnen de vijf thema's uit het Waterplan 2022-2027. Deze vijf thema's zijn: Ruimtelijke adaptatie, Omgevingswet, Duurzaamheid, Biodiversiteit en Datagedreven werken.

Ruimtelijke adaptatie

In het proces van ruimtelijke adaptatie in de stedelijke omgeving hebben gemeenten en provincie een trekkende rol. Conform de afspraken die gemaakt zijn met het Rijk in het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie hebben alle gemeenten binnen ons beheergebied uitvoeringsagenda's opgesteld. Ook dit jaar hebben we bijgedragen om de leefomgeving klimaatbestendiger te maken. Met de Subsidieverordening Klimaat Actief Noorderkwartier (KAN) hebben we ook financieel bijgedragen aan de gezamenlijke uitvoering van de fysieke uitvoeringsmaatregelen.

We hebben een uitgebreide klimaatstresstest voor onze vitale en kwetsbare functies uitgevoerd. We hebben dit jaar de uitkomsten van de stresstest benut om de impact van uitval, de keteneffecten en de belangrijkste risico's te bepalen. Vervolgens hebben we een ambitie en strategie in de aanpak voor het klimaatadaptief maken van onze vitale en kwetsbare objecten voorbereid.

In de tweede helft van het jaar zijn de nieuwe klimaatscenario's uitgebracht. Hieruit blijkt dat de klimaatextremen nog verder toenemen. De klimaatverandering gaat sneller dan eerder gedacht en heeft daardoor ook meer impact. De maatregelen die we nu met gemeenten, provincie en andere partijen treffen om klimaatbestendiger te worden zijn slechts de eerste stappen. Uit de nieuwe klimaatscenario's blijkt dat een grote impuls wordt gevraagd om de gestelde doelen, in 2050 klimaatadaptief te zijn, te halen.

Omgevingswet

De Omgevingswet treedt per 1 januari 2024 in werking en wordt verder uitgewerkt en toegepast binnen het effect Bestuur en organisatie.

Duurzaamheid

Als MVO voeren we onze taken zo duurzaam mogelijk uit.

Dat uit zich op meerdere vlakken, zoals het zelf duurzaam opwekken van energie, het scheiden van bedrijfsafval, het halen van grondstoffen uit reststromen en het verlagen van de CO₂-uitstoot.

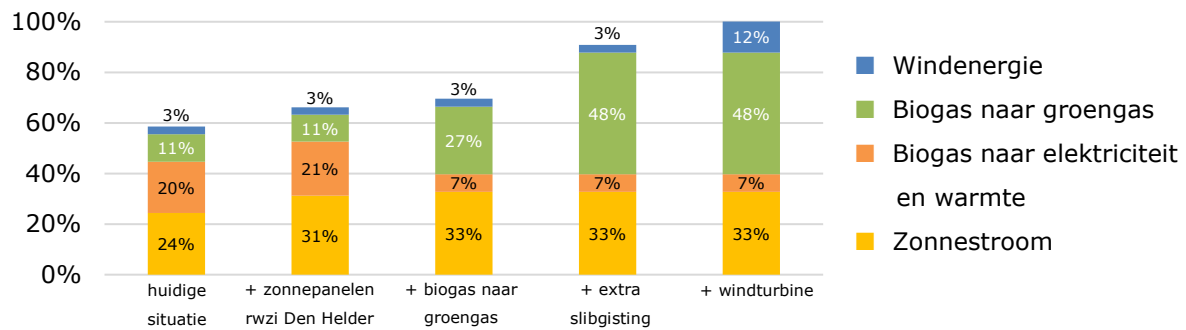
Klimaat- en energieprogramma (KEP)

Om energieneutraal te worden zetten we in op het zelf opwekken van duurzame energie middels zonnepanelen (zonnestroom), windturbines (windenergie) en slibgistingen (biogas/groengas). Dit noemen we de energiemix.

- Van de beoogde 85.000 zonnepanelen zijn 68.000 stuks aangelegd, verdeeld over zeventien locaties. Hiermee wordt jaarlijks circa 20 miljoen kWh geproduceerd, goed voor 25% van onze stroombehoefte. De resterende 17.000 panelen komen op of nabij rwzi Den Helder te liggen. Hiervoor zijn we in afwachting op een uitbreiding van de netaansluiting.
- Door de overname van de twee bestaande windturbines bij gemaal De Helsdeur wekken we vanaf 1 oktober 2023 zelf windenergie op, circa 2,8 miljoen kWh/jaar. Aanvullend is rwzi Geestmerambacht in beeld voor het realiseren van een windturbine. In overleg met gemeente Schagen proberen we deze rwzi als zoekgebied voor windenergie op de kaart te zetten. Wij hebben hiervoor reeds een verkennend gesprek met de omwonenden gevoerd.
- Er is door het algemeen bestuur een voorbereidingskrediet verleend om op de rwzi Geestmerambacht te onderzoeken of er een centrale slibgisting gebouwd kan worden. De slibstroom van zes rwzi's die we nu nog niet vergisten wordt dan benut voor de opwek van biogas en uiteindelijk groengas. Daarnaast is uitvoeringskrediet verleend om de komende jaren biogas van rwzi's Den Helder, Beverwijk en Zaandam-Oost op te werken tot groengas.

In onderstaand diagram is te zien hoe de maatregelen opbouwen naar 100% energieneutraliteit.

Aanvullend zijn de volgende ontwikkelingen te noemen:

- We hebben een energiebesparingsplan gemaakt voor de objecten die meer dan 50.000 kWh/jaar verbruiken, dit zijn 130 stuks. Dit is een landelijke verplichting die geldt vanaf 1 december 2023. Door ICT-problemen op de website van de Rijksdienst voor ondernemend Nederland, de uitvoeringsorganisatie van het ministerie van Economische Zaken), moeten we het indienen van onze maatregelen uitstellen tot begin 2024.
- We hebben de audit op de CO₂-prestatieladder goed doorlopen en hebben een duidelijk beeld op onze emissiebronnen en we nemen maatregelen om de uitstoot van CO₂ te verlagen.
- De regionale energiestrategie (RES) uit 2021 wordt geactualiseerd. Als partner in de energietransitie werken we mee aan deze herijking die medio 2024 moet leiden tot de RES 2.0.
- In het najaar heeft de Unie van Waterschappen het convenant Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB) ondertekend. Het doel hiervan is om in vier stappen toe te werken naar een emissieloze bouwplaats vanaf 2035. Het is aan de individuele waterschappen hier uitvoering aan te geven, door in aanbestedingen te sturen op schoon bouw materieel.

Circulaire economie

- Met de Unie van Waterschappen en de andere waterschappen zijn we een traject gestart om duurzaamheid te vertalen naar concrete maatregelen die we bij assets als waterkeringen, gemalen, rwzi's, oeverbescherming en transportleidingen kunnen nemen. Dit heeft in het najaar geleid tot de oplevering van een vijftal handreikingen, één per assettype, die helpen om de assets bij nieuwe projecten meer circulair en duurzaam te maken.
- Langs het Zeevangsdijkje is circulaire oeverbescherming toegepast, in de vorm van waterdoorlatende panelen gemaakt van aardappelzetmeel uit de patatindustrie. Deze panelen zijn biologisch afbreekbaar en helpen de erachter gelegen natuurvriendelijke oever tot groei te komen.

Duurzame energieopwekking en terugwinning van grondstoffen

Energie HHNK		
Elektriciteit	2023	2023
	<i>Herziene begroting</i>	<i>Resultaat</i>
Inkoop Totaal (MWh)	56.482	60.780
Totaal Opwek (MWh)	60.645	63.956
<i>Waterketen SDI</i>	<i>34.195</i>	<i>39.390</i>
<i>Waterketen WKK</i>	<i>4.080</i>	<i>5.548</i>
<i>Waterketen Zon</i>	<i>21.825</i>	<i>17.918</i>
<i>Watersystemen Wind</i>	<i>-</i>	<i>652</i>
<i>Gebouwbeheer Zon</i>	<i>545</i>	<i>448</i>
Totaal Teruglevering (MWh)	-35.672	-35.110
Verbruik Totaal (MWh)	81.456	89.626
<i>Waterketen</i>	<i>58.533</i>	<i>60.302</i>
<i>Watersystemen</i>	<i>20.500</i>	<i>26.298</i>
<i>Gebouwbeheer</i>	<i>2.118</i>	<i>2.456</i>
<i>Wegen</i>	<i>305</i>	<i>570</i>
Kosten inkoop Elektriciteit	€ 24.582.381	€ 30.605.489
<i>Gemiddeld tarief per MWh*</i>	<i>€ 435,23</i>	<i>€ 503,55</i>
Opbrengsten Teruglevering**	€ -3.089.301	€ -3.139.671
Gas	2023	2023
	<i>Herziene begroting</i>	<i>Resultaat</i>
Totaal Inkoop Aardgas (m³x1.000)	14.103	15.410
<i>Waterketen SDI</i>	<i>13.770</i>	<i>15.115</i>
<i>Gebouwen</i>	<i>333</i>	<i>295</i>
Kosten inkoop Gas	€ 25.132.225	€ 24.264.646
<i>Gemiddeld tarief per 1.000 m³*</i>	<i>€ 1.782,05</i>	<i>€ 1.574,60</i>
Groen Gas verkocht (m³x1.000)	-900	-772
Opbrengst verkocht Gas	€ -367.157	€ -351.801
Compensatie Gazprom contract***	€ -7.751.383	€ -7.751.383
Netto energiekosten	€ 38.506.765	€ 43.627.280

* Inclusief netbeheerkosten, trafokuur, meetdiensten en VPB

** Inclusief opbrengsten SDE subsidie

*** Eenmalig in 2023

Terugwinning	2023	2023
	<i>Begroting</i>	<i>Resultaat</i>
Biogas (totale opwek x1.000 m³)	4.150	4.108
<i>Omgezet naar Groen Gas</i>	<i>1.320</i>	<i>1.097</i>
<i>Gebruikt in WKK</i>	<i>2.570</i>	<i>2.592</i>
<i>Gebruikt voor CV</i>	<i>135</i>	<i>42</i>
<i>Afgefakkeld / verlies</i>	<i>125</i>	<i>339</i>
<i>PowerCrumbs (Zaandam)</i>	<i>-</i>	<i>38</i>
Overige stromen		
<i>Slibgranulaat (ton)</i>	<i>19.500</i>	<i>18.044</i>
Herwonnen grondstoffen		
<i>Struviet (ton)</i>	<i>150</i>	<i>2.761</i>
<i>Cellulose (ton)</i>	<i>1.950</i>	<i>2.253</i>

Toelichting op tabel:

Opwek en verbruik elektriciteit:

- Ondanks dat dit jaar het warmste jaar ooit gemeten was, registreerde het een aanzienlijk lager aantal zonuren vergeleken met het zonnige 2022. Hierdoor bleef de opwek van elektriciteit via zonneweides achter bij de verwachtingen;
- De SDI in Beverwijk presteerde boven verwachting, met een hogere elektriciteitsopwekking als gevolg van een langere testperiode dan oorspronkelijk gepland om te komen tot het doel van 15% minder gasverbruik;
- Een opmerkelijke toename in neerslag, met name in de maanden oktober, november en december, leidde tot bijna tweemaal zo veel elektriciteitsverbruik in oppervlaktewater- en rioolgemalen vergeleken met het 5-jaar gemiddelde;

Kosten en opbrengsten elektriciteit:

- De afrekenmethodiek met HVC veranderde naar het opwek- en verbruikprincipe. Dit resulteerde in hogere kosten voor elektriciteitslevering bij de rwzi's dan oorspronkelijk begroot, wat pas in de laatste maanden van het jaar duidelijk is geworden;
- De nieuwe afrekenmethodiek zorgde ook voor een hogere vergoeding uit zonnepanelen;
- Bij de riool- en oppervlaktegemalen waren de kosten hoger vanwege het verhoogde gebruik tijdens de natte maanden;
- De hogere elektriciteitsopwekking van de SDI heeft geleid tot een hogere opbrengst;
- Ondanks de fluctuaties in de beursprijs van elektriciteit, kunnen we weer op subsidie rekenen voor zonneweides vanwege regelmatige prijsdalingen onder de rendabele top.

Opwek/verbruik en kosten/opbrengsten gas:

- Een zachte winter resulteerde in minder gasverbruik en lagere kosten voor warmte in onze bedrijfsgebouwen;
- Ondanks de lagere opwek van groen gas door stilstand en storingsen, werden hogere opbrengsten behaald door een gunstigere prijs voor hernieuwbare brandstof eenheden (HBE's).

Aquathermie

Aquathermie is een techniek waarbij warmte uit water gewonnen wordt, met behulp van warmtepompen en warmte-koude-opslag in de bodem. Aquathermie kan een grote bijdrage leveren in de warmtetransitie, waarbij Nederland van het gas afgaat. Sinds 2022 zetten we ons proactief in om aquathermie te stimuleren. Dit doen we als adviseur en kennisleverancier vanuit de waterschapsrol en als bronhouder van oppervlakte- en afvalwater. We hebben de volgende acties uitgevoerd:

- De potentie van aquathermie is online inzichtelijk gemaakt.
- We hebben met de Noord-Hollandse waterschappen en het Servicepunt Duurzame energie twee warmtetafels georganiseerd over aquathermie voor professionals.
- Met waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV) en het Hoogheemraadschap van Rijnland zijn we een onderzoek gestart naar het effect van thermische energie uit oppervlaktewater (TEO) installaties op de kleinste organismen en het leven in oppervlaktewater. Binnen ons gebied worden metingen gedaan bij een TEO-installatie in de Broekpolder.
- De mogelijkheden voor warmteonttrekking uit het rioolwater hebben we nader onderzocht. Het onderzoek brengt de potentie specifiek in beeld, zodat we aan gemeenten beter kunnen aangeven wat er wel en niet mogelijk is.

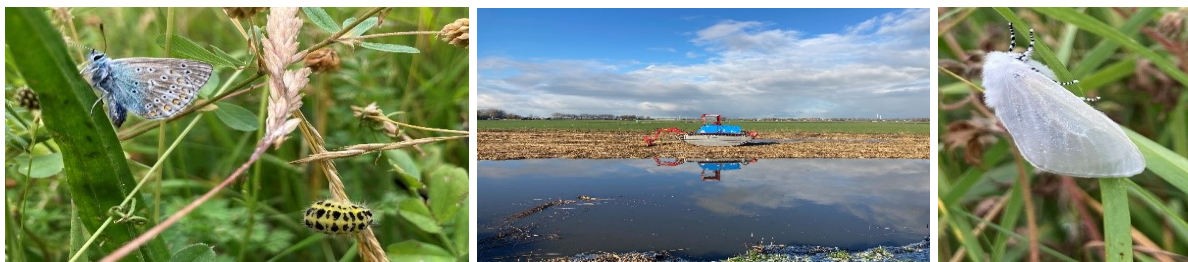
Biodiversiteit

We zijn gestart met het verkennen van de mogelijkheden om het ecologisch maaien van de keringen verder uit te breiden. Hierbij zetten we in op sinus- en gefaseerd maaien. In het verleden is een kanskaart opgesteld en is een rapportage beschikbaar met informatie over kansrijke dijken. Ook lopen Natuur Netwerk Nederland-verbindingen veelal langs dijken en watergangen. In de praktijk wordt hier op de dijken nog vrijblijvend mee omgegaan. Zo is het ecologisch maaien nog niet in het maaibestek opgenomen. Door het nieuwe maaibestek, in 2025, aan te passen ontstaat meer ruimte voor ecologisch beheer.

Andere ontwikkelingen op het gebied van biodiversiteit:

- We zijn een samenwerking aangegaan met Hollands Kroon, waarbij de gemeente zaailingen in ons beheergebied oogst.
- We hebben visbossen aangelegd en mogelijkheden voor de aanleg van natuurlijk vriendelijke oevers (NVO's) langs de Zijperzeedijk verkend. We hebben de verkennende gesprekken met pachters gevoerd en in de zomer is een onderzoek uitgevoerd op de aanwezigheid van kruiden en bloemen middels de nectarindex.
- We hebben de mogelijkheden voor de inrichting Vooroever Markermeerdijken verkend ten gunste van biodiversiteit.
- We zijn gestart met het Project natuurvriendelijke oever in samenwerking met Hoenderdaell.
- We hebben samengewerkt met pachters om biodiversiteit bij oude keringen te vergroten. We hebben een model gemaakt om tot een biodiversiteit bevorderend pachtcontract te komen.
- Vanuit het programma KRW zijn diverse maatregelen uitgevoerd op het gebied van vispassages, natuurvriendelijke oevers en samenwerking met agrariërs.
- In het najaar is input verzameld voor de herijking van de uitvoeringsagenda.
- Voor specifieke voortgang op biodiversiteit wordt verwezen naar de effecten Waterveiligheid, Schoon water en gezond water.

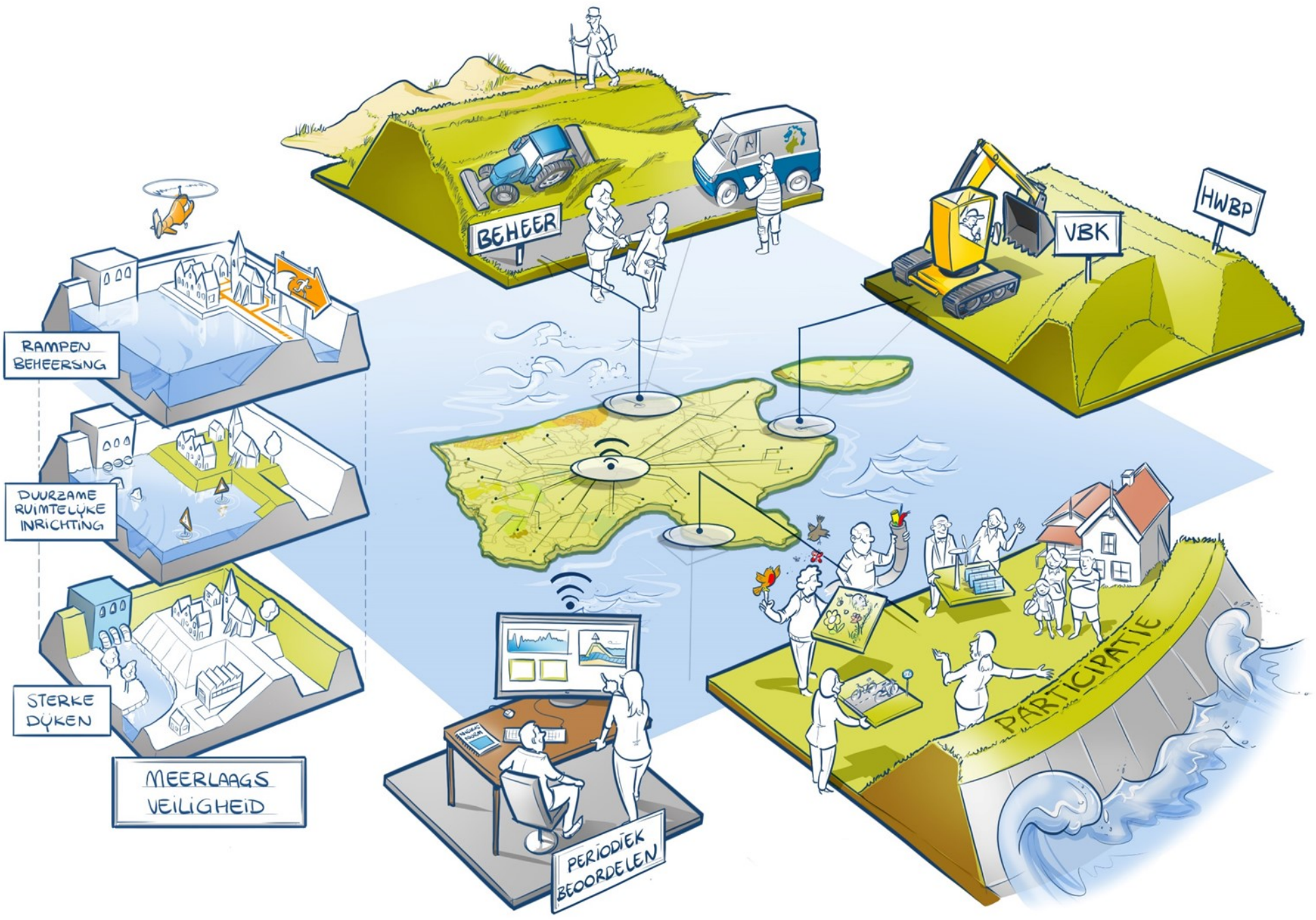
Datagedreven werken

In 2022 heeft het algemeen bestuur het Informatie Beheerplan (IBP) vastgesteld waarin we onze ambities op het gebied van datagedreven werken hebben uitgewerkt. We werken aan oplossingen waarbij we op basis van de informatie uit data efficiënter en doelmatiger kunnen werken. We hebben stappen gezet in het opzetten van een effectieve dataketen. Dit hebben we onder andere gedaan door het realiseren van een oplossing voor het opslaan van grote bestanden en het extern beschikbaar maken van informatieve *dashboards* en geografische informatie. Daarnaast zijn we gestart met het plaatsen en uitlezen van sensoren met een Internet of Things (IoT)-oplossing waardoor de meetresultaten draadloos direct op kantoor beschikbaar zijn. Met interne en externe data realiseren we innovatieve oplossingen die ons werk ondersteunen. We hebben zaakgericht werken voor vergunningen geïmplementeerd, waardoor we qua infrastructuur klaar zijn voor de Omgevingswet. Door voorlichting en training hebben we de bewustwording van onze medewerkers vergroot over wat digitaal werken en innoveren inhoudt en welke risico's het werken in het digitale domein met zich meebrengt.

Deel 1 – Effecten in detail

Foto: het opgeleverde gemaal Monnickendam

3. Waterveiligheid

3.1 Resultaat 1: Onze waterkeringen bieden het beschermingsniveau zoals dat is afgesproken met de toezichthouder

Prestaties en mijlpalen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>		Exploitatie		Investeringen		
		Realisatie	Herziene begroting	Realisatie	Herziene begroting	
P001		0,3	0,2	Uitgaven	69,5	103,8
				Inkomsten	-69,5	-103,6
				Afronding		-0,1
				Netto	-	0,1
<p>In 2027 zijn de primaire waterkeringen op orde die op het landelijke HWBP-2-programma staan. 🔄</p>		<p>Project in voorbereiding:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Markermeerdijk Durgerdam <p>Project in uitvoering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Markermeerdijken Hoorn-Edam-Amsterdam 				
<p>Het project Markermeerdijken Hoorn-Edam-Amsterdam bevindt zich in de realisatiefase, waarbij de eerste opleveringen vanuit de Alliantie richting ons hebben plaatsgevonden. De vertraging binnen enkele modules door langere consolidatieperiodes heeft geen invloed op de beschreven prestatie om in 2027 onze primaire waterkeringen die op het landelijke HWBP-2 programma staan op orde te hebben. Rond het project Markermeerdijk Durgerdam is door het dagelijks bestuur besloten om de voorbereidingen voor het structureel versterken van de waterveiligheid voor tien jaar te schorsen. Ter overbrugging stellen we de veiligheidsopgave vast voor deze periode, tot 2035, met de benodigde maatregelen. Het gehele subsidietraject HWBP-2 Durgerdam inclusief HWBP koppelstuk wordt afgerond, tijdelijke maatregelen getroffen en over tien jaar opnieuw opgepakt onder de HWBP subsidieregeling en de dan geldende wet- en regelgeving, met het Integraal Ruimtelijk Programma Durgerdam (2019) als vertrekpunt. De vertraging binnen enkele modules zorgt voor lagere investeringsuitgaven en -inkomsten.</p>						
P002		12,4	11,6	Uitgaven	6,0	19,7
				Inkomsten	-5,2	-17,8
				Afronding		
				Netto	0,8	1,9
<p>In 2050 zijn de primaire waterkeringen op orde gebracht die op het landelijke HWBP-programma staan. In 2024 is de versterkingsopgave gebaseerd op de nieuwe normen helder. 🔄</p>		<p>Projecten in verkenningsfase:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Monnickendam Zeedijk (fase is vertraagd en loopt uit de subsidiebeschikking) • Schellingwoude • Monnickendam stedelijk (deels) <p>Projecten in de planuitwerkingsfase:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Den Oever-Den Helder (fase is vertraagd en loopt uit de subsidiebeschikking) • Gouwzee Katwoude <p>Projecten in realisatiefase:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gouwzee Katwoude <p>Koppelstukken, uitvoering binnen HWBP-2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Markermeerdijken Durgerdam 				

Prestaties en mijlpalen (bedragen x € 1 miljoen)	Exploitatie		Investerings	
	Realisatie	Herziene begroting	Realisatie	Herziene begroting
<p>Uit de verkenning van het project Monnickendam stedelijk is gebleken dat hier geen versterkingsopgave meer resteert. De projecten Monnickendam Zeedijk en Den Oever-Den Helder zijn vertraagd, wat heeft geleid tot lagere investeringsuitgaven- en inkomsten. Bij Monnickendam Zeedijk hangt dit samen met het moeten uitwerken van een vierde voorkeursalternatief. Binnen Den Oever-Den Helder leiden uitkomsten van geotechnisch en geofysisch onderzoek tot meer en langere werkzaamheden. Daarnaast ligt de prognose van de uitgaven aan het einde van de projectfasen hoger dan we aan subsidies krijgen op basis van voorcalculatie. De realisatiefase van het project Gouwzee Katwoude is gestart. Het project Markermeerdijken Durgerdam was als koppelstuk opgenomen binnen HWBP-2, maar is komen te vervallen door het besluit om de voorbereidingen voor de komende tien jaar te schorsen.</p> <p>De exploitatiekosten zijn € 0,8 miljoen hoger door een hogere HWBP-solidariteitsbijdrage. Dit komt door indexatie van 2023, een hogere eindafrekening van 2023 en door een te lage projectgebonden bijdrage van de waterschappen in 2022, waarvoor landelijke afspraken zijn gemaakt.</p>				
P003	10,2	11,9	-	-
<p>In 2023 heeft het programma VBK-2 de opdracht 160 km afgekeurde regionale keringen weer aan de norm te laten voldoen. In 2030 voldoen alle genormeerde keringen aan de norm (1.067 km), inclusief kunstwerken en Niet Waterkerende Objecten. 😊</p> <p>Binnen VBK-3 is zes kilometer regionale kering verbeterd in de projecten HULOK (Hensbroek, Ursem, Langerijs, Opmeer en Koggenland) fase 1, Ursem en Noorddijk Wormerveer. Een kilometer verbeterde kering wordt pas formeel opgeleverd door de aannemer als alle werkzaamheden zijn afgerond en de dijk aan de norm voldoet. De beoogde acht kilometer is niet gehaald door onvoorziene omstandigheden ten aanzien van aanbestedingen en regels rondom flora en fauna. In het project Starnmeer hebben we gewerkt aan de dijkverbetering door onder andere het plaatsen van een deel van de damwanden en het aanbrengen van grond. In 2025 vindt een inhaalslag plaats van de verbeterde kilometers.</p> <p>In het project scopeverfijning worden de afgekeurde kilometers uit de toetsing versneld tot een schetsontwerp uitgewerkt. Hierdoor is begin 2024 de definitieve scope voor VBK3 tot 2030 bekend. Dan worden de alsnog goedgekeurde kilometers ook gerapporteerd. Voor nu is de verwachting dat het VBK3-doel voor 2030 realistisch blijft.</p> <p>De exploitatiekosten zijn lager uitgevallen doordat een deel van de kosten voor de damwanden in Starnmeer doorschuiven naar 2024 vanwege uitvoeringsvertraging door extreme neerslag. Ook schuift de uitvoeringsperiode van twee aanbestedingen, Egmond-Heiloo en Westerlanderdijk, op vanwege administratieve redenen waaronder het voldoen aan de flora en fauna wetgeving en een aanpassing in de aanbesteding. De kosten van Egmond-Heiloo en Westerlanderdijk, evenals de kosten van de Wilmkebreepolder, schuiven door naar 2024.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Er is zes kilometer aan regionale keringen verbeterd (begroot: veertien kilometer). 			
P004	2,7	3,3	-	-
<p>In 2023 hebben we al onze keringtrajecten beoordeeld conform de afgesproken beoordelingsmethodiek. 😊</p>	<p>Primaire keringen</p> <ul style="list-style-type: none"> Het plan van aanpak voor de tweede beoordelingsronde (LBO-2) is opgesteld. We hebben de voorbereidende werkzaamheden voor de beoordeling van normtraject 13-7 (LBO-2) (Enkhuizen-Hoorn) getroffen. We hebben de voorbereidende werkzaamheden voor de beoordeling van normtraject 13-8 (LBO-2) (Hoorn-Edam) getroffen. We hebben de voorbereidende werkzaamheden voor de beoordeling van normtraject 13-9 (LBO-2) (Edam-Amsterdam) getroffen. <p>Regionale keringen</p>			

Prestaties en mijlpalen (bedragen x € 1 miljoen)	Exploitatie		Investerings	
	Realisatie	Herziene begroting	Realisatie	Herziene begroting
Voor onze primaire keringen hebben we de eerste versie van het plan van aanpak opgeleverd voor de tweede beoordelingsronde (LBO-2). Dit plan omvat onder meer een areaalplanning, capaciteitsplanning en budgettering. Voor normtrajecten 13-7, 13-8, 13-9 (Amsterdam tot Enkhuizen) hebben we onderzocht wat nodig is om een beoordeling uit te voeren. Daaruit is mede gebleken dat bij normtraject 13-7 (Hoorn – Enkhuizen) grondonderzoek benodigd is om tot een stabiel oordeel te komen. Dit grondonderzoek is uitgevoerd. Voor de regionale keringen zijn alle grondlichamen en kunstwerken getoetst. Ook hebben we ruim 1 miljoen Niet Waterkerende Objecten (NWO's) voorzien van een risicoklasse. Voor de toetsing van de regionale waterkeringen is een database opgesteld waarin alle resultaten geografisch worden vastgelegd. De exploitatiekosten zijn lager deels doordat meer uren indirect zijn geschreven. Daarnaast zijn meer uren in de markt gezet, waarbij is gestuurd op een zo efficiënt mogelijk aanpak.				
P005	20,4	20,3	Uitgaven	- 0,2
			Inkomsten	- -
			Afronding	
			Netto	- 0,2
In 2023 zijn wij een professioneel beheerder die in control is over zijn prestaties en daartoe constant aantoonbare afwegingen maakt tussen risico's, prestaties en kosten. 😞				
We beheren onze keringen risicogestuurd, binnen de gestelde financiële kaders. Als professioneel beheerder geven wij een zo goed mogelijke invulling aan de zorgplicht. We zijn gestart met een inhaalslag van uitgesteld onderhoud op de volgende onderdelen: aanvullen bestortingen, vervangen van afrasteringen om verpachte percelen en onderhoud aan de steen- en asfaltbekledingen. De inhaalslag was niet voldoende om de prestatie dit jaar te behalen. We hebben een waterveiligheidsrapportage geschreven voor zowel primaire als regionale keringen. Voor de primaire keringen volgt nog een gesprek met Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) om hun bevindingen op de rapportage te bespreken. Ook zijn we gestart met de ontwikkeling van het grondwatermeetnetwerk, geïnspireerd door de lessen uit de Proeftuin Purmer. De grondwatermetingen hebben inzichten opgeleverd over de gedragingen van keringen tijdens zowel de droge zomerperiode als de extreem natte maanden oktober en november. In een pilot genaamd "Bewezen sterkte" hebben we onderzocht hoe we deze metingen kunnen integreren in de berekening van dijkveiligheid. Daarnaast hebben we het <i>Artificial Intelligence</i> -model voor scheurdetectie op basis van luchtfoto's verder verfijnd en toegepast op de Belmermeer. Tot slot hebben we een gedetailleerd plan van aanpak opgesteld voor de implementatie van continu inzicht binnen het Waterveiligheid 2030-programma.				

Prestaties en mijlpalen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Exploitatie		Investerings	
	Realisatie	Herziene begroting	Realisatie	Herziene begroting
Om de biodiversiteit te bevorderen hebben we onder andere het natuurtechnisch maaien en het sinusmaaien bij de Hondsbossche Slaperdijk en Westerzeedijk uitgebreid. Voor het onderzoek naar kadebreukrichtlijnen zijn wij een aanvullend onderzoek gestart dat meer inzicht moet geven in compartimenteringsmogelijkheden en instructies hiervoor.				

3.2 Resultaat 2: Hollands Noorderkwartier is in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust ingericht.

Prestaties en mijlpalen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Exploitatie		Investerings	
	Realisatie	Herziene begroting	Realisatie	Herziene begroting
P056	1,6	1,8	-	-
<p>We geven nadere invulling aan het waterveiligheidsbelang en dragen dit zodanig uit dat in 2023 minimaal een kwart van de andere maatschappelijke partijen zich hiervoor medeverantwoordelijk voelt. 😊</p> <ul style="list-style-type: none"> We hebben voor alle compartimenteringskeringen en achterliggende gebieden een handelingsperspectief opgesteld. De advieslijn 'waterveiligheid en ruimtelijke ontwikkelingen' is verder uitgewerkt. <p>Voor de compartimenteringskeringen en achterliggende gebieden hebben we binnen de verschillende lagen van meerlaagsveiligheid een handelingsperspectief opgesteld. De compartimenteringskeringen zijn aangewezen als overige kering en opgenomen in de waterschapsverordening. De wijze van instandhouding en inspectie is vastgelegd. We hebben de draaiboeken voor compartimentering, sluiting van coupures, bijgewerkt. Daarnaast hebben we overstromingsscenario's besproken voor de nog op te stellen visie crisisbeheersing en om met de veiligheidsregio's en gemeenten uit te werken tot concrete crisisbeheersingsstrategieën.</p> <p>We hebben de advieslijn 'Bouwstenen Waterveiligheid en RO' voor ruimtelijke ordening gemaakt over gevolgbeperking van overstromingen via ruimtelijke inrichting/adaptatie. In afstemming met de provincie, waterschap Amstel, Gooi en Vecht en Rijnland hebben we advieskaarten gemaakt voor 'Water & Bodem sturend' voor bouwen, landbouw en natuur. Hiermee kunnen we in een vroeg stadium van planontwikkelingen het gesprek met gemeenten en initiatiefnemers aangaan.</p>				

3.3 Resultaat 3: Door multifunctioneel gebruik bieden onze keringen niet alleen waterveiligheid maar hebben ze ook maatschappelijk toegevoegde waarde

Prestaties en mijlpalen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Exploitatie		Investerings	
	Realisatie	Herziene begroting	Realisatie	Herziene begroting
P073	0,4	0,5	-	-
<p>In de periode tot en met 2023 participeren we in drie gebiedsprocessen waarin lange termijn perspectieven voor waterveiligheid worden ontwikkeld. 😊</p> <ul style="list-style-type: none"> We hebben geparticipeerd in en gebiedsproces waarbij we expliciet aandacht hebben voor de multifunctionaliteit van de waterkering. 				

Prestaties en mijlpalen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Exploitatie		Investerings	
	Realisatie	Herziene begroting	Realisatie	Herziene begroting
<ul style="list-style-type: none"> We hebben onze Kijk op de veerkrachtige kust niet toegepast op gebieden (begroot: twee gebieden). 				
<p>We hebben in verschillende gebiedsprocessen geparticipeerd, waarbij we onder andere het waterveiligheidsbelang inbrachten. We participeerden bijvoorbeeld in het gebiedsproces voor de Omgevingsvisie van de gemeente Dijk en Waard en brachten onze kennis en expertise in voor het Ontwikkelperspectief Noord-Holland-Noord. Het algemeen bestuur heeft daarnaast in oktober besloten de haalbaarheid van het project Dijkkwartier, en daarmee het wonen op de zeewering in Den Helder, verder te onderzoeken.</p> <p>De Kijk op de veerkrachtige kust is vertraagd en werken we op dit moment verder uit. We rekenen de verschillende nieuwe scenario's door voor zeespiegelstijging.</p>				
P008 Onvoorzien Waterveiligheid	-	-	-	-
Afrondingsverschil	-	-	-	-
Totaal	48,0	49,6	0,8	2,2

3.4 Risico's Waterveiligheid

Status	Risicogebeurtenis	Risico-score	Max. Fin. Gevolg	Beheersmaatregelen
Gewijzigd	Er breekt een kering door.	3	€ 10.000.000	<ul style="list-style-type: none"> Continue toetsing/beoordeling van de primaire en secundaire keringen, onder toezicht van - en met verantwoording aan ILT en provincie. HWBP programma (primaire keringen) VBK programma (regionaal) Risico gestuurd beheer en onderhoud CBO organisatie Reguliere voor- en najaarsinspectie De aanbevelingen uit het rapport 'kadebreuk en compartimentering regionale keringen' implementeren Onderzoek doen naar de mogelijke gevolgen van optrekkende bevers in Nederland

4. Voldoende water

4.1 Resultaat 1: Ons gebied is uiterlijk 2050 klimaatbestendig en leefbaar door voldoende water aan- en afvoer en een optimale verdeling van het beschikbare water

Prestaties en mijlpalen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Exploitatie		Investerings	
	Realisatie	Herziene begroting	Realisatie	Herziene begroting
P009	3,3	4,5	-	-
<p>In de periode tot en met 2026 werken we voor Ruimtelijke Adaptatie en conform Omgevingswet met onze partners aan het behouden en versterken van een klimaatbestendige leefomgeving. 🌱</p> <ul style="list-style-type: none"> We hebben voor drie gemeenten een plan van aanpak opgesteld voor de overname van het onderhoud van het stedelijk water (begroot: vijf gemeenten). Met de Subsidieverordening Klimaat Actief Noorderkwartier hebben we bijgedragen aan veertien klimaatbestendige projecten van derden. We hebben de ambitie en strategie opgesteld in de aanpak van onze vitale en kwetsbare objecten in het kader van het Deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie. <p>We hebben in de drie gemeenten Wormerland, Edam-Volendam en Landsmeer voorwerk gedaan voor de overdracht van het stedelijk water. Dit voorwerk bestond uit het maken van afspraken en vastleggen in een gezamenlijke intentieovereenkomst en een plan van aanpak. De gemeenten Oostzaan en Amsterdam hebben bestuurlijk besloten geen capaciteit te leveren en te wachten met de overname van het stedelijk water. Hierdoor zijn de exploitatiekosten € 0,2 miljoen lager.</p> <p>Met de Subsidieverordening Klimaat Actief Noorderkwartier geven we een impuls en dragen we financieel bij aan de gezamenlijke uitvoering van de fysieke uitvoeringsmaatregelen om de leefomgeving klimaatbestendiger te maken. Als resultaat van de eerste openstelling hebben we begin dit jaar aan acht projecten, subsidie toegekend. In de tweede openstelling van € 0,5 miljoen is door gemeenten voor ruim € 0,9 miljoen euro aan aanvragen ingediend. We hebben subsidies toegekend aan zes uiteenlopende projecten. Conform de afspraken hebben we na de zomer een tussentijdse evaluatie gedaan, waaruit blijkt dat het proces van uitvoering van de subsidieverlening goed verloopt.</p> <p>Voor Ruimtelijke adaptatie zijn de feitelijke risico's van uitval van onze vitale en kwetsbare objecten in beeld gebracht. Hiervoor zijn risicodialogen gevoerd met de veiligheidsregio's, gemeenten en provincie. De ambitie en strategie in de aanpak zijn opgesteld. Begin 2024 volgt een voorstel aan het algemeen bestuur.</p> <p>De kosten zijn € 0,7 lager door minder uren vanwege vacatureruimte en langdurig ziekteverzuim van specialistische functies. Daarnaast zijn de opbrengsten € 0,3 miljoen hoger door de toekenning van een subsidie voor het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG).</p>				

4.2 Resultaat 2: Het watersysteem en de beheerinstrumenten zijn op orde en afgestemd met en op de omgeving

Prestaties en mijlpalen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Exploitatie		Investerings	
	Realisatie	Herziene begroting	Realisatie	Herziene begroting
P068	1,2	1,4	1,4	1,4
In 2023 hebben we een programma Wateropgave 2.0 waarmee we met onze partners een antwoord hebben op de toenemende risico's op wateroverlast. 😊	<ul style="list-style-type: none"> We hebben één project van het programma Wateropgave 1.5 uitgevoerd (begroot: drie). Over de eerste uitvoeringstermijn van het programma Wateropgave 2.0 is een besluit genomen. 			
<p>In het programma Wateropgave 1.5 is de boezemgeving Vliegveld Bergen operationeel en gereed gemeld. Het nieuwe gemaal in de polder Heerhugowaard is in gebruik genomen. De acceptatietest kan pas worden uitgevoerd zodra de overige werkzaamheden aan het watersysteem gereed zijn, wat naar verwachting begin 2024 is. Ook het laatste project in polder Eierland loopt door tot in begin 2024. De plaatsing van de grote stuwen is gebonden aan strikte uitvoeringsperiodes vanwege de aanwezigheid van de Noordse woelmuis. Daarnaast kon door de extreme neerslag in de herfst een deel van de werkzaamheden niet uitgevoerd worden waardoor vertraging is ontstaan in de voortgang.</p> <p>Voor Wateropgave 2.0 is eind 2022 een besluit genomen over de eerste uitvoeringstermijn. De ontwikkelingen zijn in volle gang. De eerste projecten zitten in de planvorming. Het gaat hier om bergingsgebied Sammerspolder, versterking watersysteem Callantsoog en versterkingswerken in de Polders AB, Z van de Zijpe en Anna Paulowna.</p>				
P012	1,9	2,1	0,6	0,5
In 2023 zijn 120 polders op orde gebracht. 😊	<ul style="list-style-type: none"> We hebben de laatste polder uit het programma Wateropgave 1.0 op orde gebracht. Het evaluatie van het programma Wateropgave 1.0 is afgerond. 			
<p>Het laatste project voor het programma Wateropgave 1, in de polder Oosterlanderkoog in Wieringen, is opgeleverd. Met de afronding van Wateropgave 1.0 voldoen we aan de afspraken over wateroverlast die op basis van het Nationaal Bestuursakkoord Water met de provincie Noord-Holland zijn gemaakt. Daarnaast hebben we de evaluatierapportage over de afgelopen 17 jaar van het programma Wateropgave 1 geschreven.</p>				
P013	2,0	1,9	-	-
In 2023 zijn al onze data en analyses informatie geworden voor ons zelf, onze partners en onze omgeving op een hoog kwaliteitsniveau. 😊	<ul style="list-style-type: none"> We hebben de ontwikkeling van de grondwater-, wateroverlast- en overstromingsmodellen doorgezet voor betere voorspellingen van wateroverlast, overstromingen en de gevolgen daarvan. De (hydrologische) informatiebehoefte is in beeld gebracht voor een 24/7 waterbeeld. 			
<p>We hebben ons waterinformatiesysteem uitgebreid en verbeterd voor het 24/7 waterbeeld op het gebied van:</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Performance</i>, waarbij onder andere actuele informatie binnen 7 minuten in plaats van 45 minuten beschikbaar is. Betrouwbaarheid van de meetgegevens en de automatische koppeling met meetapparatuur. Uitbreiden aanbod tijdreeksen voor derden waaronder uitwisselpunten met Rijkswater en effluent rwzi's. <p>Voor het 24/7 waterbeeld is een ontwerp gemaakt voor de weergave van actuele vullingsgraden van het watersysteem. Onze grondwatermodellen zijn verbeterd op het gebied van zoet-zout en onverzadigde zone zodat ze geschikt zijn voor meer toepassingen en als input voor andere modellen. We hebben het hydrologisch modelinstrumentarium gebruiksvriendelijk gemaakt en functioneel uitgebreid zodat het breder gebruikt kan worden. Ook hebben we geholpen bij modelberekeningen en het vertalen van resultaten naar advies op maatregelen in het watersysteem van Wieringen, wat onderdeel is van het programma Wateropgave 1.0.</p>				

Prestaties en mijlpalen (bedragen x € 1 miljoen)	Exploitatie		Investerings	
	Realisatie	Herziene begroting	Realisatie	Herziene begroting
P014	17,7	19,1	-	-
<p>In 2023 beheren we de profielen van onze waterlopen zodanig dat ze voldoen aan de in het gebied afgesproken aan- en afvoernormen. 😊</p>	<ul style="list-style-type: none"> Het kader voor gebiedsbeheerplannen is opgesteld waarin de uitgangspunten van de Kadernota Maaien zijn verwerkt. We hebben voor alternatieve circulaire afzetmogelijkheden van de herbruikbare gerijpte bagger binnen ons beheergebied gezorgd. Een pilot is uitgevoerd waarbij één terrein beherende organisatie, de provincie Noord-Holland, een baggerplan heeft opgesteld en wij hebben toegezien op de naleving daarvan. 			
<p>Het generieke kader voor de gebiedsbeheerplannen is opgesteld maar nog niet geïmplementeerd. Begin 2024 zal een themasessie georganiseerd worden voor het algemeen bestuur om de wensen binnen de risico's en effecten van de gebiedsbeheerplannen te bespreken.</p> <p>Het baggeren is verlopen conform planning. Op de eigen baggerdepots is voldoende ruimte beschikbaar geweest om de afgevoerde bagger op te vangen. Vanuit VBK is minder vraag naar grond geweest, waardoor als alternatief gerijpte bagger werd toegepast in een kering waar een toekomstige versterkingsopgave ligt.</p> <p>De provincie Noord-Holland heeft met ons, een baggerplan gemaakt zodat zowel de provincie als wij inzicht hebben in de tijdslijn van de werkzaamheden. Hierop kunnen we de planning van de baggerschouw inrichten en deze meer risicogericht uitvoeren. Door middel van steekproeven kunnen we de baggerschouw controleren. We gaan verder met andere terrein beherende organisaties om een baggerplan aan te leveren. Dit levert voor zowel ons als de terrein beherende organisatie voordelen voor de planning en uitvoering op.</p> <p>We hebben de schouwapplicatie verbeterd met het project 'Verbeteren schouwproces'. Hierbij is gekeken naar de werking van de ondersteunende applicatie. Na het doorvoeren van verschillende oplossingen is een laatste test uitgevoerd met een positief resultaat. De schouwmeesters konden zonder automatiseringsproblemen hun werk uitvoeren.</p> <p>De kosten voor onderhoud zijn € 0,8 miljoen lager doordat vanwege extreme neerslag niet buiten gewerkt kon worden en door capaciteitsgebrek door langdurig ziekteverzuim. Ook zijn de kosten van productieve uren € 0,8 miljoen lager door vacatureruimte en ziekteverzuim. De dotatie aan de baggervoorziening is € 0,3 miljoen hoger. Resteert € 0,1 miljoen diverse lagere kosten.</p>				
P015	44,3	42,9	12,2	11,6
<p>In 2023 regelen we de waterpeilen in de waterlopen zodanig dat ze voldoen aan de afspraken met het gebied (gebiedsnorm). 😊</p>	<ul style="list-style-type: none"> Het peilbesluit Callantsoog is niet geactualiseerd (begroot: geactualiseerd). We hebben de peilbesluiten Texel geactualiseerd (begroot: maatregelen peilbesluiten uitgevoerd). We hebben een concept Handelingskader integrale peilbesluiten opgesteld (begroot: vastgesteld). Gemaal Monnickendam is opgeleverd. We hebben 221 onderstations vervangen als onderdeel van de modernisering van de procesautomatisering (begroot: 200). 			

Prestaties en mijlpalen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Exploitatie		Investerings	
	Realisatie	Herziene begroting	Realisatie	Herziene begroting
<p>We hebben de peilbesluiten Texel geactualiseerd. Momenteel stellen we een nota van inspraak op naar aanleiding van alle ingekomen zienswijzen. De verwachting is dat het peilbesluit begin 2024 aan het algemeen bestuur wordt aangeboden ter vaststelling, waarna van start gegaan kan worden met de uitvoering. Door capaciteitsgebrek zijn de processen voor het peilbesluit Callantsoog vertraagd. We hebben een concept Handelingskader integrale peilbesluiten opgesteld, dit moet nog worden vastgesteld. Het gemaal Monnickendam is officieel geopend. Het doorschuiven van werkzaamheden voor dit gemaal uit 2022 heeft voor € 0,5 miljoen hogere investeringsuitgaven gezorgd. Bij de gemalen De Hoelm en Oosterpolder zijn de werkzaamheden gestart voor respectievelijk de nieuwbouw en de grootschalige renovatie. De gemalen P. van der Sterr en Hippolytushoef verkeren momenteel in het traject van vergunningaanvraag en wijziging van bestemmingsplan.</p> <p>We hebben de planning van het vervangingsproject van de onderstations, een schakelkast waarin de meet- en regeltechniek voor de besturing van een gemaal is ondergebracht, gewijzigd doordat de zware types onderstation beperkt leverbaar zijn. De onderstations van het lichte type zijn beter leverbaar, waardoor de beschikbare capaciteit nu wordt ingezet bij eenvoudig om te bouwen locaties. Dit zorgt voor € 0,5 miljoen lagere investeringsuitgaven. De eindplanning van 1 januari 2025 wordt naar verwachting gehaald.</p> <p>De energiekosten zijn door extreme neerslag in het najaar € 3,2 miljoen hoger. Hier staan lagere kosten tegenover van € 1,7 miljoen door vacature ruimte en een verschuiving van uren naar P061 onder het effect Schoon water. De resterende € 0,2 miljoen wordt verklaard door diverse hogere kosten. De investeringsuitgaven zijn € 0,6 miljoen hoger door de aanschaf van twee windturbines.</p>	-	-	-	-
P016 Onvoorzien Wateroverlast beperken	-	-	-	-

4.3 Resultaat 3: De zoetwatervoorraad is adaptief aan de klimaatveranderingen

Prestaties en mijlpalen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Exploitatie		Investerings	
	Realisatie	Herziene begroting	Realisatie	Herziene begroting
P067	1,2	1,3	0,1	0,1
<p>In 2024 hebben wij de veerkracht in het systeem vergroot door optimale verdeling en zoetwatervoorraadvorming. 😊</p> <ul style="list-style-type: none"> We hebben een programmamanager Zoetwaterbeschikbaarheid aangesteld en zijn gestart met een programmaplan (begroot: we stellen een startnotitie Waterbeschikbaarheid op). We zijn gestart met het meten van het Elektrisch Geleidend Vermogen van water voor Inzicht in de verziltingsproblematiek (begroot: we maken een keuze). Een waterhuishoudkundige blik op grondwater is gemaakt. <p>Door langdurig ziekteverzuim is vertraging opgelopen in het opstellen van het programmaplan Zoetwaterbeschikbaarheid, waarbij het opstellen van de startnotitie Waterbeschikbaarheid wordt meegenomen. In het najaar is hiervoor een programmamanager aangesteld.</p> <p>We hebben bepaald waar in ons hoofdwatersysteem de Elektrisch Geleidend Vermogen (EGV) meetpunten komen om de bron van verzilting te achterhalen. Aan het eind van het jaar is gestart met het plaatsen van de meetpunten.</p>				

Prestaties en mijlpalen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Exploitatie		Investerings	
	Realisatie	Herziene begroting	Realisatie	Herziene begroting
<p>Naar aanleiding van het Waterverdelingsakkoord uit 2022 hebben we de Strategie waterverdeling herzien. Daarnaast brengen we voor ons beheergebied in beeld waar ons handelingsperspectief uit bestaat en duiden de rol van grondwater en de <i>governance</i> daarvan in het watersysteembeheer. We hebben deze waterhuishoudkundige blik op grondwater en verzilting gedeeld met het algemeen bestuur tijdens een themasessie.</p> <p>We hebben op het gebied van veenweide bijgedragen aan het project Kennis & Inzicht, wat loopt vanuit het Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland (IBP VP). Hierbij meten we de waterbalans en waterkwaliteit in de Burkmeer en in het IJperveld. We zijn gesprekken gestart om ook bij andere, nieuwe maatregelen te meten zoals greppelinfiltratie, onderwater- en drukdrainage en hydrologische isolatie. Daarnaast hebben we bijgedragen aan het Veenweide Innovatieprogramma Nederland (VIPNL) door onder andere onderzoek te doen bij agrariërs bij hoog water, natte teelten, veenweidesloot van de toekomst en greppelinfiltratie. Ook hebben we mede het nationale onderzoek naar broeikasgassen en veenweide begeleid. We hebben meegedraaid in het kernteam van het PPLG om water en bodem als sturende principes te laten landen in de startversie van het PPLG. En geadviseerd over structurerende keuzes in de ruimtelijke ordening en over maatregelen ter bevordering van een klimaat robuust en adaptief watersysteem.</p>				
Afrondingsverschil	-0,1	-	-	-
Totaal	71,5	73,2	14,3	13,6

4.3 Risico's Voldoende water

Status	Risicogebeurtenis	Risico-score	Max. Fin. Gevolg	Beheersmaatregelen
Ongewijzigd	Door langdurige droogte kan zoutschade aan gewassen en onherstelbare schade aan natuurgebieden optreden. Agrariërs en natuurbeheerders claimen schadevergoeding bij HHNK.	2	€ 1.500.000	<ul style="list-style-type: none"> Opstellen van kaders en in beeld brengen van handelingsperspectief. Het algemeen bestuur heeft de 'Strategie waterverdeling' en 'Waterbesparing en onttrekkingsverboden bij droogte en watertekort' vastgesteld voor de uitvoering van de landelijke verdringingsreeks. De Unie van Waterschappen heeft de aansprakelijkheid bij droogte beschreven. Met het vastleggen van de 'Strategie waterverdeling' is de aansprakelijkheid van HHNK gering.

5. Gezond water

5.1 Resultaat 1: In 2027 voldoet ons watersysteem aan de KRW-doelen

Prestaties en mijlpalen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Exploitatie		Investerings	
	Realisatie	Herziene begroting	Realisatie	Herziene begroting
P074	5,7	5,5	0,6	1,2
<p>In de periode 2022-2027 wordt het KRW-maatregelenpakket voor de derde planperiode met onze gebiedspartners uitgevoerd. 🌱</p> <ul style="list-style-type: none"> Drie van de beoogde vijf vismigratieknelpunten zijn opgelost en gereed gemeld voor de KRW bij het Rijk (begroot: vijf). Het exotenbeleid is afgerond en ligt ter besluitvorming bij het algemeen bestuur (begroot: we stellen het exotenbeleid vast). We hebben het huidige Landbouwportaal verlengd tot eind 2024 en zijn daarnaast gestart met van de doorontwikkeling van het Landbouwportaal vanaf 2025. Voor het project Verbetering natte infrastructuur Noordkop hebben we een voorkeursalternatief voor het Oostoevergemaal gemaakt. <p>We hebben drie vismigratieknelpunten gereed gemeld. Daarnaast hebben we bij 18 locaties een haalbaarheidsstudie gedaan. Op basis van deze uitkomsten wordt gekeken welke vismigratieknelpunten haalbaar zijn. Aan het eind van het jaar zijn vijf knelpunten in voorbereiding gegaan en zijn daarnaast vijf knelpunten in uitvoering. Naar aanleiding van de juridische <i>quickscan</i> op onze KRW-aanpak, zijn we gestart met het ontwikkelen van een pakket aanvullende maatregelen om te werken aan de KRW-doelen van 2027. We hebben actief uitvoering gegeven aan gebiedsgerichte samenwerkingen in de pilot Uitgeester- en Heemskerkerbroekpolder, de Krommenieer Woudpolder, de Oosterdel en de Weidsepolders (Bergen). Op Texel hebben we een nadere verkenning gedaan van de KRW-opgave.</p> <p>We hebben het beleidskader invasieve exoten opgesteld en deze wordt begin 2024 aan het algemeen bestuur ter besluitvorming voorgelegd.</p> <p>De mogelijkheden voor de doorontwikkeling van het Landbouwportaal (LBP) 2.0 vanaf 2025 zijn verkend. Daarnaast hebben we kansen en actiepunten uit het evaluatierapport Samenwerken aan bodem en water uitgewerkt. Het verkenningsproces is mede afhankelijk van externe financieringsbronnen en verloopt minder snel dan verwacht, waardoor het bestuur heeft besloten 'de huidige transitieperiode' te verlengen naar eind 2024. Dit biedt ook ruimte om te verkennen hoe aan te sluiten bij PPLG beleidsontwikkelingen.</p> <p>Voor het project Verbetering natte infrastructuur Noordkop hebben we een variantenstudie gedaan voor het Oostoevergemaal. We zijn gestart met het nader uitwerken van de voorkeursvariant.</p> <p>De investeringsuitgaven zijn € 0,6 miljoen lager met name vanwege het doorschuiven van de werkzaamheden aan de visvriendelijke pompen bij gemaal de Hoelm naar 2024.</p>	<ul style="list-style-type: none"> De update voor het KRW-monitoringsprogramma 2022-2027 voor chemische stoffen en biologie is beschikbaar. Deze is verwerkt in de monitoringsopgave van 2022 en verder. We hebben een plan van aanpak opgesteld voor Monitoring Nader Onderzoek. 			
P021	4,3	4,6	-	-
<p>In 2023 is de monitoring van de waterkwaliteit efficiënter en werken we met de meest actuele technieken voor de rapportages aan het Rijk en aan</p>	<ul style="list-style-type: none"> De update voor het KRW-monitoringsprogramma 2022-2027 voor chemische stoffen en biologie is beschikbaar. Deze is verwerkt in de monitoringsopgave van 2022 en verder. We hebben een plan van aanpak opgesteld voor Monitoring Nader Onderzoek. 			

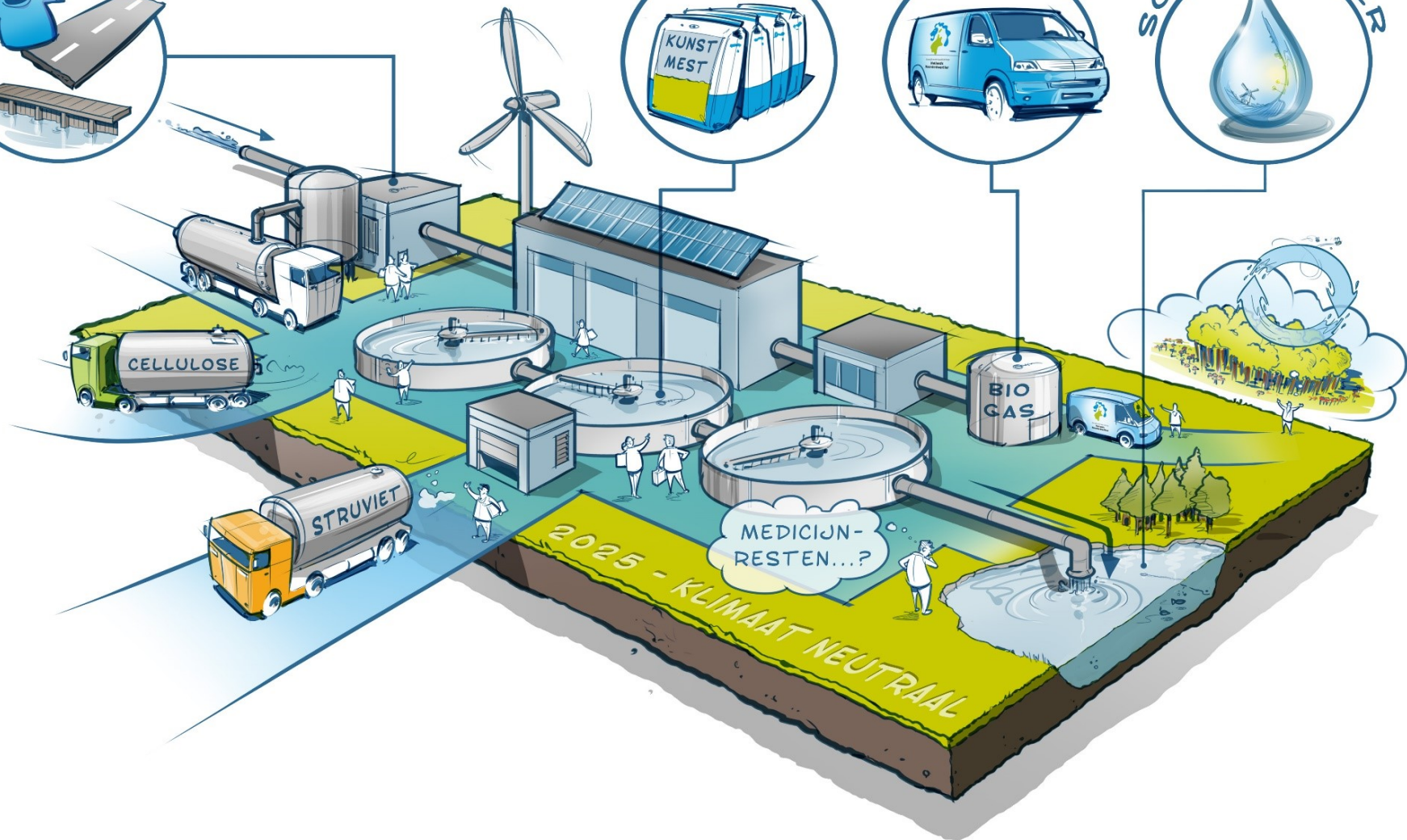

Prestaties en mijlpalen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Exploitatie		Investerings	
	Realisatie	Herziene begroting	Realisatie	Herziene begroting
de EU, en zijn onze data en analyses informatie geworden voor onszelf, onze partners en onze omgeving op een hoog kwaliteitsniveau. 😊	<ul style="list-style-type: none"> We zijn gestart met Monitoring Duinwateren en hebben meetresultaten (macrofyten) van 118 duinwateren opgeleverd (begroot: 120). 			
<p>Op basis van de waterkwaliteitsmeetgegevens hebben we een toets en beoordeling op de KRW gedaan. Door het verbeterde monitoringsprogramma hebben we het aantal stoffen welke niet geanalyseerd konden worden of niet meetbaar waren teruggedrongen. De KRW-toets, inclusief beheerdersoordelen, zijn binnen planning afgerond en gerapporteerd in de KRW-factsheets. We hebben onze meetgegevens tijdig aangeleverd voor de Landelijke Enquête Waterkwaliteit en de Bestrijdingsmiddelen atlas.</p> <p>Het plan van aanpak voor Monitoring Nader Onderzoek (MNO) is opgesteld. Als onderdeel hiervan zijn we gestart met het nieuwe Meetnet Microverontreiniging, waarbij we bij vijf rwzi's monitoren op enkele medicijnresten, bromide, zware metalen en zouten. Ook hebben we via <i>bioassays</i>, gestandaardiseerde meetmethodes, de totale toxiciteit van het water gemeten. De meetgegevens zijn terug te vinden op https://live.aquadesk.nl/.</p> <p>Ook hebben we alle Operationele Monitoring (OM)-meetpunten aanvullend gemonitord op zware metalen. Op basis van deze aanvullende monitoring kunnen we onderscheid maken in het gehalte zware metalen met een natuurlijke oorsprong. Dit verwerken we in de technische haalbaarheid van de KRW doelen.</p> <p>Voor de Monitoring Duinwateren hebben we 118 duinwateren bemonsterd op macrofauna. Dit geeft in combinatie, met eerdere macrofytenopnames, inzicht in de huidige toestand in de duinwateren.</p>				
Afrondingsverschil	-	-0,1	-	-
Totaal	10,0	10,0	0,6	1,2

5.2 Risico's Gezond water

Status	Risico-gebeurtenis	Risico-score	Max. Fin. Gevolg	Beheersmaatregelen
Ongewijzigd	Ontstaan van watervervuiling oppervlaktewater door grote calamiteiten.	4	€ 8.500.000	<ul style="list-style-type: none"> Onze calamiteitenorganisatie is actief. In 2019 is, conform het draaiboek Hoogwater, een concept draaiboek opgesteld voor calamiteiten waarbij potentieel (veel) vervuild water of andere stoffen worden geloosd op ons watersysteem, inclusief een overzicht van risicovolle bedrijven.

2025 - KLIMAAT NEUTRAAL

6. Schoon water

6.1 Resultaat 1: De waterketen levert een positieve bijdrage aan de leefbaarheid van de omgeving

Prestaties en mijlpalen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Exploitatie		Investerings	
	Realisatie	Herziene begroting	Realisatie	Herziene begroting
P069	1,3	1,3	-	-
<p>We behalen de vastgestelde doelen voor 2025 voor de doelmatigheid in de Waterketen. 😊</p> <ul style="list-style-type: none"> Er is een besluit genomen in het bestuurlijk overleg van de partners om te zoeken naar een nieuwe locatie voor een mogelijk nieuwe zuivering (begroot: er wordt een besluit voorgelegd aan het algemeen bestuur over de toekomstige waterketen Zaanstreek-Waterland). We hebben invulling gegeven aan het op te stellen beleidskader indirecte lozingen. De innovatieve ketenaanpak bedrijfsafvalwater is verder uitgewerkt. <p>Voor de waterketen in Zaanstreek-Waterland en Amsterdam is een gemeenschappelijke analyse gemaakt met AGV, gemeente Zaanstad en Amsterdam en de samenwerkingsregio Zaanstreek Waterland. Daar komt uit dat de toekomstige zuiveringsopgave niet opgelost kan worden op de huidige terreinen van de rwzi's in deze regio. Er moet gezamenlijk gezocht worden naar nieuwe locaties. In het najaar zijn de partners van het RAAZ project (Regiostudie Afvalwaterketen Amsterdam Zaanstreek) in een bestuurlijk overleg een gezamenlijke zoektocht gestart naar mogelijke locaties voor nieuwe zuiveringscapaciteit. Eind volgend jaar wordt een lijst van geschikte locaties opgeleverd die we dan aan algemeen bestuur voorgeleggen.</p> <p>De afstemming met de partners (gemeenten, omgevingsdiensten, Provincie, RWS en PWN) in het project Indirecte Lozingen is nog niet geweest. Er is gezamenlijk uitvoering gegeven aan een <i>try out</i>, waarbij 97 bedrijven door toezichthouders zijn bezocht. De resultaten daarvan komen in het voorjaar van 2024 beschikbaar. Daarna starten we naar verwachting ook met het gezamenlijk uitvoeringsprogramma voor de komende drie jaar.</p> <p>De benadering van de innovatieve ketenaanpak wordt samen met een aantal bedrijven toegepast om te onderzoeken welke oplossing vanuit de keten de voorkeur heeft. We krijgen steeds beter in beeld wat er speelt bij bedrijven en waar onze kansen en risico's liggen. Steeds meer bedrijven nemen zelf het initiatief om ons te benaderen op het moment dat zij plannen hebben die consequenties hebben voor het afvalwater.</p>				
P072	0,6	0,7	-	-
<p>In 2023 zijn we in staat om via beleid, procesregie en methodiek-ontwikkeling adequaat in te spelen op vragen uit de omgeving. 😞</p> <ul style="list-style-type: none"> 7 van de 15 basiszuiveringsbeelden (BZB) zijn gereed (begroot: 9). We hebben voor minimaal twee zuiveringen de omgevingsscan microverontreinigingen uitgevoerd. <p>We hebben stappen gemaakt om met behulp van nieuwe instrumentaria snel en adequaat te reageren op omgevingsvragen.</p> <p>We hebben zeven BZB's gerealiseerd. Door de complexiteit vraagt het opstellen van een BZB meer tijd en kennis dan was verwacht. De omgevingsscan microverontreinigingen is op de zuiveringen Eversteekoog en Wervershoof uitgevoerd. De toepasbaarheid van het instrument 'omgevingsscan microverontreinigingen' is aangetoond. De implementatie van het instrument is hiermee afgerond en wordt ingezet als een verdiepingsslag van het Afwegingskader Investerings Waterketen. In het kader van datagedreven werken zijn we gestart met het optimaliseren en borgen van de databeschikbaarheid en de datakwaliteit.</p>				

6.2 Resultaat 2: We verwaarden het afvalwater maximaal

Prestaties en mijlpalen (bedragen x € 1 miljoen)		Exploitatie		Investerings	
		Realisatie	Herziene begroting	Realisatie	Herziene begroting
P070		0,8	1,9	-	-
<p>In 2025 wordt het schone water klimaat- en energieneutraal geproduceerd. 😞</p>		<ul style="list-style-type: none"> De groen gas-installatie op de rwzi Beverwijk is nog niet vervangen (begroot: vervangen). We hebben de vastgestelde ambitie om de uitstoot van methaan en lachgas te minimaliseren vertaald naar een eerste set maatregelen. 			
<p>Ondanks de inzet van de diverse maatregelen is de overtuiging dat de doelstelling in 2025 niet behaald wordt. We hebben de groengas installatie op de rwzi Beverwijk nog niet vervangen. De opdracht is gegund en de realisatie wordt eind 2024 verwacht. De eerste lachgassensoren zijn aangeschaft en geplaatst op rwzi Zaandam-Oost. Hiermee is het onderzoek naar de uitstoot van methaan en lachgas gestart.</p> <p>Door het bestuur is eind dit jaar positief besloten over de voorstellen inzake centrale gisting, groen gas Den Helder en Zaandam én windenergie. De nieuwe planning van HVC voor de in bedrijfstelling van de nieuwe slibdroger in Alkmaar is medio 2025. Afspraken in Stowa-verband (Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer) over het onderzoek naar productie van waterstof zijn gemaakt. Heiloo is hiermee een landelijk koploper-project. De toerekening van uren is € 1,1 miljoen lager uitgevallen vanwege het doorschuiven van werkzaamheden.</p>					
P071		0,9	1,1	-	-
<p>In 2025 werken we aan het verwaarden van water, energie en grondstoffen volgens een meerjarige routekaart. 😊</p>		<ul style="list-style-type: none"> Met onze partners hebben we nog geen gezamenlijk besluit genomen over de volgende stap in het superkritisch vergassen van rioolwaterslib (begroot: nemen een besluit). 			
<p>Het onderzoek naar het superkritisch vergassen heeft vertraging opgelopen en naar verwachting wordt het besluit over voortzetting begin 2024 genomen. De Proefzuivering op Wervershoof is na het afronden van opleverpunten officieel in bedrijf gemeld bij het Ministerie van Infrastructuur en Water. Deze melding aan het ministerie is een eis in de subsidieregeling. We hebben gesproken met PWN waarin de kansen voor hergebruik van rwzi effluent voor industriewater verder zijn verkend. Het beeld is dat effluent hierin een rol kan spelen.</p> <p>Eerder is een routekaart opgesteld om alle circulaire activiteiten en kansen binnen de waterketen in samenhang te beschrijven. We zijn gestart met de voorbereiding van een aantal eerste projecten, waaronder deelstroombehandeling op Zaandam-Oost en struviet terugwinning op Beverwijk. Binnen het onderzoeksprogramma Aquafarm wordt gewerkt aan het opzetten van de nieuwe fase, waarbij een installatie van een <i>nature based</i> zuivering op demoschaal zal worden gerealiseerd.</p>					

6.3 Resultaat 3: Onze zuiveringstechnische werken zijn toekomstbestendig

Prestaties en mijlpalen (bedragen x € 1 miljoen)		Exploitatie		Investerings	
		Realisatie	Herziene begroting	Realisatie	Herziene begroting
P061		30,4	28,4	19,4	16,5
<p>In 2025 is het onderhoud van de technische bedrijfsmiddelen risicogestuurd. 😊</p>		<ul style="list-style-type: none"> De renovatie van de rwzi Beemster is opgeleverd. De vervanging van de procesautomatisering van alle zuiveringen is afgerond. 			
<p>We hebben een dashboard ingericht om te kunnen sturen op een optimum tussen prestaties, risico's en budget. Hiermee wordt een risico gestuurde onderhoudsstrategie ontwikkeld. De personele capaciteit die nodig is om nieuwe medewerkers op niveau te krijgen is nog niet toereikend. Verwacht wordt dat met de extra medewerkers vanaf 2024 de prestatie in 2025 wordt behaald.</p> <p>We hebben de renovatie van de rwzi Beemster opgeleverd en de vervanging van het project procesautomatisering is afgerond.</p> <p>Een aanvullende dotatie voor de voorziening persleidingen en rioolgemalen zorgde voor € 0,6 miljoen hogere kosten. Daarnaast worden de hogere exploitatiekosten voor € 0,1 miljoen veroorzaakt door onvoorziene kosten voor mechanisch onderhoud. Ook loopt het project vervangen van 2G-modems door 4G-modems sneller dan verwacht, waardoor de uitgaven dit jaar € 0,2 miljoen hoger zijn. De kosten voor uren zijn € 1,0 miljoen hoger door een verschuiving vanaf P015 bij het effect Voldoende water en meer inzet door onverwachte storingen.</p> <p>De investeringsuitgaven zijn € 4,9 miljoen hoger omdat het programma renovatie rwzi's voorspoedig verloopt. Door het inlopen van vertraging bij het project Sattline, procesautomatisering, zijn de kosten € 1,1 miljoen hoger. De investeringsuitgaven zijn € 0,7 miljoen lager vanwege vertraging van de aanpak van de microverontreinigingen doordat de omgevingsscan rwzi Wervershoof en Everstekeog later is opgeleverd. Daarnaast zijn de uitgaven € 0,7 miljoen lager omdat de groen gas installatie rwzi Den Helder in 2026 wordt opgepakt.</p> <p>De investeringsopbrengsten zijn € 2,0 miljoen hoger vanwege de subsidie voor het project Proefzuivering Ge(O)zond water die in één keer is ontvangen in plaats van de begrote vier jaar-termijnen. De resterende € 0,3 miljoen wordt verklaard door diverse hogere investeringsuitgaven.</p>					
P062		78,4	75,4	9,4	12,1
<p>Dagelijks sturen we op de minimalisatie van onze emissies naar de omgeving op basis van vastgestelde ambities en wettelijke eisen. In 2023 doen we dit voor het gehele gebied op uniforme wijze. 😊</p>		<ul style="list-style-type: none"> Het percentage afgefakkelde biogas is niet verminderd met 2,5% ten opzichte van 2022 ondanks aangescherpte sturing op het proces (begroot: verminderd met 2,5%). 24% van de IBA's (Individuele behandeling van afvalwater) zijn vervangen door verbeterde septic tanks (begroot: 40%). 			
<p>Ondanks de beperkingen op het gebied van bezetting en onvoorziene uitdagingen in het proces is de prestatie volbracht. We hebben <i>overall</i> resultaten bereikt ten aanzien van het sturen op de productie van schoon water. Dit is op uniforme wijze uitgevoerd voor het hele verzorgingsgebied.</p> <p>Door een aantal onvoorziene omstandigheden in de bedrijfsvoering hebben we meer moeten affakkelen dan voorzien waardoor de doelstelling, -2,5%, niet gehaald is.</p> <p>Bij de start van het project 'vervangen IBA's' is vertraging opgetreden. We hebben 24% van de IBA's vervangen. Volgend jaar lopen we naar verwachting de achterstand in, waardoor we het einddoel in 2026 alsnog halen.</p>					

Prestaties en mijlpalen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Exploitatie		Investerings	
	Realisatie	Herziene begroting	Realisatie	Herziene begroting
De hogere exploitatiekosten komen voor € 1,9 miljoen door hogere energiekosten. Door de extreme regenval in het laatste kwartaal hebben de rioolgemalen meer elektriciteit verbruikt. De kosten voor uren zijn € 1,5 miljoen hoger door extra inzet, meer productieve uren en inhuur. Hier staan opbrengsten van € 0,3 miljoen tegenover van de subsidie Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE) van het Rijk. Resteert € 0,3 miljoen diverse lagere kosten				
Het project verzelfstandiging rwzi Beverwijk is gegund en gestart. De investeringsuitgaven zijn € 0,9 miljoen hoger. Het krediet is toereikend. De aanleg van zonnepanelen bij rwzi Den Helder lopen vertraging op waardoor de investeringsuitgaven € 0,3 miljoen lager zijn. De werkzaamheden voor de groen gasinstallatie op de rwzi Beverwijk zijn vertraagd door een aanbesteding die niet is gelukt. Hierdoor zijn de investeringsuitgaven € 1,7 miljoen lager. Voor het project struviet oogstinstallatie bij de rwzi Den Helder schuift € 1,2 miljoen aan investeringsuitgaven door naar 2024 doordat nader onderzoek nodig is. De resterende € 0,4 miljoen wordt verklaard door diverse lagere investeringsuitgaven.				
P026 Onvoorzien Schoon water	-	-	-	-
Afrondingsverschil	-	-0,1	0,1	-
Totaal	112,4	108,7	28,9	28,6

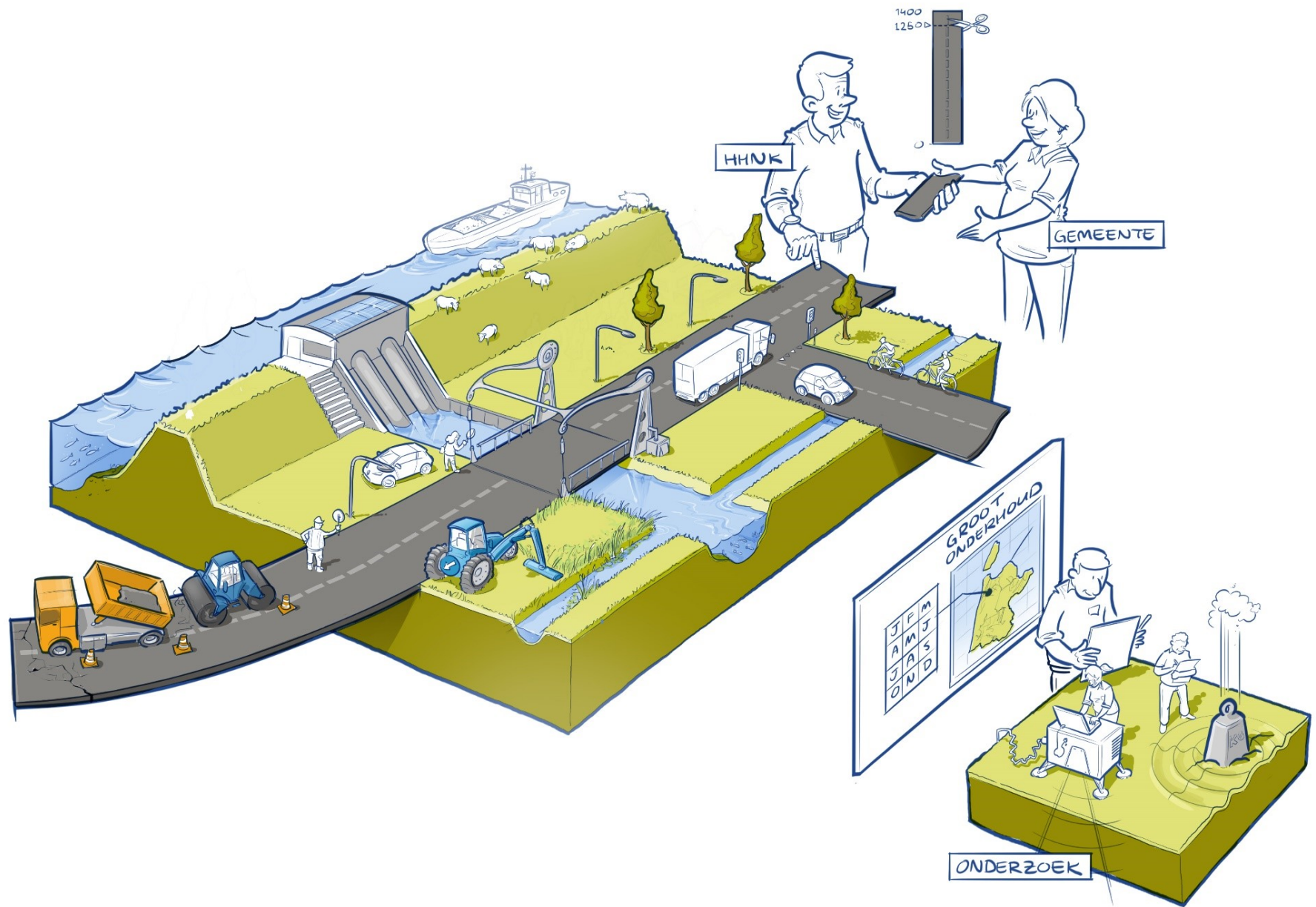
6.4 Risico's Schoon water

Status	Risicogebeurtenis	Risico-score	Max. Fin. Gevolg	Beheersmaatregelen
Ongewijzigd	We maken keuzes o.b.v. verkeerde analyses (data en normen)	9	P.M.	<ul style="list-style-type: none"> Het aantrekken van extra capaciteit. Het op orde brengen van de data(kwaliteit).
Ongewijzigd	Niet verkrijgen van of niet voldoen aan omgevingsvergunningen.	2	€ 1.000.000	<ul style="list-style-type: none"> Vergunningen actueel houden. Goede relaties met milieudiensten en gemeenten onderhouden. Onderhoud strategieën correct uitvoeren. Compliance checks uitvoeren.

Ongewijzigd	Overschrijding van de zuiveringsnormen en afnameverplichtingen	9	€ 500.000	<ul style="list-style-type: none"> • Wij dragen zorg voor certificering (ISO14001 en 55001). • Er zijn calamiteitenboeken per rwzi. • We voeren vernieuwing van procesautomatisering door. • Wij leiden personeel op. • Wij houden de data op orde. • Er worden langjarige leveringsovereenkomsten afgesloten. • Er zijn voldoende voorraden. • Er is kennis van alternatieve stoffen. • Wij treffen hacking-maatregelen. • Wij hebben inzicht in de voor ons relevante omgeving. • Wij sluiten afvalwaterakkoorden. • Er is samenwerking met gemeenten. • Er is controle door Handhaving HHNK.
Ongewijzigd	We behalen onze emissie-ambities niet.	4	€ 2.000.000	<ul style="list-style-type: none"> • Wij dragen zorg voor certificering (ISO14001 en 55001). • Er zijn calamiteitenboeken per rwzi. • We voeren vernieuwing van procesautomatisering door. • Wij leiden personeel op. • Wij houden de data op orde. • Er worden langjarige leveringsovereenkomsten afgesloten. • Er zijn voldoende voorraden. • Er is kennis van alternatieve stoffen. • Wij treffen hacking-maatregelen. • Wij hebben inzicht in de voor ons relevante omgeving. • Wij sluiten afvalwaterakkoorden. • Er is samenwerking met gemeenten. • Er is controle door Handhaving HHNK.
Ongewijzigd	Onvoldoende slibverwerkingscapaciteit (intern en/of extern).	9	€ 4.000.000	<ul style="list-style-type: none"> • Wij voeren intensieve inspecties en preventief onderhoud uit. • Onderdelen zijn op voorraad. • Er is achtervang via HVC en AquaMinerals. • Er is intensieve samenwerking met waterschappen, UvW en eindverwerkers.
Ongewijzigd	Onvoldoende granulaatverwerkingscapaciteit.	9	€ 1.000.000	<ul style="list-style-type: none"> • Er is Europese achtervang. • Er zijn stortvergunningen HVC. • Er is achtervang door AquaMinerals. • Er is een landelijke calamiteitenregeling door 'robuust plan slibverwerking'.

7. Veilige (vaar)wegen

7.1 Resultaat 1: HHNK is op termijn geen wegbeheerder meer

Prestaties en mijlpalen (bedragen x € 1 miljoen)	Exploitatie		Investerings	
	Realisatie	Herziene begroting	Realisatie	Herziene begroting
P027	0,5	0,4	-	-
Uiterlijk in 2025 hebben we alle wegen aan gemeenten overgedragen. 	<ul style="list-style-type: none"> We zijn gestart met het opstellen van <i>business cases</i> voor de wegenoverdracht met de vijf Waterlandse gemeenten (begroot: We stellen met de vijf Waterlandse gemeenten een <i>business case</i> op). 			
Op basis van de bestuurlijk vastgestelde Uitgangspuntennotitie zijn we met de Waterlandse gemeenten gestart met het opstellen van individuele <i>business cases</i> .				

7.2 Resultaat 2: Onze wegen zijn verkeersveilig, berijdbaar, ingepast in het landschap en dragen bij aan de bereikbaarheid

Prestaties en mijlpalen (bedragen x € 1 miljoen)	Exploitatie		Investerings	
	Realisatie	Herziene begroting	Realisatie	Herziene begroting
P057	13,7	14,4	-	-
Onze wegen zijn in stand gehouden en ingericht conform de doelstellingen uit het vigerende wegenbeleid. 	<ul style="list-style-type: none"> We zijn gestart met de implementatie van de wegenoverdracht naar de vijf Waterlandse gemeenten (begroot: Afhankelijk van de bestuurlijke besluitvorming, implementeren we de wegenoverdracht in de vijf Waterlandse gemeenten). De besluitvorming van de overdracht van de dijkwegen in Zaanstad is voorbereid (begroot: we dragen de dijkwegen in Zaanstad over) We formaliseren de overdracht van de dijkwegen in Den Helder. 			
De implementatie van de wegenoverdracht naar de Waterlandse gemeenten is gestart. We delen kennis en informatie zodat de gemeenten zich met de juiste informatie voorbereiden op de uiteindelijke wegenoverdracht. Ook in Zaanstad zijn we gestart met het implementeren in voorbereiding op de besluitvorming begin 2024. We zetten data en inspectieresultaten over naar de gemeentelijke systemen. De dijkwegen in Den Helder zijn in de praktijk al overgedragen. We werken aan een formalisatieslag om te zorgen dat de overdracht ook notarieel goed verwerkt wordt. De exploitatiekosten zijn lager door een versnelde uitstroom van personeel waardoor de bezetting lager is dan begroot.				

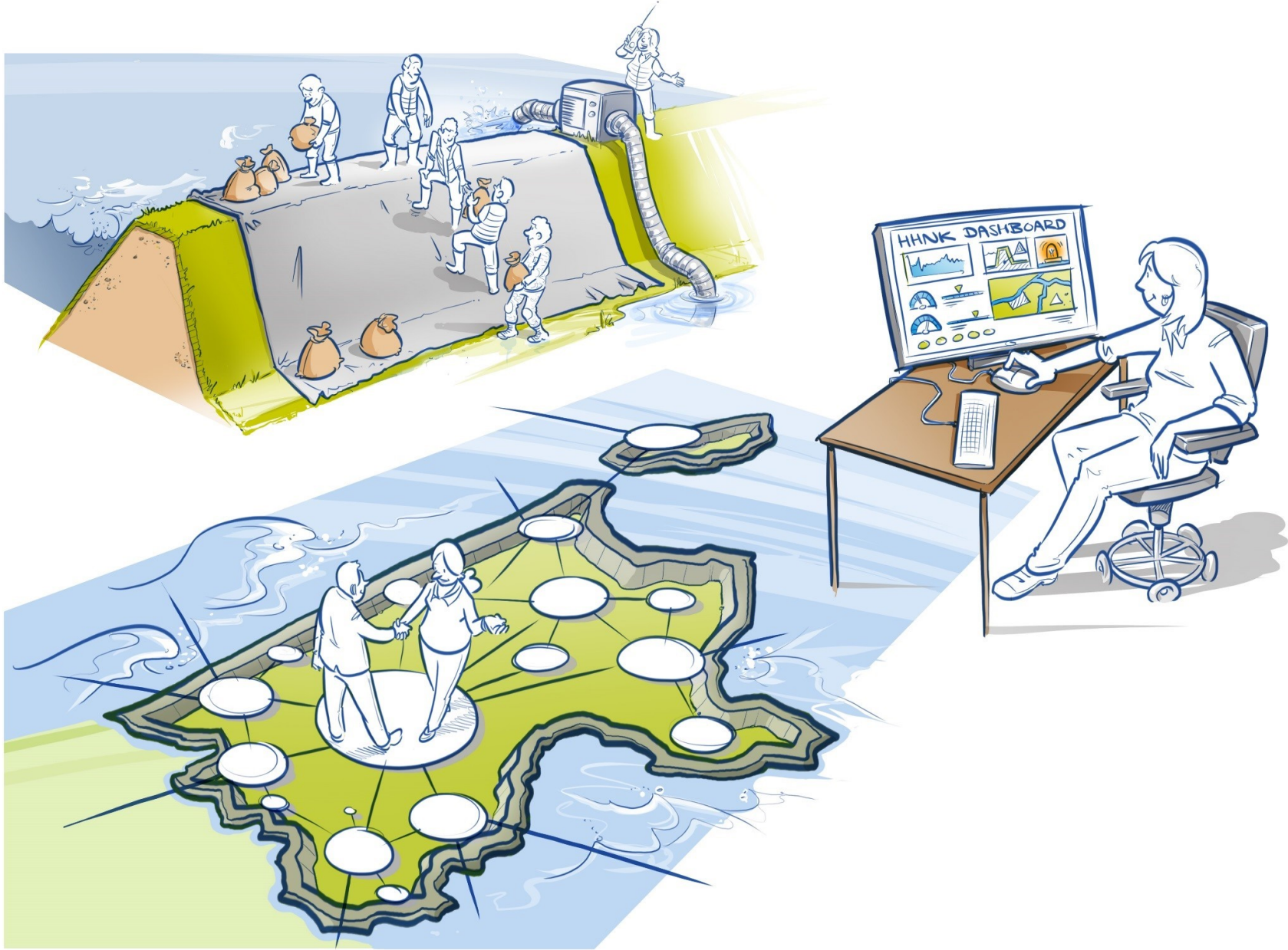
7.3 Resultaat 3: We voldoen aan de afspraken met de provincie rond vaarwegbeheer

Prestaties en mijlpalen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Exploitatie		Investerings	
	Realisatie	Herziene begroting	Realisatie	Herziene begroting
P030	0,6	0,8	-	-
We voeren voor de provincie Noord-Holland een scheepvaartbeheertaak uit. 😊	<ul style="list-style-type: none"> We zijn bezig met de evaluatie van de vaarwegovereenkomst met de provincie Noord-Holland (begroot: we evalueren de vaarwegovereenkomst). 			
Op initiatief van de provincie Noord-Holland is de evaluatie breder getrokken en vindt de evaluatie plaats tussen meerdere waterschappen en provincies om de algemene normen en kaders beter te definiëren. In de basis zijn alle partijen tevreden met de huidige afspraken en blijven deze afspraken ongewijzigd. Zodoende verlengen we de huidige vaarwegovereenkomst. Naar verwachting is de nieuwe standaardovereenkomst tussen de provincies en waterschappen medio 2024 klaar. Deze nieuwe overeenkomst leggen we na afronding voor aan het algemeen bestuur.				
P031 Onvoorzien Veilige (vaar)wegen	-	-	-	-
Afronding	-	-	-	-
Totaal	14,8	15,6	-	-

7.4 Risico's Veilige (vaar)wegen

Geen risico's met score 9 of een bedrag van € 1 miljoen en hoger.

8. Crisisbeheersing

8.1 Resultaat 1: We zijn voorbereid op alle mogelijke crises.

Prestaties en mijlpalen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Exploitatie		Investerings	
	Realisatie	Herziene begroting	Realisatie	Herziene begroting
P055	1,1	1,3	-	-
<p>Samen met onze netwerkpartners bereiden we ons voor, zodat we adequaat handelen bij een (dreigende) crisis met maatschappelijke gevolgen. 😊</p> <p>Door onze kwartiermaker is geconstateerd dat de ontwikkeling van de competenties van de bemensing van de crisisbeheersingsorganisatie (CBO) nog verdere aandacht behoeft. Onder meer het punt van de invulling van het piket is een punt van zorg. De oefeningen en opleidingen zijn gericht geweest op het in stand houden van de bestaande situatie van de crisisbeheersingsorganisatie. Het jaarplan 2024 voorziet in het inrichten en opleiden van de eerste fase van de CBO nieuwe stijl. De eerste fase van de kwartiermakersopdracht is geëvalueerd waarna voortzetting plaatsvindt.</p> <p>We hebben aan meerdere oefeningen deelgenomen. Vanwege de opschaling door wateroverlast is deelname aan de landelijke cyberoefening ISIDOOR afgelast.</p>	<ul style="list-style-type: none"> We hebben aan meer dan drie oefeningen deelgenomen/georganiseerd. De deelname aan de landelijke cyberoefening ISIDOOR hebben we afgelast vanwege de opschaling door wateroverlast. Het jaarplan wordt in 2024 geïmplementeerd en geeft invulling aan de eerste stappen van de geïntegreerde opgave crisisbeheersing. (begroot: We starten met de implementatie van het nieuwe meerjarenplan professionalisering CBO). 			

8.2 Resultaat 2: Crisisbeheersing in de genen

Prestaties en mijlpalen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Exploitatie		Investerings	
	Realisatie	Herziene begroting	Realisatie	Herziene begroting
P075	2,2	1,8	-	-
<p>In 2026 hebben wij intern en met onze partners voor het geheel aan relevante bedreigingen, de crisisbeheersing diepgaand en breed versterkt. 😊</p> <p>Conform begroting hebben we binnen het programma CING naar onder andere het gedrag van het watersysteem gekeken bij extreme belasting zoals extreme neerslag. We hebben een methodiek ontwikkeld waarmee kansen voor het versterken van het systeem kunnen worden vastgesteld. Deze methodiek heeft in de CING-pilotgebieden al diverse kansen in beeld gebracht die zijn opgepakt in onze uitvoeringsprogramma's. Ook heeft de methodiek informatie opgeleverd over locaties van noodpompen. Deze informatie is gebruikt bij het verkennend invullen van de samenredzaamheid in de pilotgebieden. Hierbij wordt onder onze regie de aangeboden hulp van inwoners en bedrijven ingepast in crisisbestrijding.</p>	<ul style="list-style-type: none"> We hebben de CING-methode en het van buiten naar binnen werken toegepast voor meerdere pilotgebieden. 			

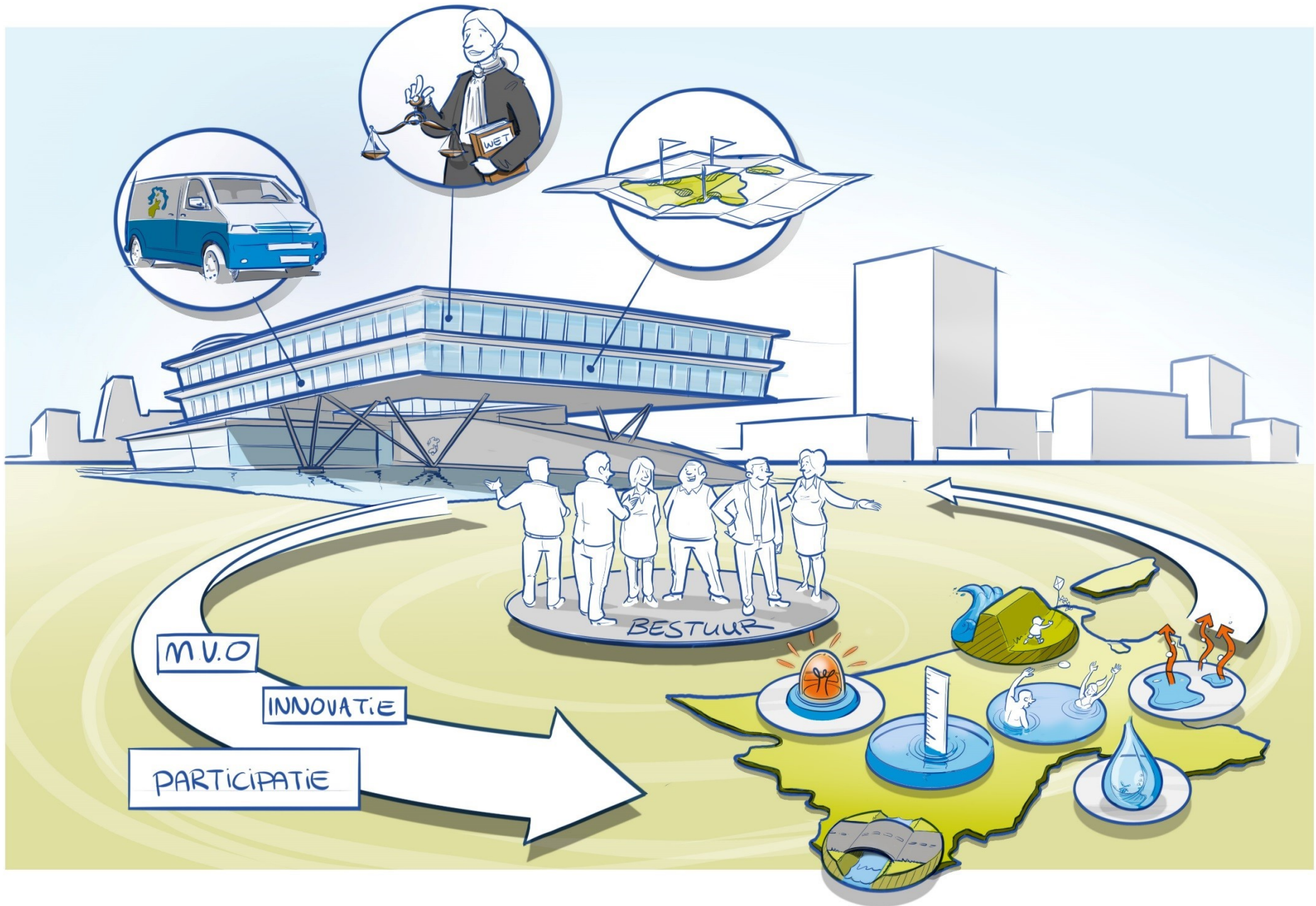
Prestaties en mijlpalen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Exploitatie		Investerings	
	Realisatie	Herziene begroting	Realisatie	Herziene begroting
We hebben in het onderzoek met de TU Delft een aantal ontwikkelingen doorgezet op het gebied van strategievorming en crisisinformatievoorziening. Het gaat hierbij om: <ul style="list-style-type: none"> - een technische basis voor de ontwikkeling van realistische oefeningen in een simulatieomgeving. - een prototype applicatie waarin 24/7 het neerslagrisico voor de verschillende crisisbeheersingszones en onderliggende peilgebieden in beeld wordt gebracht. - een applicatie waarin we de resultaten van doorgerekende scenario's beter en sneller met elkaar kunnen vergelijken. 				
Afronding	-0,1	-		
Totaal	3,2	3,1	-	-

8.3 Risico's Crisisbeheersing

Vervallen risico ten opzichte van de jaarstukken 2022:

Risicogebeurtenis	Beheersmaatregelen
Het niet op orde hebben van crisisdraaiboeken.	Het risico is bijgesteld van 9 naar 4 omdat de leerpunten uit evaluaties worden geïmplementeerd in de draaiboeken. Daarnaast worden medewerkers werkzaam in de crisisbeheersing getraind om te werken aan de hand van deze draaiboeken en om zelfredzaam te zijn daar waar een specifiek handelingskader ontbreekt.

9. Bestuur en Organisatie

Het effect Bestuur en Organisatie bestaat uit twee resultaten. Deze resultaten kennen een onderscheid: het uitvoeren van een deel van de taakuitoefening en het bieden van ondersteuning aan de taakuitoefening.

9.1 Resultaat 1: Een democratisch gekozen bestuur dat in overleg met omgeving acteert

Prestaties en mijlpalen (bedragen x € 1 miljoen)	Exploitatie		Investerings	
	Realisatie	Herziene begroting	Realisatie	Herziene begroting
P065	23,1	26,0	-	-
Taakuitoefening bestuur en organisatie 	<ul style="list-style-type: none"> • Met gemeenten hebben we de waterschapsverkiezingen georganiseerd. • We hebben het nieuwe bestuur ingewerkt. • De implementatie van de Omgevingswet is vóór inwerkingtreding gereed. • We hebben de maatregelen van het KEP uitgevoerd met een goede energiemix tussen zonne-energie, groen gas maken met extra vergisting en windenergie op eigen assets. • We hebben geen 15% gas bespaard (begroot: we besparen 15% gas). • Met kennisinstututen en bedrijfsleven hebben we het triple helix-innovatiemodel verkend. • 27 erfgoedobjecten zijn toegankelijk gemaakt, fysiek dan wel digitaal (begroot: 12). • We hebben deelgenomen aan zeven internationale projecten, fysiek dan wel digitaal. • Middels het 'Project versnelde aanpak gebruik eigendommen' hebben we 200 gronddossiers geregeld (begroot: 300). 			
<p>We hebben met de gemeenten gezorgd voor een goedlopend proces rond de Waterschapsverkiezingen. Vervolgens is het inwerkprogramma van het nieuwe bestuur naar verwachting doorlopen. Mede vanwege de toename van de complexiteit van de werkzaamheden en een toename van taken en onderwerpen is de tijdsbestedingsnorm voor de leden van het dagelijks bestuur verhoogd naar 400%. We hebben ons voorbereid op de Wet versterking decentrale rekenkamers.</p> <p>Met de projectorganisatie van de Omgevingswet zijn we aan het afbouwen en brengen we de werkzaamheden over naar de lijnorganisatie. Dit is niet dit jaar afgerond door een piek aan vergunningaanvragen aan het einde van het jaar van aanvragers die nog onder de oude regels zaken willen regelen. De vertraagde voorbereidingen omhelzen onder andere het opzetten van een kennisbank.</p> <p>Nabij gemaal de Helsdeur zijn twee windturbines aangeschaft en we hebben proeven gedaan met aquathermie. Het is duidelijk dat we de doelstellingen van het KEP niet halen in 2025. Het KEP streeft twee grote doelen na: energie- en CO₂-neutraal te zijn in 2025. Het eerste doel is niet haalbaar doordat we steeds meer energie gebruiken en het opwekken van eigen duurzame energie achterblijft. Dit komt enerzijds door onvoldoende netwerkcapaciteit waardoor we zonneweides niet kunnen aansluiten. Anderzijds wordt in het verband van regionale energiestrategie geen voortgang geboekt bij het vinden van zoeklocaties voor windenergie. Vergisting van slib en groen gas vergt daarnaast nog enige jaren van voorbereiding. Het tweede doel van het KEP, CO₂-neutraliteit, halen we met het sluiten van de slibdroger.</p>				

Prestaties en mijlpalen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Exploitatie		Investerings	
	Realisatie	Herziene begroting	Realisatie	Herziene begroting
<p>We hebben de proeven op de SDI om gas te reduceren succesvol afgerond. De resultaten van deze proeven voeren we in 2024 in.</p> <p>De verkenning naar het triple helix-innovatiemodel met kennisinstituten en het bedrijfsleven heeft niet tot concrete handvatten geleid. Dit model is een tijdelijk samenwerkingsverband tussen drie of meer organisaties die middelen, risico's en opbrengsten delen om individuele organisatiedoelen, gezamenlijke samenwerkingsdoelen en maatschappelijke doelen te realiseren.</p> <p>Vijftien erfgoedobjecten zijn opengesteld, waaronder op de Nationale Molen- & Gemalendag en Open Monumentendag. Daarnaast hebben we twaalf extra objecten toegankelijk gemaakt via onze website. Op het gebied van communicatie hebben we op verschillende manieren het draagvlak voor onze werkzaamheden vergroot, inwoners betrokken bij bijvoorbeeld waterveiligheid en daarnaast onszelf neergezet als aantrekkelijk werkgever.</p> <p>We hebben deelgenomen aan zeven internationale projecten, fysiek dan wel digitaal. Onze adviseur internationale zaken is gedeeltelijk gedetacheerd bij de Unie van Waterschappen om bij te dragen aan de verdere ontwikkeling van de internationale onderzoeksagenda.</p> <p>Het 'Project versnelde aanpak gebruik eigendommen' heeft geresulteerd in de eerste opbrengsten en we hebben transparante afspraken met gebruikers. We hebben 200 van de beoogde 300 grond dossiers opgepakt en de opbrengsten van € 325.000 zijn lager dan de beoogde € 440.000. Dit komt doordat de opstart van het project en werven van projectmedewerkers door de krappe arbeidsmarkt meer tijd heeft gekost dan geraamd. Nu het project op stoom is, verwachten we de verdere ramingen wel te halen.</p> <p>Door een inhaalslag van nog op te leggen aanslagen over 2022 zijn de opbrengsten vanuit invordering incidenteel € 0,6 miljoen hoger. De kosten voor uren zijn € 1,7 miljoen lager door vacatureruimte, door een verschuiving van P065 naar P066 binnen het effect Bestuur en organisatie en omdat de norm voor indirecte uren te laag is gebleken. De verkoop van grond heeft € 0,2 miljoen aan hogere opbrengsten opgeleverd. Resterend € 0,4 miljoen diverse lagere kosten.</p>				

9.2 Resultaat 2: Een moderne organisatie die efficiënt, effectief en rechtmatig handelt

Prestaties en mijlpalen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Exploitatie		Investerings	
	Realisatie	Herziene begroting	Realisatie	Herziene begroting
P066	38,5	38,6	2,0	4,3
Ondersteuning bestuur en organisatie 	<ul style="list-style-type: none"> • De informatievoorziening is klaar voor de Omgevingswet. • De implementatie van het nieuwe kantoorconcept hybride werken is afgerond voor het hoofdkantoor en we zijn gestart met de buitenlocaties. • We hebben verdere stappen gezet in de voorbereiding op de rechtmatigheidsverantwoording. • We zijn doorgedaan met het uitvoeren van het verbeterplan informatieveiligheid als onderdeel van compliance met de BIO. 			

Prestaties en mijlpalen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Exploitatie		Investerings	
	Realisatie	Herziene begroting	Realisatie	Herziene begroting
<p>De implementatie van het nieuwe kantoorconcept hybride werken voor het hoofdkantoor is afgerond. De implementatie voor de buitenlocaties is gestart en loopt door in 2024. De transitie van het wagenpark is in volle gang, waarbij personenauto's zijn uitgewisseld voor duurzamere alternatieven.</p> <p>We zijn bij gemeenten en de provincie geweest om hun ervaringen te horen over de rechtmatigheidsverantwoording, waar zij vanaf boekjaar 2023 al mee te maken hebben. Ook nemen we deel aan een werkgroep van de Unie van Waterschappen om met de andere waterschappen op te trekken voor dit onderwerp.</p> <p>Uit de landelijke audit en self-assessments blijkt dat we meer tijd nodig hebben dan verwacht om het gewenste volwassenheidsniveau 4 te bereiken voor de Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO) en de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Bij dit volwassenheidsniveau wordt de kwaliteit van processen gemeten en bijgestuurd. Uit een recente audit voor de BIO komt volwassenheidsniveau 2.6. Hiermee zitten we aan de onderkant van de sector, met een gemiddelde score van 3.0. We werken verder met een focus op vastlegging en implementatie van het beleid en bijbehorende maatregelen.</p> <p>De investeringsuitgaven zijn € 1,3 miljoen lager vanwege het overbrengen van het IBP naar exploitatie. Daarnaast zijn de uitgaven € 0,3 miljoen lager doordat de aanbesteding van drie tractoren is doorgeschoven naar 2024 vanwege capaciteitsproblemen. Ook zijn de uitgaven van € 0,2 miljoen voor fysieke beveiliging doorgeschoven. Daarnaast vinden de werkzaamheden voor het groot onderhoud van € 0,1 miljoen van Waterproef door een vertraging in een extern adviesrapport in 2024 plaats. Resteert € 0,4 miljoen diverse lagere investeringsuitgaven.</p>				
P063	91,4	92,7	-	-
Personeelslasten 🔄				
De personeelskosten zijn € 1,3 miljoen lager. Dit bestaat uit € 0,3 miljoen lagere inhuurkosten, € 0,3 miljoen hogere inkomsten ziektegeden vanuit het UWV en € 0,2 miljoen lagere kosten vanwege kopen verlof vanuit het IKB (Individueel Keuze Budget). Het restant van € 0,5 miljoen komt met name door vacatureruimte.				
P051	-126,4	-134,0	-	-
(Dekking) overhead 🔄				
De opbrengst bij (dekking) overhead (P051) is het resultaat van het doorbelasten van de uren van afdelingen naar effecten. Deze opbrengst is lager door vacatureruimte en doordat 2% van de productieve uren zijn verschoven naar niet-productieve uren (indirect). Over de hele organisatie bekeken is het saldo van de uren neutraal. Daarnaast zijn de overheadkosten € 0,6 miljoen hoger door een aanvullende dotatie aan de voorzieningen voor arbeidsgerelateerde verplichtingen voor gepensioneerde bestuursleden of hun nabestaanden. De hoogte van deze voorziening is afhankelijk van de jaarlijkse actuariële berekening.				
P054 Onvoorzien Bestuur en Organisatie	-	-	-	-
Afrondingsverschil	-	0,1	-	-
Subtotaal	26,6	23,4	2,0	4,3
Waterschapsbelasting (zie hoofdstuk 13)	-248,5	-248,2	-	-
Algemene reserve (zie hoofdstuk 20.2)	-	-	-	-

Prestaties en mijlpalen (bedragen x € 1 miljoen)		Exploitatie		Investerings	
		Realisatie	Herziene begroting	Realisatie	Herziene begroting
Bestemmingsreserves (zie hoofdstuk 20.2)		-35,4	-35,4	-	-
Afrondingsverschil		-0,1	-	-	-
Totaal		-257,4	-260,3	2,0	4,3

9.3 Risico's Bestuur en Organisatie

Status	Risicogebeurtenis	Risico-score	Max. Fin. Gevolg	Beheersmaatregelen
Ongewijzigd	De werkelijke netto-belastingopbrengst wijkt meer dan 2% af t.o.v. de begroting of meer dan 1% ten opzichte van de prognose bij de rapportage over de eerste 8 maanden.	6	€ 5.000.000	<ul style="list-style-type: none"> • Jaarlijkse analyse op trends; ontwikkeling maatstaven. • 7 x per jaar analyse (begroot-werkelijk) en prognose. • Externe bronnenbenadering in jaarrekeningcyclus. • Administratieve organisatie / interne beheersing op orde gebracht. Monitoren van uitvoering controles. • 7 x per jaar wordt aansluiting tussen belastingsysteem en financieel systeem gemaakt. • Procesbeschrijvingen worden periodiek geactualiseerd. <p>Monitoring van de verwerking van de gegevens uit de bronadministraties. Ondanks de geopolitieke ontwikkelingen en inflatie merken we nog geen veranderingen in de ontvangsten van de waterschapsbelastingen. We volgen het verloop van kwijtschelding nauwgezet.</p>
Ongewijzigd	Een of meerdere erfpachters willen aanspraak maken op een schikkingsregeling.	2	€ 2.000.000	De betwiste voorwaarden worden in goed overleg met de erfpachter bijgesteld en verrekend.

Deel 2 – Verplichte paragrafen

Foto: verbreding van de boezemkade Starnmeer

10. Bedrijfsvoering

Personeelsbeleid

We kijken terug op een bewogen jaar, waarin we zijn geconfronteerd met een snel veranderende en complexe omgeving. Voorbeelden hiervan zijn het veranderende klimaat, immer opkomende nieuwe opgaven, de oorlog in Israël, de opkomst van generatieve *artificial intelligence* (AI) en de landelijke verkiezingen. Het 24/7 paraat moeten staan, in combinatie met de volgens het medewerkersonderzoek ervaren werkdruk, zorgen voor personele uitdagingen.

Hiernaast heeft ook de steeds mondiger wordende inwoner invloed gehad op ons personeel. Door een verharde maatschappij met toegenomen polarisatie was en is de noodzaak groter om in te zetten op fysieke en sociale veiligheid binnen en buiten. Voorop stond en staat om het kantoor te laten fungeren als veilige haven, waar medewerkers elkaar ontmoeten en met elkaar in verbinding staan. De nieuwe kantoorinrichting heeft hier positief aan bijgedragen. De kern blijft om de balans te bewaken tussen het realiseren van een goede productiviteit enerzijds en de duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers anderzijds.

Cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) gaven aan dat de spanning op de arbeidsmarkt dit jaar hoog bleef. De aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt vraagt om doordachte maatregelen. We blijven investeren in diversiteit en inclusie en onderzoeken verschillende bronnen van arbeidspotentieel, zoals zij-instromers, stagiairs, trainees en participanten. Het positioneren van ons waterschap als aantrekkelijke, flexibele en inclusieve werkgever blijft een prioriteit. We hebben de website hetkanbijhknk.nl gelanceerd als onderdeel hiervan. Met het oog op de vergrijzing hebben we ons gericht op vitaliteit, duurzaamheid en kennisoverdracht. Onze arbeidsmarktstrategie zetten we in om moderne vaardigheden binnen te halen waarover wij nog niet voldoende beschikken. We zetten in op het behoud van medewerkers met kennis door perspectief, zelfontplooiing en een veilige werkomgeving te bieden.

Het komende Strategisch Personeelsplan (SPP) draagt bij aan het inzicht dat wij tijdig kennis moeten helpen ontwikkelen en borgen. De HHNK Academie heeft een spilfunctie vertolkt in de ontwikkeling en borging van de benodigde en wettelijk vereiste vaardigheden en kennis.

Fysieke, sociale en informatieveiligheid

Veilig werken blijft voor iedereen van groot belang. In de eerste helft van 2023 heeft de vervolgmeting plaatsgevonden van onze veiligheidscultuur, waarbij de focus lag op fysieke en sociale veiligheid. Deze meting laat een langzame stijging van de veiligheidsbeleving zien. Tevens is veiligheid een vast agendapunt geworden tijdens management-, werkoverleggen en in jaarplannen. Om de bewustwording hierover te bevorderen heeft in het najaar de Week van de Veiligheid plaats gevonden. In deze week zijn verschillende activiteiten georganiseerd over fysieke, sociale en informatieveiligheid. Daarnaast is er geïnvesteerd in fysieke veiligheid in het werkveld door frequente *safety walks* te organiseren en de daaruit volgende verbeteracties op te volgen.

Aan het eind van het jaar is een volwassenheidsmeting uitgevoerd op het gebied van informatieveiligheid en privacy. Ten opzichte van vorige metingen werd naast opzet en bestaan ook naar werking gekeken. Ten opzichte van de voorgaande meting is een lichte vooruitgang geboekt voor zowel informatieveiligheid als privacy. De landelijke audit op de Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO) laat progressie zien door een stijging in het volwassenheidsniveau waarmee we op het sectorgemiddelde zitten. Sectoraal hebben we meer tijd nodig dan verwacht om het gewenste volwassenheidsniveau 4 te behalen voor de BIO en de AVG. Bij dit volwassenheidsniveau wordt de kwaliteit van processen gemeten en bijgestuurd. We werken verder met een focus op vastlegging en implementatie van het beleid en bijbehorende maatregelen.

Daarnaast is het afgelopen jaar gefocust op het verhogen van het bewustwordingsniveau van onze medewerkers, met directe resultaten. Dit was te zien in de gemelde datalekken en de resultaten van de *phishing* test 2023.

Inkoop en aanbesteding

In 2022 is het Programma Rechtmatige Inkoopende Organisatie (PRIO!) opgestart. Vanuit het programma worden concrete acties ontwikkeld en uitgevoerd om te komen tot verbeteringen op het gebied van doelmatig en rechtmatig inkopen. Inmiddels zijn de acties bekend en is voor de uitvoering een gefaseerde aanpak gemaakt. De uitvoering en borging in de lijnorganisatie loopt door in 2024. In het streven naar duurzaam inkopen wordt uitvoering gegeven aan het Manifest "Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen" en de "Strategie Duurzaam Opdrachtgeverschap waterschappen 2021-2030". De laatste is vertaald naar een implementatieplan duurzaam opdrachtgeverschap HHNK.

Huisvesting en materieel

In 2023 hebben we het project hybride werken afgerond: verbouwingen aan ruimtes, verhuizingen en inrichtingen hebben plaatsgevonden. Het hoofdkantoor heeft nu 325 werkplekken en meer ruimte voor ontmoeten en overleg. Zo zijn samenwerkruimtes gecreëerd waarin men gezamenlijk aan een project kan werken, brainstormen, scrummen, etc. Daarnaast zijn tweepersoonswerkplekken gecreëerd, zodat geconcentreerd aan stukken kan worden gewerkt. Ook is de bewegwijzering geoptimaliseerd.

We zijn gestart met de versnelde vervangingscyclus van ons wagenpark. Bij de vervanging zetten we in op zoveel mogelijk voertuigen die géén gebruik maken van fossiele brandstoffen. Dit heeft er dit jaar in geresulteerd dat we twaalf voertuigen door een elektrische variant hebben vervangen. Voor onze huidige wagens hebben we versterkt ingezet op duurzaam tanken door het gebruik van HVO100, waarbij we een percentage van 90% hebben bereikt voor onze dieselveertuigen.

Met het optimaliseren van de verduurzaming van onze huisvesting zijn we verdergegaan, door onder andere de klimaatinstallaties op de werven Eversteekooog en Dirkshorn aan te passen. Om aardgas te besparen wordt het kantoor in zijn geheel verwarmd en gekoeld door de warmtepomp. Ook het verduurzamen van de vastgoedobjecten gaat verder door bijvoorbeeld de verlichting te vervangen voor LED-verlichting. Tevens is er een start gemaakt met het verbeteren van de isolatie van de huurwoningen.

Maatschappelijk verantwoorde overheid (MVO)

In de uitvoering van onze maatschappelijke opdracht stellen we meerwaarde voorop. Een moderne overheidsorganisatie spant zich in om met maatschappelijke organisaties, bedrijven en burgers duurzame initiatieven mogelijk te maken. Maatschappij (People), milieu/duurzaamheid (Planet) en economie (Prosperity) zijn de vertrekpunten voor samenwerking met onze omgeving. We werken met publieke middelen en soms tegenstrijdige belangen, en komen ook voor dilemma's en soms ingewikkelde keuzes te staan. Een betrouwbare overheid durft keuzes te maken en legt deze uit. We zijn duidelijk over wat wel en niet mogelijk is. Openheid en transparantie staan voorop, we lichten onze koers en keuzes toe en leggen verantwoording af.

Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid

Per 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. Voor de implementatie van de Woo is het programma Open overheid opgestart. In de Woo is bepaald dat overheden verplicht zijn om in de jaarrekening verslag te doen over de uitvoering van de Woo. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in de onderstaande thema's.

Actieve openbaarmakingsplicht

De Woo verplicht overheden om, gefaseerd, actief documenten uit zeventien informatie categorieën te publiceren. Overheden moeten hier een eigen platform voor inrichten, dat wordt aangesloten op een landelijk platform, de Woo-index site.

Wij hebben een eigen publicatieplatform ingericht en zijn begonnen met het openbaar maken van documenten uit de eerste informatiecategorieën. In onderstaande tabel wordt aangegeven welke informatiecategorieën in 2023 geheel of gedeeltelijk openbaar werden gemaakt.

Cat.	Art. Woo	Omschrijving	Aantal	Platform
1 - 3	3.3, 1a, 1b en 1c	Wet en regelgeving, overige besluiten algemene strekking en ontwerpen waarover extern advies is gevraagd.	53	Via het Waterschapsblad op overheid.nl en het publicatieplatform HHNK
4 - 5	3.3, 1d en 1e	Inzicht in de organisatie / werkwijze, de bereikbaarheid en de wijze waarop een informatieverzoek kan worden ingediend.	-	Register van overheidsorganisaties en publicatieplatform HHNK
6 - 7	3.3, 2a en 2c	Vergaderstukken en verslagen van het algemeen bestuur en zijn commissies en de bij het algemeen bestuur ingekomen stukken	577	Website HHNK en publicatieplatform HHNK
8	3.3 b	Vergaderstukken Staten-Generaal (niet van toepassing op waterschappen)	-	-
9	3.3, 2d	Agenda's en besluitenlijsten van het dagelijks bestuur	23	Website HHNK en publicatieplatform HHNK (alleen de besluitenlijsten)
10	3.3, 2e	Adviezen met betrekking tot de ontwerpen uit categorie 1 en adviezen van adviescommissies die niet zien op individuele zaken.	-	-
11	3.3, 2f	Convenanten	21	-
12	3.3, 2g	Jaarplannen en jaarverslagen	3	Website HHNK en publicatieplatform HHNK
13	3.3 2h	Subsidieverplichtingen anders dan met beschikking (niet van toepassing)		
14	3.3, 2i	Woo-verzoeken (incl. beslissing en verstrekte informatie)	12	Website HHNK en publicatieplatform HHNK
15	3.3, 2j	Onderzoeksrapporten	12	Website HHNK en publicatieplatform HHNK (alleen onderzoeken Rekenkamercommissie)
16	3.3, 2k 3.3a	Beschikkingen	1.395	Via het Waterschapsblad op overheid.nl (vergunningen) en op publicatieplatform HHNK
17	3.3, 2l	Klachtoordelen	3	-

De documenten worden momenteel nog handmatig openbaar gemaakt op het publicatieplatform. Afgelopen jaar is verkend of het systeem voor zaakgericht werken kan worden ingezet om documenten geautomatiseerd openbaar te maken. In 2024 zal dit systeem voor een eerste informatiecategorie worden ingezet.

Inspanningsplicht actieve openbaarmaking

Voor de openbaarmaking van overige informatie geldt een inspanningsplicht. We hebben nog geen documenten gepubliceerd op basis van deze inspanningsverplichting.

Passieve openbaarmaking

Voor de afhandeling van Woo-verzoeken is een nieuw werkproces geïmplementeerd. Daarnaast hebben wij anonimiseersoftware aangeschaft en hebben wij medewerkers getraind in het gebruik van deze software.

In totaal zijn 22 Woo-verzoeken ingediend. Van deze verzoeken zijn zeven verzoeken ingetrokken, is één verzoek doorgezet naar een ander bestuursorgaan en zijn veertien verzoeken als Woo-verzoek in behandeling genomen. Bij twee omvangrijke verzoeken is in overleg met de indiener besloten om de informatie met behulp van deelbesluiten openbaar te maken. De overige verzoeken zijn binnen de wettelijke termijn afgehandeld. In totaal zijn dit jaar voor Woo-verzoeken 2.556 documenten openbaar gemaakt.

Aanstelling Woo-coördinator

Voor de coördinatie en afhandeling van Woo-verzoeken is per 1 mei 2022 een Woo-coördinator aangesteld.

Verbetering informatiehuishouding

Het zaakgericht werken voor vergunningen is live gegaan, om de aansluiting op het digitaal stelsel voor de Omgevingswet (DSO) te realiseren. In 2024 zal het zaakgericht werken verder worden uitgerold naar andere processen. Daarnaast zijn we in het kader van de Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer (Wmebv) onze digitale kanalen voor dienstverlening aan het optimaliseren.

Overige activiteiten

Om medewerkers en bestuurders bewust te maken van de Woo, is een communicatieplan uitgewerkt. Ter uitvoering van dit communicatieplan is een themasite op intranet gelanceerd en zijn informatiebijeenkomsten georganiseerd voor het bestuur en de individuele clusters en afdelingen. Daarnaast is een richtlijn voor het bewaren van e-mail en chatberichten vastgesteld en geïmplementeerd om medewerkers te ondersteunen bij de archivering van zakelijke berichten.

Besteding incidentele en structurele middelen

De implementatie van de Woo is een meerjarig traject waar de Rijksoverheid meerjarig geld voor beschikbaar stelt. Ter verantwoording van de beschikbaar gestelde middelen, moet bij benadering worden aangegeven waar de middelen voor zijn ingezet.

Dit jaar heeft de Rijksoverheid € 0,26 miljoen beschikbaar gesteld. Deze middelen zijn aangewend voor de aanstelling van een Woo-coördinator. Daarnaast zijn de middelen gebruikt voor de inzet van medewerkers en het beheer en onderhoud van systemen voor de passieve en actieve openbaarmaking. Ook zijn de middelen ingezet voor het uitvoeren van acties op het gebied van kwaliteitsmanagement, zoals het opstellen en herzien van werkprocessen, het verzorgen van trainingen en het uitvoeren van evaluaties.

11. Ontwikkelingen in het begrotingsjaar

De volgende ontwikkelingen hebben zich in het begrotingsjaar voorgedaan.

Cao

Een nieuwe cao is vastgesteld met een looptijd van 1 januari 2023 t/m 31 december 2023. Per januari 2023 zijn de salarissen en schaalbedragen verhoogd met € 125 bruto op basis van een voltijdsdienstverband en zijn de salarissen en schaalbedragen met 2,5% gestegen. Per juli 2023 zijn de salarissen en schaalbedragen met 2,5% gestegen.

Nieuw bestuur

In maart zijn waterschapsverkiezingen gehouden. Het nieuwe bestuur is aangetreden.

12. Incidentele baten en lasten 2023

De weergave in dit hoofdstuk volgt de 'Notitie structurele en incidentele baten en lasten' van de commissie Besluit Begroting en Verantwoording van 30 augustus 2018. Met de incidentele baten en lasten kan het structureel exploitatiesaldo worden bepaald. Hieronder volgt een selectie van de belangrijkste incidentele baten en lasten.

Incidentele baten

- Dividend Nederlandse Waterschapsbank (NWB) - 4,7 miljoen
- Schadeloosstelling door het Rijk voor gascontract energieleverancier SEFE - 7,8 miljoen
- Rentebaten - 12,6 miljoen

Per saldo incidenteel hogere baten

-25,1 miljoen

Incidentele lasten

- Hogere energiekosten (elektriciteit) 6,0 miljoen
- Lagere energieopbrengsten 0,3 miljoen
- Hogere HWBP solidariteitsbijdrage 0,8 miljoen
- Hogere kosten onderhoud 0,8 miljoen

Per saldo incidenteel hogere lasten

7,9 miljoen

Voorgaande posten leiden tot het volgende overzicht.

Exploitatiesaldo <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	2023
Saldo baten en lasten (- is tekort)	-38,0
Onttrekking aan egalisereserves	35,4
Exploitatiesaldo voor bestemming	-2,6
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	-17,2
Saldo exclusief incidentele baten en lasten	-19,8

13. Waterschapsbelastingen

We heffen vier soorten waterschapsbelasting, namelijk watersysteemheffing, wegenheffing, zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing. De watersysteemheffing en de verontreinigingsheffing worden geheven voor de kosten verbonden aan het watersysteembeheer. De wegenheffing is ter bekostiging van het wegenbeheer in een deel van ons gebied. Met de zuiveringsheffing dekken we de kosten verbonden aan het zuiveringsbeheer.

De watersysteemheffing en wegenheffing worden opgebracht door de inwoners (per woonruimte) en de eigenaren van gebouwen, ongebouwde grond en natuur. Bij de watersysteemheffing is onder meer de inwonerdichtheid bepalend voor het aandeel dat inwoners in de kosten dragen.

Voor de wegenheffing bepalen de kosten van de doorgaande wegen het door inwoners op te brengen aandeel. Bij beide heffingen dragen eigenaren het resterende deel.

De economische waarde van gebouwen, ongebouwde grond en natuur is de indicator van het belang dat zij bij de taakuitoefening van het waterschap hebben. De zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing worden geheven op basis van vervuilingseenheden (ve) volgens het principe 'de vervuiler betaalt'.

In 2022 zijn we voor het opleggen van belastingen aangesloten op de Landelijke voorziening Waardering onroerend goed (LV WOZ). Hierdoor hebben we een deel van de belastingaanslagen later dan gebruikelijk opgelegd. In 2023 hoopten we vruchten te plukken van de invoer van de LV WOZ, maar technische problemen zorgden voor uitval. Hierdoor bleek een gefaseerde aanslagoplegging nodig om de gebruikelijke kwaliteit te kunnen garanderen.

Het gevolg daarvan was dat circa 7.000 eigenaren in 2023 geconfronteerd werden met een eventuele gelijktijdige afschrijving van de belasting. De eigenaren zijn proactief via diverse kanalen geïnformeerd over de gelijktijdige afschrijvingen met bijbehorende informatie om tot maatwerkafspraken te kunnen komen.

Zoals het er nu naar uitziet gaan we in 2024 de gewenste plannen voor de eigenarenaanslagen halen, namelijk in april en mei van het belastingjaar.

Eenpersoonshuishoudens die onderdak geven aan Oekraïense vluchtelingen kunnen in een ander belastingregiem vallen. Hiervoor kunnen zij vermindering of vernietiging aanvragen zodat opvang niet leidt tot hogere waterschapsbelasting.

Correctieposten

Bij de berekening van de belastingtarieven wordt rekening gehouden met verminderingen. Dit is een verlaging van het aanslagbedrag, omdat bijvoorbeeld de waarde of het aantal ve niet juist is vastgesteld. Vervolgens worden de correctieposten 'kwijschelding' en 'oninbaar' toegepast. Hieronder volgt de uitleg van deze termen.

Kwijschelding

Wanneer een belastingschuldige niet in staat is de aanslag waterschapsbelasting te betalen, kan hij kwijschelding aanvragen. We verwachten mogelijk meer kwijscheldingsaanvragen door de onzekerheden in de economie. Kwijschelding is alleen mogelijk voor aanslagen waterschapsbelasting die betrekking hebben op de woonruimte die de aanvrager zelf bewoont. De digitalisering verlicht zowel voor de aanvrager als voor ons de administratieve lasten. Bij de aanvraag en behandeling van kwijscheldingsverzoeken werken wij samen met 18 gemeenten in ons beheergebied.

In december 2022 heeft het algemeen bestuur besloten het kwijscheldingsbeleid vanaf 1 januari 2023 te verruimen. Bij de beoordeling van kwijscheldingsverzoeken wordt vanaf 2023 rekening gehouden met een hogere vermogensnorm.

Feitelijk betekent dit dat men een hoger banksaldo mag hebben en toch kwijtschelding kan krijgen. Een onbedoeld gevolg van de wetgever hierbij was dat mensen met een Wajong uitkering niet meer automatisch in aanmerking kwamen voor kwijtschelding.

Nadat dit aanhangig gemaakt is bij het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is een dwingend advies uitgebracht naar alle belastingheffende instanties om kwijtschelding toe te passen. In december is voor deze groep alsnog kwijtschelding verleend.

Oninbaar

We treffen alle mogelijke maatregelen om een aanslag betaald te krijgen. Soms is dit niet mogelijk, bijvoorbeeld bij een faillissement of overlijden.

Als de deurwaarder concludeert dat op geen enkele wijze meer een betaling te verwachten valt, neemt de ambtenaar belast met de invordering een besluit waarmee we de pogingen staken een nog openstaande aanslag in te vorderen.

Belastingopbrengst

De onderstaande tabel geeft de belastingopbrengst weer.

Belastingsoort <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Verdeling	Realisatie 2023	Herziene begroting 2023	Begroting 2023
<i>Watersysteemheffing</i>				
Belastingjaar 2023 en ouder	Heffing	-152,1	-148,9	-148,8
	Correctieposten	2,6		
	Afrondingsverschillen			
Totaal watersysteemheffing		-149,5	-148,9	-148,8
<i>Zuiveringsheffing</i>				
Belastingjaar 2023 en ouder	Heffing	-93,9	-91,6	-92,3
	Correctieposten	2,6		
Totaal zuiveringsheffing		-91,3	-91,6	-92,3
<i>Wegenheffing</i>				
Belastingjaar 2023 en ouder	Heffing	-6,3	-6,2	-6,3
	Correctieposten	0,1		
	Afrondingsverschillen			
Totaal wegenheffing		-6,2	-6,2	-6,3
<i>Verontreinigingsheffing</i>				
Belastingjaar 2023 en ouder	Heffing	-1,6	-1,5	-0,7
	Correctieposten			
Totaal verontreinigingsheffing		-1,6	-1,5	-0,7
Afrondingsverschillen		0,1	-	-
Totale belastingopbrengst		-248,5	-248,2	-248,1

Tarieven

De waterschapsbelastingen zijn opgelegd op basis van onderstaande tarieven.

Categorie (bedragen x € 1)	Belastingeenheid	Tarief 2023
<i>Watersysteemheffing</i>		
Ingezetenen	woonruimte	112,85
Ongebouwd	hectare	120,89
Ongebouwd verharde openbare wegen	hectare	467,84
Ongebouwd buitendijks	hectare	30,22
Ongebouwd verharde openbare wegen buitendijks	hectare	377,18
Gebouwd	WOZ-waarde	0,03435%
Gebouwd buitendijks	WOZ-waarde	0,00859%
Natuurterrein	hectare	5,62
<i>Verontreinigingsheffing</i>		
Woonruimten en bedrijfsruimten	vervuilingseenheden	62,12
<i>Zuiveringsheffing</i>		
Woonruimten en bedrijfsruimten	vervuilingseenheden	62,12
<i>Wegenheffing</i>		
Ingezetenen	woonruimte	37,38
Ongebouwd	hectare	39,90
Gebouwd	WOZ-waarde	0,00812%
Natuurterrein	hectare	1,75

Verloop bestemmingsreserves

Het verwachte verloop van de bestemmingsreserves voor tariefseglisatie van de taken over 2023 is als volgt:

Bestemmingsreserves voor tariefseglisatie (bedragen x € 1 miljoen)	Stand 1-1-2023 (na resultaat bestemming)	Interne vermeer- deringen	Interne vermin- deringen	Voorstel bestemming resultaat 2023	Stand 31-12-2023 (na verwerking voorstel)
Watersysteembeheer	13,1	-	-4,3	1,3	10,1
Zuiveringsbeheer	22,6	-	-26,7	-4,3	-8,3
Wegenbeheer	13,7	-	-4,5	0,3	9,6
Afrondingsverschillen	-	-	0,1	0,1	-0,1
Totaal bestemmingsreserves voor tariefseglisatie	49,4	-	-35,4	-2,6	11,3

De bestemmingsreserve zuiveringsbeheer is eind 2023 negatief. De reserve mag negatief staan zolang dit in het meerjarenperspectief (MJP) wordt opgelost. De negatieve stand wordt meegenomen in het MJP 2025-2029 zodat deze eind 2029 positief is.

14. Weerstandscapaciteit en risicomanagement

De benodigde weerstandscapaciteit geeft aan hoeveel financiële ruimte nodig is om substantiële tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat het beleid moet worden aangepast en/of doelstellingen niet kunnen worden gerealiseerd. De benodigde weerstandscapaciteit wordt berekend aan de hand van risicoanalyse. De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene reserve.

De risico's en berekeningen van de weerstandscapaciteit zijn conform de Kadernota Risicomanagement 2022 uitgevoerd. De benodigde weerstandscapaciteit is berekend door het financieel gevolg te vermenigvuldigen met de kans dat een risico zich zal voordoen. Bij deze berekeningen zijn alle risico's meegenomen die een financieel gevolg hebben vanaf € 1 miljoen en die ineens ten laste van exploitatie kunnen komen. De som hiervan vormt de basis voor de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. De benodigde weerstandscapaciteit bedraagt € 9,5 miljoen.

Risicomanagement

Periodiek actualiseren we de risico's en rapporteren we over risico's met een risicofactor 9 en/of een maximaal financieel gevolg vanaf € 1,0 miljoen. Dit doen we per effect in hoofdstukken drie tot en met negen.

Weerstandscapaciteit en algemene reserve

In de Kadernota Risicomanagement 2022 hebben we een bandbreedte van de weerstandsratio tussen 1,4 en 2,0 vastgesteld. De weerstandscapaciteit wordt twee maal per jaar berekend, zowel bij de begroting als bij de jaarstukken. Op basis van de kadernota vindt een storting of onttrekking plaats bij resultaatbestemming van de jaarrekening.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit} = \text{Algemene reserve}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \text{minimaal } 1,4 / \text{maximaal } 2,0$$

De algemene reserve bedraagt € 15,6 miljoen en de benodigde weerstandscapaciteit bedraagt € 9,5 miljoen. Dit komt uit op een ratio weerstandsvermogen van 1,7 en valt hierdoor binnen de eerder genoemde bandbreedte.

Risico's weerstandscapaciteit

De risico's die we in de effecten presenteren hebben een risico 9 en/of een maximaal financieel gevolg vanaf € 1 miljoen. De tabel hieronder geeft een andere doorsnede, namelijk de risico's die invloed hebben op de weerstandscapaciteit.

nr	Risicogebeurtenis	Risico -score *	Max. Fin. Gevolg	Kans van optreden	Invloed op weerstandscapaciteit
1	De werkelijke netto-belastingopbrengst is meer dan 2% lager dan begroot of meer dan 1% lager t.o.v. de prognose bij de rapportage over de eerste 8 maanden.	6	€ 5 miljoen	50%	26,5%

nr	Risicogebeurtenis	Risico-score*	Max. Fin. Gevolg	Kans van optreden	Invloed op weerstand-capaciteit
2	Ontstaan van watervervuiling oppervlaktewater door grote calamiteiten.	4	€ 8,5 miljoen	25%	22,5%
3	Onvoldoende slibverwerkingscapaciteit (intern en/of extern).	9	€ 4 miljoen	50%	21,2%
4	Er breekt een kering door.	3	€ 10 miljoen	10%	10,6%
5	Onvoldoende granulaatverwerkingscapaciteit.	9	€ 1 miljoen	50%	5,3%
6	We behalen onze emissie-ambities niet.	4	€ 2 miljoen	25%	5,3%
7	Door langdurige droogte treedt zoutschade op aan gewassen en onherstelbare schade aan natuurgebieden. Agrariërs en natuurbeheerders claimen schadevergoeding bij HHNK.	2	€ 1,5 miljoen	25%	4,0%
8	Niet verkrijgen van of niet voldoen aan omgevingsvergunningen.	2	€ 1 miljoen	25%	2,6%
9	Een of meerdere erfpachters willen aanspraak maken op een schikkingsregeling.	2	€ 2 miljoen	10%	2,1%

* De risicoscore is de kans van optreden vermenigvuldigd met het gevolg.

15. Financiering

15.1 Treasury

We hebben een groot deel van ons bezit gefinancierd met vreemd vermogen. Dit doen we door geld te lenen bij banken. Bij treasury draait het om het optimaal beheren van de kasstromen door voldoende middelen aan te trekken om aan alle verplichtingen te kunnen voldoen. Daarnaast moet het aantrekken van middelen tegen zo laag mogelijke kosten (rente) gebeuren en moeten de risico's binnen de afgesproken normen blijven zoals de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) en ons eigen Treasurystatuut.

Regelgeving

De regels voor het aantrekken van vreemd vermogen zijn vastgelegd in de Wet Fido. Het doel hiervan is het bevorderen en in stand houden van solide financiering en kredietwaardigheid van decentrale overheden. De wet bevat twee instrumenten om deze doelstellingen te toetsen:

- De kasgeldlimiet beperkt het renterisico op korte financieringen. De grens geeft aan tot welk bedrag decentrale overheden activiteiten met korte middelen (<1 jaar) mogen financieren;
- De renterisiconorm beperkt het renterisico op lange financieringen (>1 jaar) door te streven naar een spreiding van looptijden van lange geldleningen. De som van de aflossingen en het leningenbedrag dat in aanmerking komt voor renteherziening mag de norm niet overschrijden.

	Wettelijke norm	Norm voor HHNK	Beheersmaatregel
Kasgeldlimiet	23% van het begrotingstotaal	23% x € 325,0 miljoen = € 74,75 miljoen	De stand van de rekening-courant is niet lager geweest dan € 70,0 miljoen negatief en we hebben geen kortlopende lening waardoor we binnen de kasgeldlimiet zijn gebleven.
Renterisiconorm	30% van het begrotingstotaal	30% x € 325,0 miljoen = € 97,5 miljoen	Onze aflossingen bedragen in 2023 € 66,7 miljoen en we hebben geen leningen die in aanmerking komen voor renteherziening.

Risico's

Bij het beheer van de liquiditeiten spelen vier financiële risico's een rol: renterisico, kredietrisico, liquiditeitsrisico en valutarisico. We beheersen de eerste drie risico's in de planning- & controlcyclus en door het vastgestelde beleid na te leven. Het laatstgenoemde risico is afwezig omdat we onze inkomende en uitgaande kasstromen in euro's afrekenen.

Wel is de rente op de geldmarkt opgelopen. Door onze liquiditeitspositie hebben we daar geen negatieve gevolgen van ondervonden.

Balansdatum	31 december 2022	31 december 2023
Solvabiliteitsratio's		
Reserves / Totale passiva	9,4%	7,1%
Reserves / Schulden (incl. voorzieningen)	10,4%	7,6%
Liquiditeit (current ratio)		
Vlottende activa / (Vlottende passiva + Aflossing leningen <1 jaar)	5,26	4,15
Schuld ratio		
(Vaste schulden +/- Liquide middelen) / Waterschapsbelasting	1,92	2,08

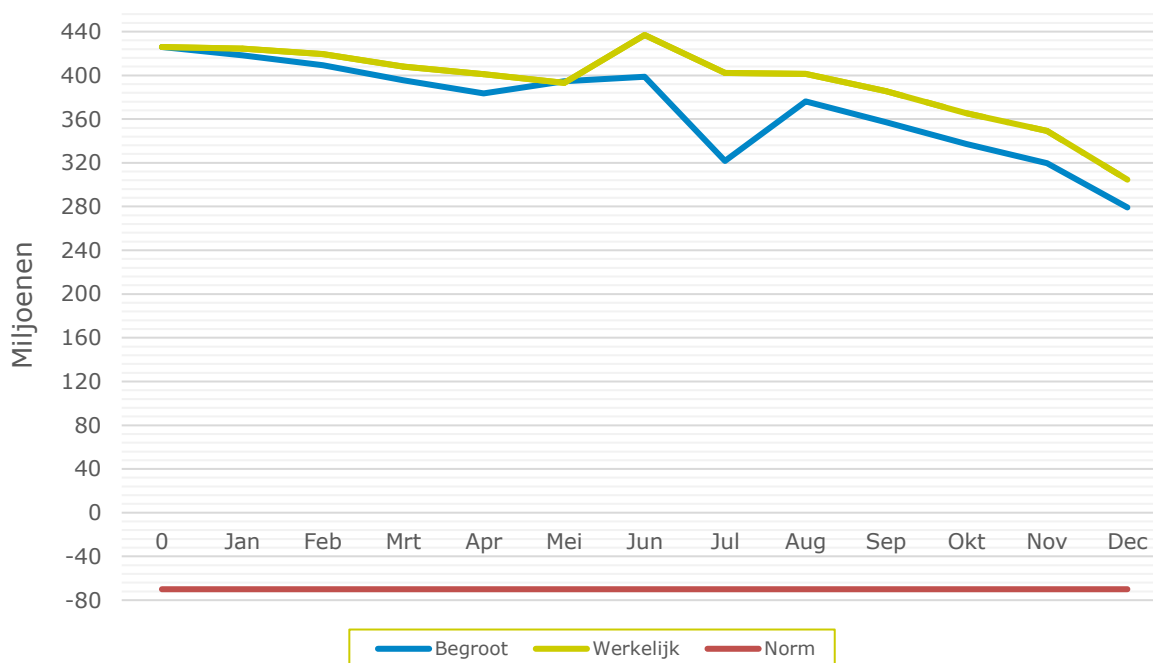
De solvabiliteitsratio's dalen behoorlijk vanwege de afname van de algemene reserve, dit als gevolg van het vaststellen van de herziene kadernota risicomangement. De current ratio daalt vanwege de afname van de liquide middelen. De schuldratio is in lijn met vorig jaar.

Liquiditeitsprognose

Gedurende het jaar zijn de werkelijke inkomsten en uitgaven verschoven ten opzichte van de begroting. De belangrijkste invloed dit jaar zijn de ontvangsten en uitgaven van de Hoogwaterbeschermingsprogramma's geweest. Deze hebben een onvoorspelbaar karakter wat voor fluctuaties zorgt in de realisatie van kasstromen gedurende het jaar en over het gehele jaar.

Onderstaande grafiek geeft het verloop van het saldo van de rekening-courant in 2023 weer.

De omslagrente was begroot op 1,55% en bedraagt in werkelijkheid 1,60%.

Kasstroomoverzicht 2023		
<i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>		
Resultaat		-2,6
<i>Aanpassing voor:</i>		
Afschrijvingen	32,8	
Onttrekking voorziening	-14,7	
Dotatie voorziening	13,6	
Mutatie eigen vermogen	-36,9	
Totaal aanpassing	-5,2	
Mutatie werkkapitaal	-0,5	
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		-5,7
Desinvesteringen	0,1	
Investerings in (im)materiële vaste activa	-124,8	
Bijdragen in (im)materiële vaste activa	78,1	
Investerings in financiële vaste activa	0,2	
Afrondingsverschil	0,1	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		-46,3
Aflossing langlopende leningen	-66,7	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		-66,7
afrondingsverschil	-0,1	
Mutatie geldmiddelen		-121,4

Ontwikkelingen die van invloed zijn op de treasuryfunctie en het –beleid

We benutten kansen binnen de leningenportefeuille, bijvoorbeeld het vervroegd aflossen van een lening. In 2023 hebben dit soort kansen zich niet voorgedaan.

15.2 EMU-saldo

In het Verdrag van Maastricht is een aantal afspraken gemaakt in het kader van een verantwoorde ontwikkeling van de economie in het monetaire stelsel binnen de landen die deelnemen aan de Economische en Monetaire Unie (EMU). Een belangrijke afspraak is dat het EMU-tekort (overheidstekort) van een lidstaat in principe niet meer mag bedragen dan 3% van het Bruto Binnenlands Product. Om ervoor te zorgen dat het Nederlandse tekort binnen de gestelde norm van 3% blijft, is de Wet Hof vastgesteld. Hierin is bepaald dat de waterschappen 0,05% mogen bijdragen aan dit tekort. Voor ons bedraagt deze norm € 37,9 miljoen tekort. De berekening van ons EMU-saldo voor 2023 is weergegeven in onderstaande tabel.

EMU-saldo <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Herziene Begroting 2023
EMU-exploitatiesaldo	-10,7	-39,5	-39,4
Vermeerderingen investeringen	-126,9	-124,8	-172,8
Investeringsubsidies en bijdragen van derden	84,4	78,1	122,8
Afschrijvingen	42,7	32,9	33,0
Afrondingsverschil		0,1	0,1
Invloed investeringen	0,2	-13,7	-16,9
Vermeerdering voorraden	1,5	1,6	0,0
Toevoegingen aan voorzieningen ten laste van exploitatie	13,1	13,6	12,0
Onttrekkingen aan voorzieningen ten bate van exploitatie	-0,1	-	-
Betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	-11,9	-14,7	-10,2
Afrondingsverschil	-	-	-
Invloed voorzieningen	1,1	-1,1	1,8
Afrondingsverschil	0,1	-0,1	
EMU-saldo	-7,8	-52,8	-54,5

Het EMU-exploitatieresultaat van € -39,5 miljoen is het saldo voor de reserves zoals weergegeven in paragraaf 23.

Het EMU-saldo van € 52,8 is hoger dan de EMU-norm door de hogere energiekosten en dekking via de reserves. In de herziene begroting gingen we uit van een saldo van € 54,5 miljoen. We informeren onze toezichthouder en aan de overschrijding zitten geen consequenties verbonden.

15.3 Schuldenpositie

Schuldpositie <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Stand per	Mutaties in 2023		Stand per	Rente 2023
	1 januari 2023	Vermeerde- ringen	Aflossingen	31 december 2023	
Onderhandse leningen van:					
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	889,4	-	-66,7	822,7	5,7
- af te sluiten leningen 2023	-	-	-	-	-
Saldo rekening-courant (schuld) en schatkist (vordering)	-425,9	121,4	-	-304,5	0,1
<i>Afronding</i>	-	-	-	-0,1	0,1
Totaal	463,5	121,4	-66,7	518,1	5,9

De totale schuldenpositie is op 31 december 2023 € 518,1 miljoen negatief. Dit bestaat uit langlopende leningen van € 822,7 miljoen negatief en een schatkist van € 304,5 miljoen positief. De aflossing was € 66,7 miljoen en de rente bedroeg € 5,9 miljoen.

Het gewogen gemiddelde rentepercentage van alle langlopende geldleningen is 0,7%.

De schuldenpositie mag in 2040 maximaal tweemaal de belastingopbrengst zijn, zoals afgesproken in het MJP 2024-2027. De schuldratio komt uit op 1,7 in 2040 en blijft binnen deze norm.

16. Onttrekkingen aan overige bestemmingsreserves en voorzieningen

Voor de stand en mutaties in de voorzieningen en een uitgebreide toelichting op de reserves en voorzieningen verwijzen we naar de toelichting op de balans in hoofdstuk 20.2.

17. Verbonden partijen

Wij werken op veel manieren samen met andere overheden, maatschappelijke organisaties, bedrijven en particulieren. Meestal zijn het zelfstandige organisaties. Soms is het echter wenselijk om de krachten te bundelen tot een gezamenlijke organisatie of willen we zeggenschap over een partij waardoor we meer kunnen sturen of beleid kunnen bepalen. We spreken dan van een verbonden partij.

Een verbonden partij is een privaot- dan wel publiekrechtelijke organisatie waarin wij een bestuurlijk én een financieel belang hebben. Onder bestuurlijk belang verstaan we een zetel in het bestuur van een organisatie, of het hebben van stemrecht. Van een financieel belang is sprake wanneer we middelen ter beschikking hebben gesteld die niet verhaalbaar zijn in geval van faillissement, dan wel wanneer we aansprakelijk kunnen worden gesteld voor een bedrag indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Indien een mogelijkheid tot samenwerking zich aandoe, zal het dagelijks bestuur een voorstel tot het aangaan van een verbonden partij aan het algemeen bestuur voorleggen waarbij informatie wordt aangeleverd over onze beleidsuitgangspunten.

Jaarlijks benoemt het dagelijks bestuur een onderwerp waarover we de verbonden partijen verzoeken (extra) te rapporteren. Dit jaar vroegen we onze verbonden partijen naar hun ambitie om diversiteit in het personeelsbestand te bevorderen in de context van de huidige krappe arbeidsmarkt en welke stappen zij hierin willen gaan zetten. Dit hebben wij per brief onder hun aandacht gebracht. Wij monitoren en evalueren wat de verbonden partijen hierover rapporteren in hun planning- en control cyclus. Mocht blijken dat deze zaken niet gerapporteerd worden zal een verdiepend gesprek worden georganiseerd.

In onderstaande tabel zijn de financiële waarden (indien bekend) van de deelnemingen weergegeven. Deze zijn gebaseerd op de meeste recente cijfers van onze verbonden partijen. Het overzicht toont enkel verbonden partijen waarin wij volgens de structuur van de verbonden partij aandelen bezitten.

Deelnemingen <i>(bedragen x € 1)</i>	Stand 31 december 2023
<i>Nederlandse Waterschapsbank</i>	
4.399 aandelen A van € 115,00	505.885
204 aandelen B van € 119,60 (€ 460 – 26% volgestort)	24.398
<i>BNG Bank N.V.</i>	
17.355 aandelen van € 2,50	43.388
<i>B.V. Baggerzorg (21,95%)</i>	
180 aandelen van € 450,00	81.000
<i>GR Slibverwerking 2009</i>	
120 aandelen van € 45,45	5.454
<i>AquaMinerals B.V.</i>	
537 aandelen van € 94,28	50.628
Totaal	710.753

De onderstaande tabel toont overeenkomstig het Waterschapsbesluit een overzicht van onze verbonden partijen.

Naam verbonden partij	Nederlandse Waterschapsbank (NWB)		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap		
Deelnemer vanuit HHNK	Dijkgraaf		
Openbaar belang	De NWB levert diensten op het gebied van betalingsverkeer, <i>electronic banking</i> en consultancy en verstrekt ons lang- en kortlopende geldleningen. Door het houden van aandelen in de NWB zijn we verzekerd van een efficiënte en effectieve toegang tot geld- en kapitaalmarkten.		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans (x € 1.000.000)	31-12-2022	31-12-2021
	Activa	73.285	96.019
	Eigen vermogen	1.995	1.902
	Vreemd vermogen	71.290	94.117
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder		
Financieel belang	4.399 aandelen A van € 115,00 204 aandelen B van € 119,60 (€ 460,00 – 26% volgestort) Totaal € 530.283		
Bijdrage of dividend	In 2023 is een dividend ontvangen van € 4.663.276 over boekjaar 2022.		
Continu risico	Het risico beperkt zich tot het bedrag dat in de aandelen is geïnvesteerd. Tegenvallende dividenduitkering.		
Acuut risico	Geen		
Naam verbonden partij	Bank Nederlandse Gemeenten		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap		
Deelnemer vanuit HHNK	Dijkgraaf		
Openbaar belang	Kredietverlening aan decentrale overheden		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans (x € 1.000.000)	31-12-2022	31-12-2021
	Activa	112.074	149.057
	Eigen vermogen	4.615	5.062
	Vreemd vermogen	107.459	143.995
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder		
Financieel belang	17.355 aandelen van € 2,50; totaal € 43.388		
Bijdrage of dividend	In 2023 is een dividend ontvangen van € 43.387 over boekjaar 2022.		
Continu risico	Het risico beperkt zich tot het bedrag dat geïnvesteerd is in de aandelen. Tegenvallende dividenduitkering.		
Acuut risico	Geen		
Naam verbonden partij	Het Waterschapshuis (HWH)		
Vestigingsplaats	Amersfoort		
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling (GR)		
Deelnemer vanuit HHNK	Portefeuillehouder Middelen (algemeen bestuurslid GR), secretaris-directeur (lid opdrachtgeverstafel GR), ambtenaren (lid van Uitvoerend Overleggen, project- en werkgroepen en begeleidingscommissies)		
Openbaar belang	De regie- en uitvoeringsorganisatie voor de 21 waterschappen op het gebied van informatie- en communicatietechnologie met als doel het bevorderen van samenwerking tussen de waterschappen op het gebied van ICT.		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans (x € 1.000)	31-12-2022	31-12-2021
	Activa	10.241	8.301
	Eigen vermogen	-	-
	Vreemd vermogen	10.241	8.301
Bestuurlijk belang	Evenredige vertegenwoordiging in het algemeen bestuur.		

Financieel belang	Het algemeen bestuur van de GR Het Waterschapshuis (HWH) stelt de jaarlijkse begroting en de bijdragen van de waterschappen vast. Ieder college van een deelnemend waterschap wijst uit zijn midden een lid aan dat hem in het Algemeen Bestuur vertegenwoordigt. Het dagelijks bestuur HWH bestaat uit de voorzitter en vier andere door en uit het algemeen bestuur HWH aan te wijzen leden. De secretaris-directeur van HWH is secretaris van het dagelijks bestuur.		
Bijdrage of dividend	De bijdrage voor 2023 is € 1,8 miljoen.		
Continu risico	De GR kan ontbonden worden (opzegtermijn drie jaar). De waterschappen lijden dan financieel- en imagoverlies. De kans op acute ontbinding is nagenoeg nihil. Bij georganiseerde ontbinding zal HHNK voor alle door HWH geleverde producten en diensten een vervangende oplossing moeten zoeken. Dit is voor de meeste producten en diensten mogelijk zonder schade aan de continuïteit van HHNK, maar brengt een aanzienlijke kostenpost met zich mee. Voor de procesautomatisering, die door HWH wordt beheerd, zal het een grote uitdaging zijn binnen drie jaar de dienstverlening elders te organiseren en een grote investering vragen..		
Acuut risico	Geen		
Naam verbonden partij	Waterproef		
Vestigingsplaats	Edam		
Juridische vorm	Stichting		
Deelnemer vanuit HHNK	Bij besluit van het algemeen bestuur (04.19392) is bijzondere delegatie verleend aan het dagelijks bestuur tot het voorzien in de benoeming van een vertegenwoordiger namens HHNK in het bestuur van de Stichting Waterproef. Het afdelingshoofd Financiën, Control en Belastingen is benoemd als bestuurder. De portefeuillehouder Middelen en Participatie is eindverantwoordelijk.		
Openbaar belang	Verzorgt laboratoriumactiviteiten voor HHNK en Waternet.		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans (x € 1.000)	31-12-2022	31-12-2021
	Activa	2.323	2.289
	Eigen vermogen	-	-
	Vreemd vermogen	2.323	2.289
Bestuurlijk belang	Bestuurslid		
Financieel belang	Financieel toezichthouder samen met Waternet. In de statuten is een maximering van de algemene reserve vastgelegd. Bedragen daarboven worden teruggegeven aan HHNK en Waternet.		
Bijdrage of dividend	Geen		
Continu risico	Bestuurders zijn in principe niet aansprakelijk voor de schulden. Wel is sprake van hoofdelijke aansprakelijkheid bij opzettelijk wanbeleid. Tevens wordt een tekort in de exploitatie aangevuld door beide partners, waar wij er één van zijn.		
Acuut risico	Geen. De btw-koepelvrijstelling blijft bestaan.		
Naam verbonden partij	Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009		
Vestigingsplaats	Ridderkerk		
Juridische vorm	Gemeenschappelijke Regeling (GR)		
Deelnemer vanuit HHNK	Portefeuillehouder Waterketen als algemeen bestuurslid van de GR.		
Openbaar belang	De GR slib treedt op als vertegenwoordiger en belangenbehartiger van de waterschappen in de HVC. De GR slib bestaat uit een algemeen bestuur, een dagelijks bestuur en een voorzitter. Elk deelnemend waterschap neemt met één vertegenwoordiger zitting in het algemeen bestuur. HHNK wordt hierdoor in staat gesteld invloed uit te oefenen op de koers van de HVC via de vertegenwoordiging van HHNK in de GR. Door als waterschappen als een geheel op te treden is de zeggenschap over het beleid van de HVC groter.		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans (x € 1.000)	31-12-2022	31-12-2021
	Activa	60	51
	Eigen vermogen (incl. voorziening)	31	31
	Vreemd vermogen	29	20

Bestuurlijk belang	Deelname met zeven andere waterschappen.		
Financieel belang	HHNK heeft 120 aandelen B van de HVC overgedragen aan de GR slib. De Gr slib bezit totaal 683 aandelen B. Daarmee is het HHNK belang in de GR slib 17,6%. In totaal heeft HVC 4030 aandelen (A en B) uitgegeven. Daarmee is het belang van HHNK in HVC 2,97%.		
Bijdrage of dividend	HHNK draagt 12,5% van de organisatiekosten van de GR slib (€ 11.228). Daarnaast staat HHNK garant voor de geldleningen die HVC heeft aangetrokken voor de activiteiten voor de aandeelhouders B. Voor deze garantstelling ontvangt HHNK 1% provisie (€ 60.990).		
Continu risico	Via de GR slib staat HHNK garant voor de schulden van HVC. Een beroep op deze garantstelling kan ontstaan doordat HVC verliezen lijdt en/of problemen krijgt met de financiers die de gegarandeerde leningen hebben verstrekt.		
Acuut risico	Geen		
Naam verbonden partij	Unie van Waterschappen		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Juridische vorm	Vereniging		
Deelnemer vanuit HHNK	Dijkgraaf, hoogheemraden in commissies en ambtenaren in werk- en themagroepen.		
Openbaar belang	Biedt ondersteuning op het gebied van beleidsontwikkeling, belangenbehartiging en lobby bij de EU, het parlement en ministeries.		
Eigen en Vreemd Vermogen op basis van concept jaarrekening	Balans (x € 1.000)	31-12-2022	31-12-2021
	Activa	25.275	26.652
	Eigen vermogen (incl. voorziening)	3.029	3.135
	Vreemd vermogen	22.246	23.517
Bestuurlijk belang	Lidmaatschap van de Unie, evenredige vertegenwoordiging in de commissies en ledenvergadering.		
Financieel belang	Besluiten met financiële gevolgen worden over het algemeen door alle waterschappen uitgevoerd, ongeacht of daar middelen voor in de begroting zijn opgenomen. Het belang van ons is circa 7%.		
Bijdrage of dividend	De bijdrage aan de Unie van Waterschappen is € 1,1 miljoen.		
Continu risico	Het financiële risico van de leden is in eerste instantie beperkt tot de contributie. De Unie doet toezeggingen namens alle waterschappen. Het algemeen bestuur van de Unie kan besluiten nemen, met financiële gevolgen die niet gedekt zijn door het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur. Wij dragen circa 7% van het totale risico.		
Acuut risico	Geen		
Naam verbonden partij	BV Baggerzorg		
Vestigingsplaats	Assendelft		
Juridische vorm	Besloten Vennootschap		
Deelnemer vanuit HHNK	Portefeuillehouder Integraal waterbeheer (stedelijk gebied) als aandeelhouder. Afdelingshoofd Financiën, Control en Belastingen in directie.		
Openbaar belang	Doordat wij aandeelhouder zijn van BV Baggerzorg kunnen wij gegarandeerd op verantwoorde manier onze verontreinigde baggerspecie kwijt.		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans (x € 1.000)	31-12-2022	31-12-2021
	Activa	661	467
	Eigen vermogen	364	354
	Vreemd vermogen	297	113
Bestuurlijk belang	De aandeelhouder levert een functionaris met vertegenwoordigingsbevoegdheid.		
Financieel belang	De vennootschap is een 78% dochteronderneming van Afvalzorg Deponie BV. De overige aandelen zijn in ons bezit. Het aandelenkapitaal is € 81.000.		
Bijdrage of dividend	Geen		
Continu risico	Het risico beperkt zich tot het bedrag dat in de aandelen is geïnvesteerd.		
Acuut risico	Geen		
Naam verbonden partij	Muskusrattenbestrijding		

Vestigingsplaats	Breukelen		
Juridische vorm	Overeenkomst van kosten voor de gemene rekening		
Deelnemer vanuit HHNK	Portefeuillehouder Waterveiligheid		
Openbaar belang	Gezamenlijke muskusrattenbestrijding		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans	31-12-2022	31-12-2021
	Activa	Niet van toepassing	Niet van toepassing
	Eigen vermogen		
	Vreemd vermogen		
Bestuurlijk belang	Deelnemen in een overeenkomst met andere overheden.		
Financieel belang	Mede betalen van salarissen muskusrattenbestrijders.		
Bijdrage of dividend	De bijdrage aan de muskusrattenbestrijding is € 2,2 miljoen.		
Continu risico	Aansprakelijkheid voor exploitatietekorten (van 1 januari 2020 t/m 31 december 2024). Tussentijdse opzegging is mogelijk met ingang van een nieuw kalenderjaar en met in achtneming van een opzegtermijn van minimaal één jaar.		
Acuut risico	Geen		
Naam verbonden partij	AquaMinerals		
Vestigingsplaats	Nieuwegein		
Juridische vorm	Besloten Vennootschap		
Deelnemer vanuit HHNK	Afdelingshoofd Waterketen. De portefeuillehouder Waterketen is eindverantwoordelijk.		
Openbaar belang	AquaMinerals is een grondstoffenmakelaar die zonder winstoogmerk de afzet van afvalgrondstoffen regelt. Deze organisatie biedt de expertise die nodig is om genoemde grondstoffen optimaal te vermarkten. Hun dienstverlening begint op het punt waar onze knowhow ophoudt. Het bedrijf is het <i>shared service center</i> van alle Nederlandse drinkwaterbedrijven om de afzet van rest- en grondstoffen te verzorgen. AquaMinerals ontleent zijn positie mede aan zijn status op het gebied van aanbestedingen en mededingingsrecht, waarmee concurrentie, prijsbederf en een aanbestedingsplicht wordt voorkomen. Dit betekent dat AquaMinerals alleen aanvullende kennis en kunde voor de waterschappen kan ontwikkelen als deze als (klein) aandeelhouder toetreden.		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans (x € 1.000)	31-12-2022	31-12-2021
	Activa	5.192	3.860
	Eigen vermogen	1.700	1.434
	Vreemd vermogen	3.492	2.426
Bestuurlijk belang	AquaMinerals heeft drinkwaterbedrijven en waterschappen, waaronder HHNK als aandeelhouders. Het gezamenlijke aandelenbelang voor de waterschappen wordt verdeeld op basis van het aantal vervuilingseenheden. Voor HHNK komt dit neer op 3,5% van 15.546 = 537 aandelen. Elke participant sluit voor zijn eigen grondstoffen een leveringscontract met AquaMinerals. Daarin worden specifieke afspraken gemaakt over volumes, planning, ambities et cetera. HHNK neemt deel aan de algemene vergadering van aandeelhouders.		
Financieel belang	AquaMinerals vraagt een vergoeding voor zijn organisatiekosten. De opbrengsten en kosten van de daadwerkelijke vermarkting van het materiaal zijn voor de aandeelhouders.		
Bijdrage of dividend	Afhankelijk van besluitvorming door de algemene vergadering van aandeelhouders vloeien eventuele overschotten van AquaMinerals aan het eind van het jaar terug naar de aandeelhouders.		
Continu risico	Geen		
Acuut risico	Geen		
Naam verbonden partij	Vereniging werken voor waterschappen		
Vestigingsplaats	's-Gravenhage		
Juridische vorm	Vereniging		

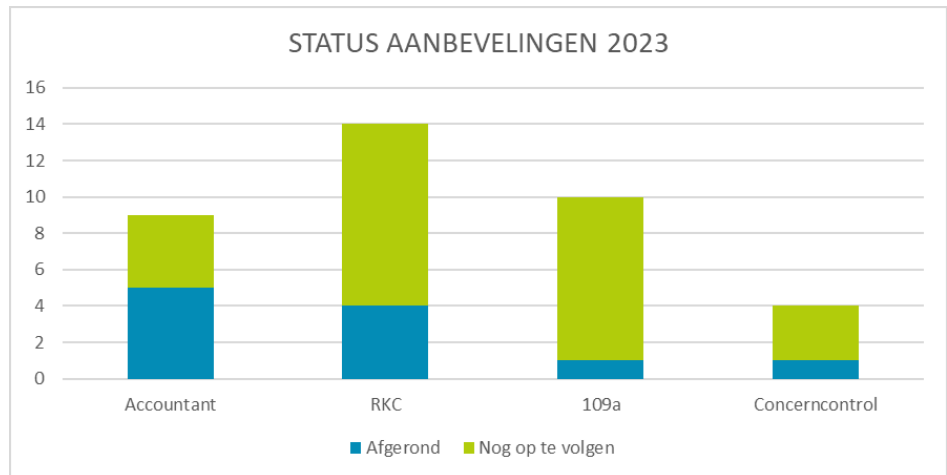

Deelnemer vanuit HHNK	Portefeuillehouder Middelen		
Openbaar belang	De Vereniging werken voor waterschappen is de werkgeversvereniging van de 21 waterschappen en veertien aan de waterschappen gelieerde organisaties. Het doel van de vereniging is het behartigen van de gemeenschappelijke sociale en sociaaleconomische belangen van de leden die activiteiten verrichten binnen de sector waterschappen, onder meer door het sluiten van collectieve arbeidsovereenkomsten met werknemersverenigingen. HHNK is per 1 januari 2019 lid van deze vereniging.		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans (x € 1.000)	31-12-2022	31-12-2021
	Activa	238	389
	Eigen vermogen	117	217
	Vreemd vermogen	121	172
Bestuurlijk belang	Lidmaatschap van de werkgeversvereniging, vertegenwoordiging in de ledenvergadering met drie stemmen.		
Financieel belang	HHNK betaalt een jaarlijkse contributie aan de vereniging.		
Bijdrage of dividend	In 2023 is een contributie van € 29.286 betaald voor het lidmaatschap van de vereniging.		
Continu risico	Geen		
Acuut risico	Geen		

18. Aanbevelingen

In deze paragraaf wordt ingegaan op de verantwoording van de aanbevelingen van de accountant, de rekenkamercommissie, de concerncontroller aan het bestuur en vanuit het periodieke doelmatigheid- en doeltreffendheidonderzoek (artikel 109a Waterschapswet) uitgevoerd door het dagelijks bestuur. De aanbevelingen worden uitgevoerd door de organisatie, gemonitord door de concerncontroller en getoetst wanneer deze zijn afgerond.

In totaal stonden 37 aanbevelingen open, waarvan 11 zijn afgerond en 26 nog verder opgevolgd worden in 2024.

Aanbevelingen van de accountant

De aanbevelingen van de accountant uit het accountantsverslag bij de jaarstukken 2022 hebben de volgende status:

- Een overkoepelende, actuele en geformaliseerde frauderisicoanalyse is in opzet in ontwikkeling. Begin 2024 wordt deze binnen de organisatie uitgezet en waar nodig beheersmaatregelen opgezet (als deze er al niet zijn) en zo nodig formaliseren van beleid. Deze aanbeveling is nog niet afgerond.
- De uitgangspunten (en recente (macro-economische) ontwikkelingen) voor de voorziening voor oninbaarheid worden goed gemonitord; bij het opstellen van de begroting en de jaarrekening wordt de omvang en dotatie van de voorziening beoordeeld. Deze aanbeveling is afgerond.
- Er wordt aandacht gevraagd voor het monitoren voor de nog op te leggen aanslagen voor de diverse belastingsoorten voor 2022. Een deel van het opleggen van de aanslagen voor de waterschapsbelasting kende in 2022 vertraging door de invoering van de LV WOZ (Landelijke voorziening Waarde Onroerende Zaken). Hierdoor was de restgroep groter in 2022 dan eerder het geval was. Deze restgroep wordt op reguliere wijze afgehandeld, net als eerdere jaren. De aanbeveling is afgerond.
- Het informeren over de voortgang en mogelijke risico's van het HWBP-2 project Markermeerdijken aan het algemeen bestuur: per triaal wordt het algemeen bestuur over het HWBP geïnformeerd via de Programmarapportage HWBP. Hierin zijn o.a. ook de voortgang en de toprisico's opgenomen en beschreven. Deze aanbeveling is afgerond.
- Twee aanbevelingen over aanscherping van de beleidsuitgangspunten voor de onderhoudsvoorzieningen zijn afgerond, de herziening van de uitgangspunten voor deze beide voorzieningen zijn aangepast en vastgesteld in het algemeen bestuur tijdens de behandeling van het MJP 2024-2027.
- Bij de jaarstukken 2020 en 2021 zijn er op het gebied van inkoop en aanbesteden aanbevelingen gedaan, die BDO in 2021 heeft benadrukt naar aanleiding van de extra controle naar de rechtmatigheid van het interne inkoopbeleid. Drie aanbevelingen zijn nog niet afgerond: om aanbestedingsdossiers goed te archiveren, om de afwegingen voor verlengen of uitbreiden van inkoop binnen een inkoopdossier centraal vast te leggen en om de versteviging van de verplichtingenadministratie. Hiervoor is in 2022 het verbetertraject PRIO! ingericht en een

verbeterplan opgezet. Met voortschrijdend inzicht bleek een programmatische aanpak vereist. In december 2023 is dan ook een implementatieplan programma PRIO geschreven dat begin 2024 ambtelijk wordt goedgekeurd. Het verbeterproces ligt echter niet stil. Het prestatieverklaren is ingevoerd en geïmplementeerd. Er is gestart met het ontwikkelen van een nieuw contractmanagementsysteem, uitbreiden van de formatie binnen inkoop en de aanpassingen van de overige systemen wordt gefaseerd ingezet.

Aanbevelingen van de Rekenkamercommissie

Hieronder is aangegeven in hoeverre opvolging is gegeven aan de aanbevelingen van de rekenkameronderzoeken en de rekenkamerbrief.

Beleid rond gewasbeschermingsmiddelen in oppervlaktewater

Er stonden nog twee aanbevelingen open uit het rapport 'De doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid rond gewasbeschermingsmiddelen in oppervlaktewater' (20.853623) van de rekenkamercommissie uit november 2020. Deze gaan in op onze rol als kennisdeler/stimulator en het communiceren over behaalde successen en ondernomen activiteiten over actuele onderwerpen en -ontwikkelingen. Op de websites van het Landbouwportaal en HHNK Gezond water worden actuele onderwerpen gedeeld. Verder heeft een enquête plaatsgevonden waar naar voren kwam dat er behoefte is aan een agrarische nieuwsbrief. Deze digitale nieuwsbrief is ontwikkeld met onderwerpen vanuit het effect Gezond water, waar ook het gewasbeschermingsmiddelenbeleid onderdeel van is. De nieuwsbrief komt in het voorjaar 2024 uit met de intentie twee keer per jaar een uitgave. Deze twee aanbevelingen zijn in 2023 nog niet afgerond.

Verbonden partijen

Het rekenkamerrapport Verbonden partijen is in september 2021 besproken in het algemeen bestuur ([21.801860](#)). Er stonden in 2023 nog drie aanbevelingen open, namelijk die over het agenderen en bespreken van verbonden partijen met het algemeen bestuur, zoals het organiseren van een jaarlijkse special of informatieavond. Hiervoor zijn voorbereidingen getroffen en in 2024 wordt een special over verbonden partijen georganiseerd. Daarnaast zijn in het eerste kwartaal van 2024 reeds de UvW en de NWB op bezoek geweest in het algemeen bestuur. De aandacht voor verbonden partijen wordt ingebed in de jaarlijkse agenda voor het algemeen bestuur. Deze aanbevelingen zijn nog niet afgerond in 2023.

Brief Meldingen

De rekenkamercommissie heeft in april 2022 via een brief ([21.064885](#)) aandacht gevraagd bij het algemeen bestuur voor het onderwerp 'meldingen'. Daarbij zijn drie aanbevelingen gedaan die nog niet zijn afgerond in 2023:

1. Maak een jaarlijkse analyse van de meldingen en informeer aan het algemeen bestuur over de uitkomsten; Er wordt ambtelijk jaarlijks een analyse gemaakt. Deze rapportage wordt verder ontwikkeld.
2. Ontwikkelnormen voor de afhandelingstijd van de meldingen; In 2024 wordt dit geprioriteerd opgepakt aansluitend op de uitvoering van het 24/7 bereikbaarheidsonderzoek gedaan door het bureau Berenschot. In opdracht van het programma CING is dit onderzoek uitgevoerd, naar aanleiding van de wateroverlast in 2021. Naar verwachting is dit gereed voor de zomer 2024.
3. Meet de tevredenheid van de melder over de afhandeling, de afhandelingssnelheid en de terugmelding; Momenteel wordt dat nog niet afdoende gemeten. Er is nu een inventarisatie gaande naar nieuwe gevalideerde meetmethodes om zo betrouwbare informatie op te kunnen nemen en te komen tot een rapportage, zodat deze ook meegenomen kan worden met de analyse (zie aanbeveling 1).

Onderweg van de Wob naar de Woo

De Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies heeft in 2022 onderzoek verricht naar hoe gemeenten en waterschappen omgaan met de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Hier is het rapport '*Onderweg van de Wob naar de Woo*' ([22.026646](#)) uit voortgekomen. Er stond nog één aanbeveling open, namelijk om de procesbeschrijving voor het afhandelen van Woo-verzoeken in overeenstemming te brengen met de wettelijke bepalingen. Het nieuwe proces en de bijbehorende procesbeschrijving is ambtelijk vastgesteld en uitgerold in 2023. Deze aanbeveling is afgerond.

Naar effectiviteit terugwinnen waardevolle grondstoffen

Op 10 mei heeft de Rekenkamercommissie het rapport '*Rekenkameronderzoek naar effectiviteit terugwinnen waardevolle grondstoffen*' ([23.0367590](#)) opgeleverd aan het algemeen bestuur. Het rekenkameronderzoek bevat vijf aanbevelingen, hieronder de opvolging:

1. Bied inzicht in kosten en baten aan de hand van een business- en value-case en monitorresultaten. We maken onderscheid in (investerings-)projecten waarbij sprake is van onderzoek of een pilot en uitvoerings- en implementatieprojecten. Met andere waterschappen en kenniscentra wordt afgestemd wie welk onderzoeksproject trekt. Voor pilots is het moeilijk of zelfs onmogelijk om al business of value-cases op te stellen. Als een pilot leidt tot een uitvoerings- of implementatieproject wordt in het voorstel om een investeringskrediet beschikbaar te stellen sowieso een kosten- en batenanalyse met het algemeen bestuur gedeeld. Elke investering loopt daarna mee in de planning & control-cyclus, waarover het algemeen bestuur drie keer per jaar wordt geïnformeerd. Deze aanbeveling is afgerond.
2. Maak gebruik van een afwegingskader bij investeringsbeslissingen; de ontwikkeling van het afwegingskader is neergelegd bij de regietafel investeringen binnen de ambtelijke organisatie. Deze aanbeveling is nog niet afgerond.
3. Maak samen met andere waterschappen een overkoepelende langetermijnvisie: Zoals aangegeven bij het in ontvangst nemen van deze rapportage zijn er meerdere visies opgesteld met andere waterschappen. Dit is gebeurd onder regie van de Unie van Waterschappen, bijvoorbeeld de visie 'Op weg naar klimaatneutraliteit' die de vergaande ambities op het gebied van CO₂-emissiebeperking en verhoging van de eigen duurzame energieopwekking schetst. Daarnaast verwoordt 'Het verhaal van de circulaire waterschappen' waarom onze sector het circulair werken belangrijk vindt en hoe dat kan worden aangepakt. Daarnaast is in 2022 de visie op CO₂-beprijzing door de Unie vastgesteld. Deze aanbeveling is afgerond.
4. Zet in op aquathermie. In 2021 heeft het algemeen bestuur de Notitie aquathermie vastgesteld, waarin de positie van HHNK is bepaald en kaders zijn meegegeven met tijdelijke inzet van twee FTE's voor twee jaar. Op basis van een evaluatie heeft het algemeen bestuur op 18 oktober 2023 besloten deze proactieve inzet tot en met 2026 te bestendigen. Deze aanbeveling is afgerond.
5. Zet in op energiebesparing. Om te voldoen aan de energiebesparingsplicht is de opgave gedaan aan de omgevingsdienst. Per object wordt in 2024 onderzocht wat specifieke maatregelen kunnen zijn om energie te besparen, wanneer deze binnen de gestelde wettelijke termijn besparingsmogelijkheden geven moeten deze worden doorgevoerd. Hier is budget voor opgenomen in het MJP. De aanbeveling is nog niet afgerond.

Aanbevelingen 109a onderzoek

Op grond van artikel 109a van de Waterschapswet voert het dagelijks bestuur periodiek een doelmatigheid- en doeltreffendheidsonderzoek uit. Er zijn voor twee 109a onderzoeken aanbevelingen open.

Onderzoek naar subsidieverwerving

In september 2022 is het onderzoek naar het proces van subsidieverwerving gedeeld met het algemeen bestuur via de wekelijkse post. Er stonden nog twee aanbevelingen open: namelijk om de

organisatievisie op subsidieverwerving te herijken en daarbij de benodigde capaciteit en middelen inzichtelijk te maken en te borgen binnen de planning-en-controlcyclus. De organisatievisie op subsidieverwerving is in ontwikkeling en wordt binnenkort vastgesteld. Deze aanbeveling is nog niet afgerond. De capaciteit en middelen is bestendig afgelopen jaar in het MJP. Deze aanbeveling is afgerond.

Onderzoek naar energiemangement

In het najaar is het onderzoek naar energiemangement (23.0242536) door het dagelijks bestuur vastgesteld. Dit onderzoek is in december 2023 meegezonden met de wekelijkse post aan het algemeen bestuur. Er zijn in totaal acht aanbevelingen gegeven. Zeven aanbevelingen zijn aan het dagelijks bestuur gericht die ingaan op het in stand houden van-, de inrichting-, verbreding-, inrichting van expliciete doelen en kpi's-, uitbreiding van de rol van het energiecomité, informatievoering van- en het verbruik van vervoer en mobiele werktuigen verwerkt binnen energiemangement. Één aanbeveling is gericht aan het algemeen bestuur, namelijk deze: Herbezie periodiek het relatieve belang van het energiedossier, formuleer op basis daarvan een informatiebehoefte en pas de informatievoorziening daarop aan.

De ambtelijke organisatie heeft de opdracht gekregen om de aanbevelingen ten uitvoer te brengen en nader te concretiseren in het KEP en het KEP 2.0 en in daarbij genoemde overlegstructuren. De startnotitie omtrent het KEP 2.0 (waarin deze aanbevelingen worden meegenomen) waarin richting en kaders worden uitgewerkt volgt in 2024 aan het algemeen bestuur. De aanbevelingen zijn niet afgerond.

Aanbevelingen van concerncontroller

Bij de brieven van de concerncontroller bij de Jaarstukken 2020 ([21.199562](#)), Jaarstukken 2021 ([22.0279600](#)) en Jaarstukken 2022 ([23.0204844](#)) zijn aanbevelingen gedaan. In 2023 is daarop het volgende gebeurd:

- In 2020 is de aanbeveling gedaan om te komen tot een uitvoeringsplan voor de rechtmatigheidsverantwoording. In 2023 zijn ambtelijk de contouren vastgelegd in het controleplan 2022-2023. De VIC-functie (Verbijzonderde interne controle) is uitgebreid en bouwt zich steeds verder uit. Vanaf boekjaar 2025 geldt de rechtmatigheidsverantwoording voor waterschappen. Om dit mogelijk te maken is er voor 2024 een controleplan geschreven waarbij de aandacht gaat naar het meenemen van de organisatie en het bestuur. Deze aanbeveling is nog niet afgerond.
- In 2021 is de aanbeveling gedaan om informatieveiligheid en privacy te versterken met de nodige capaciteit en middelen door middel van een verbeterplan. Er is in 2022 een meerjarig verbeterplan opgezet waarbij de voortgang continu wordt herijkt in samenspraak met de opgerichte ambtelijke Stuurgroep Verbeterplan Informatieveiligheid en Privacy (IV&P). Hierbij wordt uitvoering gegeven aan de aanbevolen maatregelen. Het blijkt dat sectoraal meer tijd nodig is dan verwacht om het gewenste volwassenheidsniveau 4 te behalen voor de BIO en de AVG. Er zijn tijdelijk middelen en capaciteit toegekend voor de projectmatige aanpak. Nu met de uitwerking van het verbeterplan blijkt dat er structurele middelen en capaciteit nodig zijn om dit goed te bestendigen en volwassenheidsniveau 4 te behalen. Deze aanbeveling is nog niet afgerond.
- In 2022 is het advies gegeven om grip te houden op de schommelingen van de WOZ-waarde en het effect op de inning van de waterschapsbelasting door de belastinginkomsten te blijven monitoren. Vanuit de organisatie heeft dit continue aandacht, door gebruik te maken van de novemberrapportage van de waarderingkamer voor het opstellen van de heffingsverordeningen wordt de meest recente doorrekening van de waardeontwikkeling van onroerende goederen gebruikt. Deze aanbeveling is afgerond.
- In 2022 is de aanbeveling gegeven om als Algemeen Bestuur de ontwikkelingen op gebied van de NIS-richtlijn te anticiperen en eventuele gevolgen voor bestuur en organisatie vroegtijdig in

beeld brengen. De CISO houdt de ontwikkelingen in de gaten. Op dit moment wordt de Europese richtlijn omgezet in nationale wetgeving in de vorm van een aanpassing van de Wet beveiliging netwerk- en informatiesystemen (Wbni) en lagere regelgeving. Het wordt meegenomen in het verbeterplan BIO zodra de impact duidelijk is. Deze aanbeveling is nog niet afgerond.

Foto: Waterschapsverkiezingen in maart 2023

Deel 3 – Jaarrekening

Foto: Inspectie Markermeerdijken bij wateroverlast in december 2023

19. Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt in overeenstemming met het Waterschapsbesluit.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het betreffende balanshoofd anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het besluit over de dividend wordt genomen.

Het bedrag waartoe aan natuurlijke personen en rechtspersonen borgstellingen of garantstellingen zijn verstrekt wordt niet op de balans, maar in de toelichting op de balans opgenomen. Door afrondingen op € 1 miljoen kunnen tabellen en verwijzingen in beperkte mate afwijken.

Vergelijkende cijfers

De vergelijkende cijfers zijn zo nodig aangepast om de vergelijkbaarheid met 2022 te behouden en te komen tot een verbeterd inzicht. Deze aanpassingen hebben geen invloed op het resultaat van voorgaand jaar of de financiële positie per 31 december 2022.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen, gebaseerd op de economische levensduur, zonder rekening te houden met eventuele restwaarde. Afschrijvingen vinden lineair plaats vanaf 1 januari na het moment van ingebruikname. Investerings tot € 0,1 miljoen worden niet geactiveerd, maar ineens ten laste van de exploitatie gebracht. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere 'vermindering' van de waarde als deze duurzaam blijkt te zijn. De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Afschrijvingstermijnen immateriële vaste activa	Termijn
Onderzoek, voorbereiding en ontwikkeling	5 jaar
Bijdragen en afkoopsommen	10 jaar

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs exclusief de kosten voor intern gemaakte uren of – indien van toepassing – tegen lagere marktwaarde, onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen, gebaseerd op de economische levensduur, zonder rekening te houden met eventuele restwaarde. De verkrijgingsprijs is de aanschafprijs onder aftrek van bijdragen van derden. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere 'vermindering' van de waarde als deze duurzaam blijkt te zijn.

Afschrijvingen vinden lineair plaats vanaf 1 januari na het moment van ingebruikname. Investerings tot € 0,1 miljoen worden niet geactiveerd, maar ineens ten laste van de exploitatie gebracht. Op grond wordt alleen onder bepaalde omstandigheden afgeschreven.¹ Met ingang van 2016 worden kosten voor intern gemaakte uren niet meer geactiveerd. Overboeking van opgeleverde werken vanuit onderhanden werk naar investeringen vindt plaats op 1 januari na het moment van ingebruikname.

In onderstaande tabel zijn de gehanteerde afschrijvingstermijnen in jaren weergegeven.

Afschrijvingstermijnen materiële vaste activa	Termijn
Grond	40 jaar
<i>Vervoersmiddelen en werktuigen</i>	
Vervoersmiddelen, machines en werktuigen waarvoor geen ideaalcomplex geldt	7 jaar
Zwaar materieel	10 jaar
<i>Overige bedrijfsmiddelen</i>	
Automatisering	4 jaar
Meet- en regelsystemen	10 jaar
Netwerk van sensoren	7 jaar
<i>Kantoren, dienstwoningen en centrale werkplaatsen</i>	
Nieuwbouw kantoorpand	40 jaar
Civiel	30 jaar
Technische installaties in bedrijfsgebouwen en woonruimten	15 jaar
Veiligheidsvoorzieningen, telefooninstallaties, kantoormeubilair in bedrijfsgebouwen en woonruimten	5 jaar
<i>Waterkeringen</i>	
Civiel	30 jaar
Mechanisch/elektrisch	15 jaar
Wegen in relatie tot waterkeringen	15 jaar
Groot onderhoud (levensduurverlengend)	20 jaar
<i>Waterlopen, kunstwerken en gemalen kwantiteitsbeheer</i>	
Civiel	25 jaar
Mechanisch/elektrisch	15 jaar
Watergangen	30 jaar
<i>Zuiveringstechnische werken</i>	
Civiel	30 jaar
Mechanisch/elektrisch	15 jaar
Persleidingen	40 jaar
Vrijvervalleidingen	20 jaar
SDI Gasturbine	5 jaar

¹ Er wordt niet op grond afgeschreven tenzij:

- Gronden een onverenigbaar onderdeel vormen van het object. Deze gronden worden conform het object afgeschreven;
- Waardevermindering van de grond plaatsvindt.

Afschrijvingstermijnen materiële vaste activa	Termijn
SDI Generator	10 jaar
Telemetrie voor de aansturing van gemalen, rwzi's en eventuele andere voorzieningen	10 jaar
Wegen	15 jaar
Bruggen	25 jaar
<i>Vaarwegen en havens</i>	
Vaarwegen en havens civiel	25 jaar
Mechanisch/elektrisch	15 jaar
Overige materiële vaste activa	Verwachte gebruiksduur

Afschrijvingstermijnen overige materiële vaste activa	Termijn
<i>Overige materiële vaste activa</i>	
Civiel	25 jaar
Mechanisch/elektrisch	15 jaar
Amoveren als onderdeel van investering	1 jaar
Zonnepanelen	15 jaar
Windturbines	20 jaar

Financiële vaste activa

Deelnemingen worden gewaardeerd tegen kostprijs of lagere marktwaarde. Overige financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Vlottende activa

De vorderingen en liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt dynamisch bepaald voor de waterschapsbelastingen en is statisch voor de overige vorderingen.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen is gesplitst in de algemene reserve, de bestemmingsreserves voor tariefsegalisatie en de overige bestemmingsreserves. De algemene reserve is het deel van het vermogen dat dient als buffer om algemene risico's op te vangen. De bestemmingsreserves voor tariefsegalisatie zijn ingesteld om fluctuaties in de tarieven door de jaren heen te beperken. De overige bestemmingsreserves zijn dat deel van het eigen vermogen dat is gereserveerd voor (de dekking van) specifieke uitgaven. Het eigen vermogen wordt gevormd door het saldo van bezittingen en schulden (inclusief voorzieningen).

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de verplichting dan wel het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting in eigen beheer is actuariel tegen de contante waarde van de (opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

De onderhoudsegalisatievoorzieningen zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die geformuleerd zijn.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen.

Werken voor derden

Wij verrichten werkzaamheden voor derden, zoals decentrale overheden en bedrijven. Werken voor derden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een looptijd korter dan één jaar en overlopende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

20. Balans

20.1 Balans per ultimo boekjaar

Activa <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	31-12-2023	31-12-2022	Passiva <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	31-12-2023	31-12-2022
<i>Vaste activa</i>			<i>Vaste passiva</i>		
Immateriële vaste activa	1,8	2,1	<i>Eigen vermogen</i>		
Materiële vaste activa	466,3	452,2	Algemene reserve	15,6	15,6
Financiële vaste activa	2,5	2,7	Bestemmingsreserves voor tariefseglisatie	14,0	45,5
			Overige bestemmingsreserves	39,2	39,9
<i>Werk voor derden</i>	-0,5	1,1	Resultaat boekjaar	-2,6	4,7
<i>Vlottende activa</i>			<i>Voorzieningen</i>	30,0	31,1
Liquide middelen	304,5	425,9			
Kortlopende vorderingen	44,1	68,7	<i>Vaste schulden</i>	822,7	889,4
Overlopende activa	154,5	124,2			
			<i>Vlottende passiva</i>		
			Netto-vlottende schulden met een looptijd korter dan één jaar	35,4	26,4
			Overlopende passiva	19,1	24,5
<i>Afrondingsverschillen</i>	0,1	0,2	<i>Afrondingsverschillen</i>	-0,1	
Totaal	973,3	1.077,1	Totaal	973,3	1.077,1

20.2 Toelichting op de balans per ultimo boekjaar

Activa

Staat van vaste activa <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Boek-waarde	Desinves-teringen en overboe-kingen	Investe-ringen	Bij-dragen van derden	Afschrij-vingen	Afron-dings-verschillen	Boek-waarde
	31-12-2022	Mutaties in 2023					31-12-2023
Onderzoek en ontwikkeling	0,3	-	-	-	-	-	0,3
Bijdragen en afkoopsommen	1,8	-	-	-	-0,4	0,1	1,5
Subtotaal immateriële vaste activa	2,1	-	-	-	-0,4	0,1	1,8
Gronden	15,0	-	0,2	-	-0,3	-	14,9
Vervoersmiddelen en werktuigen	1,9	-	0,5	-	-0,3	-0,1	2,0
Overige bedrijfsmiddelen	1,5	1,1	0,7	-	-0,5	-	2,8
Kantoren, woningen en werkplaatsen	30,0	-	0,4	-	-2,0	-	28,4
Waterkeringen	50,0	-	75,6	-74,7	-3,7	-0,2	47,0
Waterlopen, kunstwerken en gemalen	112,3	-1,1	14,9	-0,9	-6,8	-	118,4
Zuiveringstechnische werken	214,4	-0,1	28,3	-2,5	-17,0	0,1	223,2
Wegen	5,8	-	-	-	-0,5	0,1	5,4
Overige materiële vaste activa	21,3	-	4,2	-	-1,3	-	24,2
Afrondingsverschillen	-	-	-0,1	-	-	0,1	-
Subtotaal materiële vaste activa	452,2	-0,1	124,7	-78,1	-32,4	-	466,3
Afrondingsverschillen	0,1	-	0,1	-	-	-	-
Totaal	454,4	-0,1	124,8	-78,1	-32,8	0,1	468,1

Verloop- overzicht onderhanden werk 2023 <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Boek- waarde	Over- boe- kingen	Investe- ringen in gebruik geno- men	Investe- -ringen	Bijdra- gen van derden	Afron- dings- vers- schil- len	Boek- waar- de	Bruto restant krediet
	31-12-2022		Mutaties in 2023				31-12-2023	
Onderzoek en ontwikkeling	0,3	-	-0,2	-	-	-	0,1	-
Bijdragen en afkoopsommen	-	-	-	-	-	-	-	-
Immateriële vaste activa	0,3	-	-0,2	-	-	-	0,1	-
Gronden	-	-	-0,2	0,2	-	-	-	-
Vervoersmiddelen en werktuigen	-	-	-0,5	0,5	-	-	-	1,3
Overige bedrijfsmiddelen	0,6	-	-	0,7	-	-	1,3	2,9
Kantoren, woningen en werkplaatsen	-	-	-0,4	0,4	-	-	-	0,8
Waterkeringen	4,5	-	-1,1	75,6	-74,7	-0,1	4,2	373,7
Waterlopen, kunstwerken en gemalen	21,4	-	-4,6	14,5	-0,3	-	31,0	49,5
Zuiveringstechnische werken	39,5	-	-15,6	28,2	-2,5	-0,1	49,5	99,5
Wegen	-	-	-	-	-	-	-	-
Overige materiële vaste activa	5,0	-	-5,6	3,9	-	-	3,3	10,5
Afrondingsverschil	-0,2	-	-	-	-0,1	0,3	-	-
Materiële vaste activa	70,8	-	-28,0	124,0	-77,6	0,1	89,3	538,2
afrondingsverschil	-	-	-0,1	0,1	-	-0,1	-0,1	-
Totaal	71,1	-	-28,3	124,1	-77,6	-	89,3	538,2

Het onderhanden werk betreft per 31 december 2023 € 89,3 miljoen. De resterende bruto kredieten van het onderhanden werk bedragen € 538,2 miljoen waarvan het grootste deel het HWBP-2-programma betreft.

Financiële vaste activa

Financiële vaste activa (bedragen x € 1 miljoen)	31-12-2023	31-12-2022
Kapitaalverstrekingen aan bedrijven	0,7	0,7
Waterinnovatiefonds	2,0	2,0
Af: voorziening Waterinnovatiefonds	-0,2	-
Leningen aan ambtenaren	-	-
Afrondingsverschil	-	-
Totaal	2,5	2,7

Kapitaalverstrekingen aan bedrijven

Het betreft de deelnemingen in de NWB, BNG Bank N.V., B.V. Baggerzorg, GR Slibverwerking 2009 en AquaMinerals B.V.

Waterinnovatiefonds

In 2018 is het Waterinnovatiefonds opgericht, waarin een bedrag van € 2,0 miljoen beschikbaar is gesteld. Dit fonds is bedoeld om innovatieve projecten in de watersector te stimuleren. Het fonds heeft een revolverend karakter. In totaal zijn tien leningen verstrekt voor in totaal € 1,8 miljoen, hiervan staat ultimo 2023 in totaal nog € 1,0 miljoen open. Van de uitstaande leningen is het onzeker dat een lening van € 0,2 miljoen wordt afgelost, daarom is dit deel afgewaardeerd van het Waterinnovatiefonds en is hiervoor een voorziening getroffen.

Leningen aan ambtenaren

Dit heeft betrekking op aan personeel verstrekte leningen voor de PC-privé-regeling en de fietsregeling. Het betreft een bedrag van € 27.453.

Werken voor derden

Werken voor derden (bedragen x € 1 miljoen)	31-12-2023	31-12-2022
Gemeente Edam-Volendam Markermeerdijken	0,1	0,1
Provincie Noord-Holland Markermeerdijken	0,7	2,5
Rijkswaterstaat Markermeerdijken	-	0,1
Stadsstrand gemeente Hoorn	-	0,1
Waterproef ICT	0,1	0,1
Overeenkomst vaarwegen provincie Noord-Holland	-1,3	-1,7
Werken voor derden Wegen	-	-
Overname Stedelijk Water Medemblik	-	-0,1
Ruimtelijke adaptatie	-0,1	-
Amstelmeer	0,1	-
Afrondingsverschil	-0,1	-
Totaal	-0,5	1,1

Wij verrichten werkzaamheden voor derden, zoals decentrale overheden en bedrijven. Voor bovenstaande projecten zijn werkzaamheden verricht voor anderen.

Liquide middelen

Liquide middelen	31-12-2023	31-12-2022
------------------	------------	------------

<i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>		
Overige positieve rekening-courantverhoudingen	304,5	425,9
Kasmiddelen	-	-
Totaal	304,5	425,9

De liquide middelen staan voor ons vrij ter beschikking en bestaan uit direct opeisbare vorderingen op kredietinstellingen en kasmiddelen.

Schatkistbankieren

Voor liquide middelen die tijdelijk niet voor de publieke taken nodig zijn en voor zover die het drempelbedrag te boven gaan, is schatkistbankieren verplicht. Dit is ingevoerd om als decentrale overheden bij te dragen aan een lagere EMU-schuld en vermindert de externe financieringsbehoefte van het Rijk. Daarnaast vermindert schatkistbankieren het beleggingsrisico.

Drempelbedrag schatkistbankieren				
<i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>				
Begrotingstotaal				325,0
Drempelbedrag				6,5
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Gemiddelde som per kwartaal buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	0,5	1,7	1,2	0,4

Kortlopende vorderingen en overlopende activa

Kortlopende vorderingen en overlopende activa	31-12-2023	31-12-2022
<i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>		
Vorderingen op belastingdebiteuren	40,2	62,3
Af: voorziening dubieuze belastingdebiteuren	-0,9	-1,4
<i>Subtotaal vorderingen op belastingdebiteuren</i>	39,3	60,9
Overige vorderingen	4,9	7,9
Af: voorziening overige dubieuze debiteuren	-0,1	-
Afrondingsverschil	-	-0,1
<i>Subtotaal kortlopende vorderingen</i>	4,8	7,8
Totaal kortlopende vorderingen	44,1	68,7
<i>Overlopende activa</i>		
Nog te ontvangen subsidies	133,9	111,0
Nog op te leggen aanslagen waterschapsbelastingen	3,1	3,3
Nog te ontvangen bedragen	14,8	6,1
Vooruitbetaalde bedragen/vooruitontvangen facturen	2,3	3,4
Overige overlopende activa	0,4	0,3
Afrondingsverschil	-	0,1
Totaal overlopende activa	154,5	124,2
Totaal kortlopende vorderingen en overlopende activa	198,6	192,9

Kortlopende vorderingen

Het totaal van de kortlopende vorderingen bedraagt eind 2023 € 44,1 miljoen (2022: € 68,7 miljoen). Dit bestaat uit een vordering op belastingdebiteuren en overige debiteuren van totaal € 45,2 miljoen (2022: € 70,2 miljoen) en een voorziening voor dubieuze belastingdebiteuren van € 0,9 miljoen (2022: € 1,4 miljoen). De voorziening wordt in mindering gebracht op de belastingdebiteuren.

De vordering op belastingdebiteuren is € 22,2 miljoen lager. Het doorvoeren van gegevens uit de landelijke voorziening WOZ heeft geresulteerd in het verlate opleggen van de aanslagen in 2022. Daardoor was het saldo van de openstaande belastingdebiteuren in 2022 hoger dan in andere jaren. In 2023 is er een inhaalslag gemaakt, waardoor het openstaande saldo weer is gedaald.

De overige vorderingen zijn € 3,0 miljoen lager doordat eind 2022 een aantal grote facturen is verstuurd. Deze waren op dat moment nog niet vervallen. In 2023 is dit niet van toepassing.

Overlopende activa

Het saldo van de overlopende activa per eind 2023 bedraagt € 154,5 miljoen (2022: 124,2 miljoen). Deze stijging komt met name door de nog te ontvangen HWBP2-subsidies, rekening-courantrente van het vierde kwartaal en schadeloosstelling door het Rijk voor het opzeggen van het gascontract met energieleverancier SEFE. De verwachting is dat we de beschikking met het toegekende bedrag voor de compensatie voor de schadeloosstelling door het Rijk uiterlijk in mei ontvangen.

Verloopoverzicht nog te ontvangen subsidies

Verloopoverzicht nog te ontvangen subsidies (bedragen x € 1 miljoen)	EU	Rijk			Provincie	Overige	Totaal
	Overige subsidies	HWBP-2	HWBP	Overige subsidies	Overige subsidies	Overige subsidies	
Saldo 1 januari	-	106,6	2,8	0,9	0,4	0,3	111,0
Ontvangen bedragen	-	-52,8	-1,5	-2,8	-0,1	-0,1	-57,4
Toevoegingen	-	72,5	3,2	3,9	0,3	0,4	80,3
Afrondingsverschil	-	-	-	-	-	-0,1	-
Saldo 31 december	-	126,3	4,5	2,0	0,6	0,5	133,9

Passiva

Eigen vermogen

Verloopoverzicht reserves (bedragen x € 1 miljoen)	Saldo	Resultaat		Saldo	Mutatie 2023		Resultaat	Saldo
	31-12-2022	Bestem- -ming 2022	Budget- over- heveling 2022	1-1- 2023	Interne vermeer- deringen	Interne vermin- deringen	Bestem- -ming 2023	31-12- 2023, na verdeling resultaat
Algemene reserve	15,6	-	-	15,6	-	-	-	15,6
Bestemmings- reserves voor tariefsegalisatie:								
Watersysteembeheer	11,8	2,1	-0,8	13,1	-	-4,3	1,3	10,1
Zuiveringsbeheer	20,1	2,5	-	22,6	-	-26,7	-4,3	-8,3
Wegenbeheer	13,6	0,1	-	13,7	-	-4,5	0,3	9,6
Afrondingsverschillen	-	-	-	-	-	-	0,1	-0,1

Verloopoverzicht reserves <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Saldo	Resultaat		Saldo	Mutatie 2023		Resultaat	Saldo
	31-12-2022	Bestemming 2022	Budgetoverheveling 2022	1-1-2023	Interne vermeerderingen	Interne verminderingen	Bestemming 2023	31-12-2023, na verdeling resultaat
Subtotaal bestemmingsreserves voor tariefseglisatie	45,5	4,7	-0,8	49,4	-	-35,4	-2,6	11,3
Overige bestemmingsreserves:								
Afkoopsom wegentaak Amsterdam-Noord	2,8	-	-	2,8	-	-0,5	-	2,4
Erfpachtgronden	3,9	-	-	3,9	-	-1,0	-	2,9
Huisvesting	10,2	-	-	10,2	-	-1,5	-	8,8
Werven	2,7	-	-	2,7	-	-0,4	-	2,4
Maatregelen CO ₂ -emissiereductie	0,9	-	-	0,9	-	-0,1	-	0,8
Nazorgfase HWBP-2 projecten	15,9	-	-	15,9	-	-0,4	-	15,5
HWBP-projecten	3,4	-	-	3,4	-	-	-	3,4
Voorstel bestemmingsreserve budgetoverheveling	-	-	0,8	0,8	2,6	-0,3	-	3,1
Afrondingsverschillen	0,1	-	-	0,1	-	0,1	-	
Subtotaal overige bestemmingsreserves	39,9		0,8	40,7	2,6	-4,1	-	39,2
Afrondingsverschillen								0,1
Totaal reserves	101,0	4,7	-	105,7	2,6	-39,5	-2,6	66,2

Reservepositie

Het eigen vermogen is ten opzichte van 1 januari 2023 met € 39,5 miljoen afgenomen en bedraagt per 31 december 2023 € 66,2 miljoen.

Het resultaat bedraagt € 2,6 miljoen negatief. Voorgesteld wordt om het resultaat te verrekenen de bestemmingsreserves voor tariefseglisatie.

De afname van het eigen vermogen is het gevolg van de volgende mutaties:

Mutaties van het eigen vermogen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Realisatie 2023
Interne vermeerderingen	
- Bestemmingsreserves voor tariefseglisaties op grond van originele begroting	-
- Bestemmingsreserves voor tariefseglisaties op grond van begrotingswijzigingen	1,0
- Overige bestemmingsreserves op grond van originele begroting	-
- Overige bestemmingsreserves op grond van begrotingswijzigingen	1,7
- Overige bestemmingsreserves op grond van budgetoverheveling	2,6
Totaal	5,3
Interne verminderingen	

- Bestemmingsreserves voor tariefseglisaties op grond van originele begroting	-36,4	
- Bestemmingsreserves voor tariefseglisaties op grond van begrotingswijzigingen	-	
- Overige bestemmingreserve op grond van originele begroting	-5,7	
- Overige bestemmingsreserves op grond van begrotingswijzigingen	-	
- Overige bestemmingsreserves op grond van HWBP-2 projecten	-0,1	
Totaal		-42,2
Resultaat boekjaar		-2,6
Saldo mutatie eigen vermogen		-39,5

We kennen een drietal verschillende soorten reserves, ieder met een eigen doel:

- De algemene reserve is bedoeld voor calamiteiten met grote financiële gevolgen en bedraagt eind 2023 € 15,6 miljoen.
- De bestemmingsreserves voor tariefseglisatie zijn ingesteld om fluctuaties in de tarieven te beperken. In 2023 is € 36,4 miljoen onttrokken conform originele begroting. Bij de herziene begroting is uiteindelijk € 1,0 miljoen toegevoegd.
- In het verloopoverzicht staan acht overige bestemmingsreserves die hierna worden toegelicht.

Overige bestemmingsreserves

Amsterdam-Noord

In 2009 hebben we het wegenbeheer in Amsterdam-Noord overgedragen aan de gemeente Amsterdam. Gemeente Amsterdam heeft een afkoopsom betaald voor de door ons gederfde belastingopbrengst. Deze afkoopsom is opgenomen in een bestemmingsreserve. De weggevallen belastingopbrengst van het wegenbeheer wordt jaarlijks gecompenseerd door een onttrekking uit deze reserve.

Erfpachtgronden

Door de verkoop van erfpachtgronden verminderen de jaarlijkse erfpachtopbrengsten. De inkomsten van de verkopen zijn daarom toegevoegd aan een bestemmingsreserve. De lagere erfpachtopbrengsten worden gecompenseerd door jaarlijks een deel van de reserve te laten vrijvallen ten gunste van het exploitatieresultaat.

Huisvesting

De verkoopopbrengsten van kantoorpanden zijn in de bestemmingsreserve huisvesting gestort. Reserves mogen niet in mindering worden gebracht op de aanschafwaarde van nieuwe investeringen. Daarom wordt de bestemmingsreserve huisvesting gebruikt voor het compenseren van een deel van de kapitaallasten van het (hoofd)kantoor in Heerhugowaard. De reserve wordt benut gedurende de periode die gelijk is aan de gemiddelde afschrijvingstermijn van het (hoofd)kantoor.

Werven

De verkoopopbrengsten van werven zijn in de bestemmingsreserve werven gestort. Reserves mogen niet in mindering worden gebracht op de aanschafwaarde van nieuwe investeringen. Daarom wordt de bestemmingsreserve werven gebruikt voor het compenseren van een deel van de kapitaallasten van het wervenplan.

CO₂-emissiereductie

De bestemmingsreserve CO₂-emissiereductie is opgebouwd uit niet-bestede budgetten uit 2010 en 2011. De reserve wordt gebruikt ter dekking van kapitaallasten van investeringen die specifiek bedoeld zijn om de CO₂-emissie te reduceren.

Nazorgfase HWBP-2-projecten

Voor projecten van HWBP-2 die naar de beheerorganisatie worden overgedragen, is in 2020 een reserve ingesteld voor het onderhoud. Subsidie die voor de opgeleverde projecten wordt ontvangen, wordt aan deze reserve gedoteerd zodat de jaarlijkse lasten hieruit kunnen worden onttrokken.

HWBP-projecten

Bij HWBP-projecten ontvangen we subsidie per projectfase over de geraamde kosten. Door de risico-opslag die in de raming is opgenomen, kan de subsidie soms hoger uitvallen dan de werkelijke kosten van een projectfase. Volgens de verslaggevingsrichtlijnen moeten we per projectfase het resultaat bepalen. Tot 2021 hanteerden we een andere werkwijze waarbij we het resultaat per afgerond project bepaalden.

Budgetoverheveling

De Kadernota budgetbeheer geeft de keuzemogelijkheid om budgetoverschotten in de exploitatie over te hevelen naar de volgende jaren. Dit jaar komen drie exploitatie-budgetoverschotten in aanmerking. De opbouw van de reserve budgetoverheveling staat in onderstaande tabel weergegeven.

Exploitatie (bedragen x € 1 miljoen)	Effect	Besluit bij jaarstukken 2022	Onttrekking 2023	Toevoeging 2023 (voor resultaat)	Eindstand 2023
Grondverkoop Starmeer	Waterveiligheid	0,3	-0,3	-	-
Ruimtelijke adaptatie	Voldoende Water	0,5	-	0,2	0,7
Landbouwportaal	Gezond Water	-	-	2,2	2,2
Voertuigen (wagenpark)	Bestuur en Organisatie	-	-	0,2	0,2
Totaal		0,8	-0,3	2,6	3,1

Resultaatverdeling boekjaar

Mutatie bestemmingsreserves voor tariefsegalisatie (bedragen x € 1 miljoen)	Realisatie 2023	Realisatie 2022
Watersysteembeheer	1,3	2,1
Zuiveringsbeheer	-4,3	2,5
Wegenbeheer	0,3	0,1
Afrondingsverschillen	0,1	-
Totaal mutatie bestemmingsreserves voor tariefsegalisatie	-2,6	4,7
Bestemmingsreserve HWBP-projecten	-	-
Afrondingsverschillen	-	-
Totaal resultaat boekjaar	-2,6	4,7

Het resultaat van het boekjaar wordt in de balans als afzonderlijke component van het eigen vermogen opgenomen. Na vaststelling van de jaarrekening wordt deze in het daaropvolgende boekjaar verdeeld. Dit is in overeenstemming met het vastgestelde besluit over de bestemming van het resultaat.

Voorzieningen

Voorzieningen (bedragen x € 1 miljoen)	Saldo 1 jan 2023	Interne vermeer- deringen	Interne vermin- deringen	Externe vermin- deringen	Saldo 31 dec 2023
Voorzieningen voor arbeids- gerelateerde verplichtingen – gepensioneerde bestuurders	1,1	0,6	-	-0,2	1,5
Voorziening voor arbeidsgerelateerde verplichtingen - wachtgeld voormalig bestuurders	0,1	0,1	-	-0,1	0,1
Voorzieningen voor baggeren en saneren van waterlopen	18,8	4,6	-	-5,9	17,5
Voorzieningen voor overige onderhoudswerkzaamheden	11,1	8,3	-	-8,6	10,8
Afrondingsverschil	-	-	-	0,1	0,1
Totaal	31,1	13,6	-	-14,7	30,0

Voorziening voor arbeidsgerelateerde verplichtingen voor gepensioneerde bestuursleden of hun nabestaanden

De voorziening arbeidsgerelateerde verplichtingen is voor gepensioneerde bestuursleden of hun nabestaanden. Pensioenverplichtingen in eigen beheer is per saldo € 0,4 miljoen verhoogd, een toevoeging van € 0,6 miljoen en een onttrekking van € 0,2 miljoen, om toekomstige verplichtingen op te kunnen vangen, conform het actuariael overzicht. Uit het actuariael overzicht blijkt dat op balansdatum een bedrag van € 1,5 miljoen beschikbaar moet zijn.

Voorziening voor arbeidsgerelateerde verplichtingen voor wachtgeld voormalig bestuurders

De arbeidsgerelateerde verplichtingen voor wachtgeld voor voormalige bestuurders, is voor bestuurders die na de verkiezingen van 2019 niet zijn herkozen. Jaarlijks wordt het wachtgeld hieruit voldaan. Deze is na de verkiezingen in 2023 herberekend.

Voorzieningen voor baggeren en saneren van waterlopen

De onderhoudsvoorziening voor baggeren en saneren van waterlopen is in 2015 gevormd om schommelingen in de kosten van de baggerwerken te egaliseren. Bij een kostenegaliserende voorziening is het gebruikelijk om deze periodiek te actualiseren. In 2023 bedroeg de dotatie € 4,6 miljoen. De totale onttrekking van deze voorziening in 2023 is € 5,9 miljoen. In de originele begroting is uitgegaan van een onttrekking van € 5,0 miljoen.

Voorziening voor overige onderhoudswerkzaamheden

In 2016 is besloten om onderhoud op persleidingen en rioolgemaal via een onderhoudsvoorziening te egaliseren. Om de, over de jaren heen, sterk variërende uitgaven beheersbaar te maken is een voorziening aangelegd. Bij een kostenegaliserende voorziening is het gebruikelijk om deze periodiek te actualiseren, in 2023 is dit gebeurd. De dotatie in de originele begroting voor 2023 was € 7,7 miljoen. In totaal is voor € 8,6 miljoen onttrokken aan de voorziening.

Vaste schulden

Vaste schulden (bedragen x € 1 miljoen)	31-12-2023	31-12-2022
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	822,7	889,4

Vaste schulden <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	31-12-2023	31-12-2022
Waarborgsommen	-	-
Langlopende financiële leaseverplichtingen	-	-
Totaal	822,7	889,4

De totale vaste schuld eind 2023 bedraagt € 822,7 miljoen (2022: € 889,4 miljoen). Het verschil bestaat voor € 66,7 miljoen, inclusief afronding, uit reguliere aflossingsverplichtingen.

De aflossingsverplichting korter dan één jaar bedraagt eind 2023 € 66,7 miljoen. Voor het verloopoverzicht van de onderhandse leningen zie hoofdstuk 15 Financiering.

Vlottende passiva

Vlottende passiva <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	31-12-2023	31-12-2022
<i>Netto-vlottende schulden met een looptijd korter dan één jaar</i>		
Bankkrediet NWB	-	-
Crediteuren	9,7	9,4
Nog te betalen rente langlopende leningen	2,3	2,6
Belastingen en sociale- en pensioenpremies	6,2	6,5
Overige kortlopende schulden	17,2	8,0
Afrondingsverschil	-	-0,1
Subtotaal netto-vlottende schulden met een looptijd korter dan één jaar	35,4	26,4
<i>Overlopende passiva</i>		
Vooruitontvangen subsidie	12,5	18,7
Vooruitontvangen bedragen	-	-
Verlofverplichtingen	6,2	5,3
Overige overlopende passiva	0,3	0,5
Afrondingsverschil	0,1	-
Subtotaal overlopende passiva	19,1	24,5
Afrondingsverschil	-	-
Totaal	54,5	50,9

De totale vlottende passiva zijn toegenomen tot € 54,5 miljoen (2022: € 50,9 miljoen). De netto vlottende schulden met een looptijd korter dan één jaar zijn gestegen met € 9,0 miljoen ten opzichte van 2022. De oorzaak van deze stijging is onder andere een toename van de gaskosten.

Het saldo van de overlopende passiva per eind 2023 bedraagt € 19,1 miljoen (2022: € 24,5 miljoen). De grootste posten die deel uitmaken van de overlopende passiva, zijn de vooruitontvangen subsidies van het Rijk.

Verloopoverzicht 2023 Vooruitontvangen subsidies <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Rijk	Rijk	Rijk	Provincie	Overige	Totaal
	Overige subsidies	HWBP-2	HWBP	Overige subsidies	Overige subsidies	
Saldo 1 januari	9,4	3,2	5,8	0,2	-	18,5
Toevoegingen	-	-	0,3	-	0,1	0,4
Vrijgevallen bedragen	-1,9	-0,1	-4,3	-0,2	-	-6,5
Afrondingsverschillen			0,1			0,1
Saldo 31 december	7,5	3,1	1,9	-	0,1	12,5

De afname bij de post Rijk HWBP komt met name door een toename van het recht voor koppelstuk Markermeerdijken, programmateam HWBP, planuitwerking Den Oever-Den Helder en Realisatie Pilot Kunstwerken. De afname bij het Rijk overige subsidies komt door een toename in het recht voor Boezemgemaal Monnickendam en afname van recht voor Verbetering watersysteem Waard Nieuwland fase 2.

Niet in balans opgenomen verplichtingen

Verplichtingen die niet in de balans worden opgenomen en waaraan de organisatie voor toekomstige jaren is verbonden, worden hierna separaat weergegeven.

Meerjarige contracten

Ultimo 2023 hebben we niet uit de balans blijvende verplichtingen uit hoofde van meerjarige contracten van in totaal € 163,9 miljoen. Dit bedrag is inclusief de verplichting die we hebben vanuit het HWBP-2-programma. Deze verplichting is opgenomen voor € 156,5 miljoen.

Voor het overige betreffen het contractuele verplichtingen die via aanbestedingen tot stand zijn gekomen voor toekomstige investeringen, alsmede uit hoofde van langdurige contracten t.a.v. bestedingen voor de exploitatie, waaronder energie, chemicaliën en softwarelicenties.

(Bank-)garantstellingen

Stichting Waterproef

Stichting Waterproef voert sinds 2005 laboratorium- en onderzoeksactiviteiten uit voor HHNK en Waternet. Per 31 december 2008 hebben we met Waternet gezamenlijk een garantieverklaring afgegeven voor de Stichting Waterproef. Beide organisaties staan garant voor de juiste nakoming van de verplichtingen tot betaling van alles wat de NWB van de stichting te vorderen heeft. De rekening-courant bij de NWB heeft per eind 2023 een limiet van € 1,5 miljoen. De liquide middelen van Waterproef zijn gelijk gebleven ten opzichte van 2022, namelijk € 0,0 miljoen (2022: € 0,0 miljoen).

Op 13 december 2023 heeft het algemeen bestuur besloten (23.1094829) toestemming te verlenen aan het stichtingsbestuur van Waterproef om een lening van € 1,1 miljoen af te sluiten bij de Nederlandse Waterschapsbank N.V. (NWB). Ook heeft het algemeen bestuur ingestemd met het afgeven van een garantstelling (borgstelling) aan deze bank. De lening wordt gebruikt voor de aanschaf van een nieuw laboratoriuminformatiemanagementsysteem en is begin 2024 aangegaan.

Unie van Waterschappen

De waterschappen staan gezamenlijk garant voor een lening met een hoofdsom van € 6,0 miljoen. Per 31 december 2023 is het resterende saldo € 4,6 miljoen. Wij staan garant voor 6,2% van deze lening. Dit betreft een bedrag van € 0,3 miljoen.

Garantstelling Unie van Waterschappen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	2023	2022
Bedrag garantstelling 1 januari	0,3	0,3
Bedrag garantstelling 31 december	0,3	0,3

GR Slibverwerking 2009

HHNK heeft 120 aandelen B van de HVC overgedragen aan de GR slib. HHNK heeft 17,6% van het totaal aan aandelen B in haar bezit. Met deze aandelen B staat HHNK garant voor het evenredige deel aan uitstaande leningen B. Dit komt neer op een garantstelling voor de leningen B van € 6,1 miljoen.

Garantstelling GR Slibverwerking 2009 <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	2023	2022
Bedrag garantstelling 1 januari	4,0	4,1
Bedrag garantstelling 31 december	6,1	4,0

Provincie Noord-Holland

De provincie Noord-Holland heeft diverse subsidieaanvragen voor het Provinciaal Meerjarenprogramma Landelijk Gebied beschikt met onderliggend een garantstelling van HHNK voor de overprogrammering. In de garantstelling verklaren wij geen beroep te doen op provinciale middelen wanneer geen of onvoldoende POP-middelen (Plattelandsontwikkelingsprogramma) vanuit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling beschikbaar zullen zijn.

Garantstelling provincie Noord-Holland <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	2023	2022
Overprogrammering POP2	-	-
Overprogrammering POP3	6,9	6,9

21. Exploitatie

21.1 Exploitatierekening naar effect

Exploitatierekening naar effect	Realisatie	Herziene begroting	Originele begroting
<i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	2023	2023	2023
Waterveiligheid	48,0	49,6	45,9
Voldoende water	71,5	73,2	75,0
Gezond water	10,0	10,0	9,7
Schoon water	112,4	108,7	103,9
Veilige (vaar)wegen	14,8	15,6	10,9
Crisisbeheersing	3,2	3,1	3,5
Bestuur en organisatie	26,6	23,4	35,5
Afrondingsverschil	0,1	0,1	0,1
Exploitatieresultaat vóór toevoegingen en onttrekkingen reserves	286,6	283,7	284,4
Mutatie algemene reserve	-	-	-
Toevoegingen en onttrekkingen bestemmingsreserves voor tariefsegalisatie	-35,4	-35,4	-36,4
Waterschapsbelastingen	-248,5	-248,2	-248,1
Afrondingsverschil	-0,1	-0,1	-
Exploitatieresultaat ('-' is voordelig)	2,6	-	-

In het bestuursvoorstel voor de vaststelling van de jaarstukken hebben we het voorstel tot bestemming van het resultaat opgenomen.

21.2 Toelichting begrotingsafwijkingen

Er zijn verschillende categorieën van begrotingsafwijkingen. Bij bepaalde categorieën is bij hogere uitgaven sprake van onrechtmatigheid. Dit telt mee in het oordeel van de accountant. De door de commissie Besluit begroting en verantwoording gepubliceerde 'Kadernota Rechtmatigheid 2018' vormt de basis om te bepalen of een begrotingsafwijking onrechtmatig is¹. Hieronder volgen de categorieën.

¹De waterschappen sluiten pas vanaf verslaggevingsjaar 2025 aan bij de 'Kadernota Rechtmatigheid 2023'.

0. Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid en waarvan de begrotingswijziging redelijkerwijs niet meer in het begrotingsjaar door het algemeen bestuur kon worden vastgesteld. *
1. Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor men tegen beter weten in geen voorstel tot begrotingsaanpassing heeft ingediend. **
2. Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar ten onrechte niet tijdig zijn gesignaleerd. **
3. Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten. *

4. Kostenoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen. Vaak blijkt vanwege dit open karakter in het kader van het opmaken van de jaarrekening een (niet eerder geconstateerde) overschrijding. *
5. Kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze extra inkomsten heeft het algemeen bestuur nog geen besluit genomen. **
6. Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten die achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd:
 - a) geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar; **
 - b) geconstateerd na verantwoordingsjaar. *
7. Kostenoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investeringen) waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren:
 - a) jaar van investeren; **
 - b) afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren. *

* Onrechtmatig, maar telt niet mee in het oordeel van de accountant.

** Onrechtmatig en telt mee in het oordeel van de accountant.

Per effect is nagegaan of de begrotingsafwijkingen binnen de grenzen liggen van de door het algemeen bestuur geautoriseerde begroting.

Exploitatiekosten² naar effect <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Realisatie 2023	Herziene Begroting 2023
Waterveiligheid	36,4	36,2
Voldoende Water	50,1	46,9
Gezond water	5,2	7,1
Schoon water	105,5	100,9
Veilige (vaar)wegen	13,4	13,6
Crisisbeheersing	1,0	1,0
Bestuur en organisatie	128,5	128,0
Afrondingsverschil	-	-
Totaal kosten	340,1	333,7

In het volgende overzicht worden de begrotingsafwijkingen ten opzichte van de herziene begroting geclassificeerd.

Effect <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Toelichting	Meer uitgegeven dan begroot	Categorie van de begrotings- afwijking
Waterveiligheid	Hogere HWBP solidariteitsbijdrage door indexatie van 2023, een hogere eindafrekening van 2023 en door een te lage projectgebonden bijdrage van de waterschappen in 2022, waarvoor landelijke afspraken zijn gemaakt.	0,2	0

² Deze tabel heeft een andere insteek dan die in hoofdstuk 21.1. In deze tabel zijn opbrengsten, uren en reserves buiten beschouwing gelaten.

Effect (bedragen x € 1 miljoen)	Toelichting	Meer uitgegeven dan begroot	Categorie van de begrotings- afwijking
Voldoende water	Hogere energiekosten door extreme neerslag in het laatste kwartaal.	3,0	0
Voldoende water	Hogere kosten voor het gemaal Krijtmolenpark. Hier staan volledige opbrengsten tegenover.	0,2	3
Schoon water	-Hogere energiekosten door extreme neerslag in het laatste kwartaal. -Toevoeging aan de voorziening persleidingen. -Een versnelling in de vervanging van 2-G modems door 3G-modems. -Storingen en calamiteiten bij de zuiverings- en slibverwerkingsinstallaties.	3,1	0
Schoon water	-Kosten voor onderhoud IBA's, hier staan direct gerelateerde opbrengsten tegenover. - Kosten voor COVID-19-bemonstering. Hiertegenover staan direct gerelateerde opbrengsten.	1,5	3
Bestuur en organisatie	Aanslagen WOZ beschikking over 2021 en 2022 die in 2023 zijn opgelegd. Deze kosten worden volledig vergoed.	0,5	3
Totaal		8,5	

In de investeringskredieten en reserves zijn geen afwijkingen geconstateerd.

Begrotingswijzigingen in 2023

Het algemeen bestuur heeft één begrotingswijziging voor het jaar 2023 goedgekeurd (23.1068971). Deze begrotingswijziging is door het algemeen bestuur goedgekeurd en wordt hierna toegelicht. Daarnaast heeft het dagelijks bestuur de post onvoorzien ingezet (23.1016413).

De posten die positief hebben bijgedragen aan het resultaat zijn:

- Onttrekking reserves budgetoverheveling aankoop grond Starnmeer (zie ook kosten) € 0,3 miljoen
- Hogere opbrengsten uit grondverkoop en afkoop van erfpacht € 0,6 miljoen
- Onttrekking reserve Nazorgfase HWBP2-projecten (zie ook kosten) € 0,3 miljoen
- Lagere kosten gemalen € 0,8 miljoen
- Doorschuiven onderhoudswerkzaamheden naar 2024 € 0,8 miljoen
- Geen gebruik gemaakt van satellietshouw € 0,1 miljoen
- Lagere bijdrage door het niet doorgaan van het Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland Amsterdam € 0,4 miljoen
- Lagere dotatie aan de baggervoorziening € 0,3 miljoen
- Lagere kosten Landbouwportaal € 0,3 miljoen
- Lagere kapitaallasten door lagere afschrijvingskosten als gevolg van het later leveren en in gebruik nemen van zonnepanelen € 0,6 miljoen
- Schadeloosstelling door het Rijk voor het openbreken van het gascontract met energieleverancier SEFE € 7,8 miljoen
- Lagere kosten externe verwerking van slib € 0,6 miljoen
- Hogere opbrengsten met name uit Wet Herverdeling Wegen € 0,3 miljoen
- Lagere kapitaallasten vanwege verschuiven wegenoverdracht naar 2024 (zie ook kosten) € 6,1 miljoen
- Lagere kapitaallasten vanwege in exploitatie nemen IBP € 1,6 miljoen
- Lagere Rijksfactuur voor bijdrage aan basisregistratie WOZ € 0,6 miljoen

• Hogere rentebaten	€ 12,6 miljoen
• Hoger dividend NWB	€ 0,7 miljoen
• Lagere kosten IBP	€ 0,3 miljoen
• Verkoop Zand tegen Zee	€ 0,3 miljoen
• Minder gebruik van mogelijkheid tot kwijtschelding en incidentele vrijval van voorziening dubieuze belastingdebiteuren	€ 0,9 miljoen
• Afronding	€ 0,5 miljoen
Totaal:	€ 36,8 miljoen

De posten die negatief hebben bijdragen aan het resultaat zijn:

• Hogere kosten VBK door inflatie	€ 2,2 miljoen
• Aankoop grond Starnmeer (zie ook opbrengsten)	€ 0,3 miljoen
• Hogere kosten door uitvoeren uitgesteld onderhoud	€ 1,3 miljoen
• Lagere bijdrage vanwege niet gesubsidieerde werkzaamheden personeel (interne verrekeningen)	€ 0,2 miljoen
• Hogere bijdrage muskusratten en Unie van Waterschappen	€ 0,2 miljoen
• Hogere kosten nazorg HWBP2-projecten (zie ook opbrengsten)	€ 0,3 miljoen
• Hogere energiekosten als gevolg van stijgende energieprijzen	€ 0,7 miljoen
• Verhoging budget Landbouwportaal ten laste van bestemmings-reserve watersysteembeheer	€ 0,7 miljoen
• Hogere energiekosten	€ 4,4 miljoen
• Diverse kostenstijgingen rwzi's	€ 0,8 miljoen
• Prijsverhoging van de behandeling van grensoverschrijdend afvalwater door Waternet en Hoogheemraadschap van Rijnland	€ 1,3 miljoen
• Lagere opbrengsten energie door lagere teruglevering en tarieven	€ 6,9 miljoen
• Kosten stormschade	€ 0,5 miljoen
• Prijsstijgingen voor wegverharding en objecten	€ 0,5 miljoen
• Extra kosten voor onderhoud van kunstwerken	€ 0,2 miljoen
• Indexatie van het verhardingenbestek	€ 0,7 miljoen
• Afkoopsom Westfriese gemeenten voor herstel van droogteschade	€ 0,6 miljoen
• Vrijval van reserve Amsterdam-Noord schuift door naar 2024	€ 2,4 miljoen
• Lagere bijdrage van gemeenten door verschuiven wegenoverdracht naar 2024 (zie ook opbrengsten)	€ 6,1 miljoen
• Hogere personeelskosten	€ 2,9 miljoen
• Hogere kosten vanwege het in exploitatie nemen IBP	€ 1,7 miljoen
• Hogere kosten vanwege aanpassen tijdsbestedingsnorm leden leden dagelijks bestuur	€ 0,1 miljoen
• Belastingopbrengsten zijn € 0,8 miljoen lager	€ 0,8 miljoen
Totaal:	€ 35,8 miljoen

21.3 Toelichting op de exploitatierekening naar effect

Hiervoor verwijzen wij naar de verantwoording per effect in de hoofdstukken 3 tot en met 9.

22. Exploitatie naar taak

Exploitatie naar kostendragers <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Realisatie 2023	Herziene begroting 2023	Originele begroting 2023
Watersysteem			
Netto kosten toegerekend aan de watersysteemtaak	156,9	156,1	160,1
Onvoorzien	-	-	0,6
Dividenden en overige algemene opbrengsten	-2,8	-2,8	-
Afrondingsverschil	-	-0,1	-
Bruto kosten toegerekend aan de watersysteemtaak	154,1	153,2	160,7
Toevoeging bestemmingsreserve			-
Onttrekkingen bestemmingsreserve	-4,3	-4,3	-11,8
Nog te bestemmen resultaat	1,3	-	-
Afrondingsverschil	-0,1		-
Belastingopbrengst	151,0	148,9	148,8
Gederfde inkomsten als gevolg van verminderingen	-	-	-
Gederfde inkomsten als gevolg van kwijtscheldingen en oninbaar verklaringen	2,5	2,8	3,2
Afrondingsverschil	0,1	-	-
Bruto belastingopbrengsten	153,6	151,7	152,0
Zuiveringsbeheer			
Netto kosten toegerekend aan de zuiveringstaak	124,0	120,1	116,4
Onvoorzien			0,4
Dividenden en overige algemene opbrengsten	-1,8	-1,8	-
Afrondingsverschillen	-	-	-
Bruto kosten toegerekend aan de zuiveringstaak	122,2	118,3	116,8
Toevoeging bestemmingsreserve	-	-	-
Onttrekkingen bestemmingsreserve	-26,7	-26,7	-23,9
Nog te bestemmen resultaat	-4,3	-	
Afrondingsverschil	0,1		-
Belastingopbrengst	91,3	91,6	93,0
Gederfde inkomsten als gevolg van kwijtscheldingen en oninbaar verklaringen	2,6	2,9	3,4
Afrondingsverschil			-
Bruto belastingopbrengsten	93,9	94,5	96,3

Exploitatie naar kostendragers <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Realisatie 2023	Herziene begroting 2023	Originele begroting 2023
Wegenbeheer			
Netto kosten toegerekend aan de wegentaak	10,4	10,8	9,9
Onvoorzien			0,1
Dividenden en overige algemene opbrengsten	-0,1	-0,1	-
Afrondingsverschil		-0,1	-0,1
Bruto kosten toegerekend aan de wegentaak	10,3	10,6	9,9
Toevoeging bestemmingsreserve	-	-	-
Onttrekkingen bestemmingsreserve	-4,5	-4,5	-0,7
Nog te bestemmen resultaat	0,3	-	
Afrondingsverschil	0,1	0,1	-
Belastingopbrengst	6,2	6,2	9,2
Gederfde inkomsten als gevolg van kwijtscheldingen en oninbaar verklaringen	0,1	0,1	0,3
Afrondingsverschil	-	-	-
Bruto belastingopbrengsten	6,3	6,3	9,4
Exploitatieresultaat	-2,6	-	-

De verschillen tussen de gerealiseerde en begrote bedragen na wijzigingen per kostendrager worden toegelicht in het volgende hoofdstuk.

23. Exploitatierkening naar kosten- en opbrengstsoorten

Exploitatierkening naar kosten- en opbrengstsoorten <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Realisatie 2023	Herziene begroting 2023	Originele begroting 2023	Realisatie 2022
<i>Kostensoorten</i>				
Rente en afschrijvingen	38,8	38,8	47,3	49,0
Personeelslasten	93,0	94,0	91,0	86,1
Goederen en diensten van derden	173,6	167,3	151,3	122,4
Bijdragen aan derden	21,1	21,6	22,2	19,8
Toevoegingen aan voorzieningen/onvoorzien	13,6	12,0	13,3	13,1
Afrondingsverschillen	-	-	-	-
Subtotaal kostensoorten	340,1	333,7	325,1	290,4
<i>Opbrengstsoorten</i>				
Financiële baten	-17,3	-17,4	-4,1	-5,3
Personeelsbaten	-1,5	-1,3	-0,5	-1,1
Goederen en diensten aan derden	-13,2	-10,1	-15,1	-15,4
Bijdragen van derden	-19,6	-17,1	-15,1	-16,0
Waterschapsbelastingen	-248,5	-248,2	-248,1	-241,4
Interne verrekeningen	-0,4	-0,2	-0,2	-0,5
Onttrekking/vrijval voorzieningen	-	-	-	-0,1
Afrondingsverschillen	-0,1	-	-	0,1
Subtotaal opbrengstsoorten	-300,6	-294,3	-283,0	-279,7
Afrondingsverschil	-			
Exploitatieresultaat	39,5	39,4	42,1	10,7
Toevoegingen aan reserves	2,6	-*	-*	19,3
Onttrekkingen aan reserves	-39,5	-39,5	-42,2	-34,7
Afrondingsverschillen	-	0,1	0,1	-
Exploitatieresultaat ('+' is nadelig)	2,6	-	-	-4,7

*bedragen zijn kleiner dan € 0,1 miljoen.

23.1 Toelichting op de exploitatierkening naar kosten- en opbrengstsoorten

Werkelijke kosten en herziene begroting

In dit onderdeel wordt een toelichting gegeven op de werkelijke kosten in relatie tot de herziene begroting.

Werkelijke kosten (bedragen x € 1 miljoen)	Realisatie 2023	Herziene begroting 2023	Originele begroting 2023	Vershil realisatie - /- herziene begroting
Rente en afschrijvingen	38,8	38,8	47,3	-
Personeelslasten	93,0	94,0	91,0	-1,0
Goederen en diensten van derden	173,6	167,3	151,3	6,3
Bijdragen aan derden	21,1	21,6	22,2	-0,5
Toevoegingen aan voorzieningen / onvoorzien	13,6	12,0	13,3	1,6
Afrondingsverschillen				
Totalen en per saldo lagere kosten dan geraamd	340,1	333,7	325,1	6,4

Personeelslasten (€ 1,0 miljoen lager)

De inhuurkosten zijn € 0,3 miljoen lager en € 0,2 miljoen lagere kosten vanwege kopen verlof vanuit het IKB. Het restant komt met name door vacatureruimte.

Goederen en diensten van derden (€ 6,3 miljoen hoger)

Het verschil komt door € 9,2 miljoen hogere kosten:

- € 5,4 miljoen hogere energiekosten.
- € 0,9 miljoen hogere kosten voor aanslagen WOZ beschikking over 2021 en 2022 die in 2023 zijn opgelegd.
- € 1,4 miljoen hogere kosten voor gemaal Krijtmolenpark
- € 1,1 miljoen kosten voor onderhoud IBA's die niet in de begroting zijn opgenomen omdat hier gelijke opbrengsten tegenover staan.
- € 0,4 miljoen hogere kosten voor COVID-19-bemonstering

Daar tegenover staan € 2,9 miljoen lagere kosten voor:

- € 1,1 miljoen lagere kosten VBK door vertragingen door extreme neerslag en vertraging in aanbestedingen
- € 0,8 miljoen lagere kosten onderhoud oeverbescherming, maaien, dammen en duikers
- € 0,6 miljoen verschuiving naar Bijdragen aan derden
- € 0,4 miljoen diverse lagere kosten

Bijdragen aan derden (€ 0,5 miljoen lager)

Het verschil komt met name vanwege € 1,9 miljoen lagere kosten voor het Landbouwportaal. Hier staan € 0,8 miljoen hogere kosten tegenover vanwege een hogere HWBP solidariteitsbijdrage. Hiernaast een verschuiving van € 0,6 miljoen van Goederen en diensten van derden naar Bijdragen aan derden.

Binnen deze kostensoort vallen de subsidies die we verstrekken aan derden. Via het Landbouwportaal is € 0,7 miljoen verstrekt met name aan erfafspoeling en duurzaam bodemgebruik. In 2023 is een subsidie beschikbaar gesteld van € 0,1 miljoen voor het project Zoete Toekomst Texel. Vanuit de anti-afhaakregeling is een subsidie van € 0,3 miljoen verleend aan Cono. Ook is via de KAN subsidieregeling € 0,1 miljoen verstrekt voor het aanleggen een waterbuffer in de gemeente Schagen. De verstrekte subsidie vanuit communicatie bedraagt € 38.991 en de details zijn opgenomen in bijlage 4.

Toevoegingen aan voorzieningen (€ 1,6 miljoen hoger)

De hogere kosten komen door een aanvullende dotatie van € 0,6 miljoen aan de voorziening persleidingen en rioolgemalen, een aanvullende dotatie van € 0,3 miljoen aan de baggervoorziening en een aanvullende dotatie van € 0,7 miljoen aan de voorzieningen arbeidsgerelateerde verplichtingen.

Werkelijke opbrengsten en herziene begroting

In dit onderdeel wordt een toelichting gegeven op de werkelijke opbrengsten, in relatie tot de herziene begroting.

Werkelijke opbrengsten <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Realisatie 2023	Herziene begroting 2023	Originele begroting 2023	Verschil realisatie -/- herziene begroting
Financiële baten	-17,3	-17,4	-4,1	0,1
Personeelsbaten	-1,5	-1,3	-0,5	-0,2
Goederen en diensten aan derden	-13,2	-10,1	-15,1	-3,0
Bijdragen van derden	-19,6	-17,1	-15,1	-2,5
Waterschapsbelastingen	-248,5	-248,2	-248,1	-0,3
Interne verrekeningen	-0,4	-0,2	-0,2	-0,2
Onttrekkingen/vrijval voorzieningen	-	-	-	-
Afrondingsverschil	-0,1	-	-	-0,2
Totalen en per saldo hogere opbrengsten dan geraamd	-300,6	-294,3	-283,0	-6,3

Goederen en diensten aan derden (€ 3,0 miljoen hoger)

De hogere opbrengsten van goederen en diensten aan derden wordt veroorzaakt door hogere opbrengsten vanuit invordering van € 0,6 miljoen. Daarnaast zijn de opbrengsten € 0,9 miljoen hoger vanwege een doorberekening van aanslagen WOZ beschikking naar Taqa. Deze aanslagen over 2021 en 2022 zijn in 2023 opgelegd. Voor COVID-19-bemonstering zijn € 0,4 miljoen hogere opbrengsten ontvangen. Voor € 1,1 miljoen zijn bijdragen van gemeenten voor het onderhoud van IBA's niet in de begroting opgenomen omdat hier gelijke kosten tegenover staan.

Bijdragen van derden (€ 2,5 miljoen hoger)

De hogere bijdragen van derden van € 2,5 miljoen bestaat voor € 1,4 miljoen uit een vergoeding van de gemeente Amsterdam voor de realisatie van gemaal Krijtmolenpark. Daarnaast is voor € 0,3 miljoen een NPLG-subsidie ontvangen en voor € 0,3 miljoen een SDE subsidie. Een bijdrage van de provincie aan het Landbouwportaal zorgde voor hogere opbrengsten van € 0,3 miljoen. Resteert diverse hogere opbrengsten.

24. Vermelding topinkomens

De Wet normering topinkomens schrijft een publicatieplicht in het jaarverslag voor van de bezoldiging van topfunctionarissen in de (semi)publieke sector. De wet merkt de secretarissen van waterschappen aan als topfunctionaris. Voor andere medewerkers geldt een publicatieplicht als de bezoldiging of een eventuele ontslagvergoeding uitgaat boven het wettelijke bezoldigingsmaximum. Niet-topfunctionarissen zonder dienstbetrekking (externen) hoeven niet gemeld te worden.

De beloning van een topfunctionaris mag maximaal 100% van het jaarsalaris van een minister zijn. Dit komt in 2023 neer op € 223.000 inclusief belaste kostenvergoedingen en pensioenbijdrage werkgever.

In de onderstaande tabel zijn de componenten van de bezoldiging opgenomen van onze secretaris-directeur inclusief de vergelijkende cijfers over 2022. De conclusie is dat er binnen HHNK geen personen zijn die meer verdienen dan de norm.

Bezoldiging topfunctionaris <i>(bedragen x € 1)</i>	2023	2022
Functie(s)	Secretaris - directeur	Secretaris - directeur
Naam	M.J. Kuipers	M.J. Kuipers
Duur dienstverband	1 januari tot en met 31 december 2023	1 januari tot en met 31 december 2022
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 197.097	€ 187.194
Beloning betaalbaar op termijn	€ 22.521	€ 23.740
Totaal	€ 219.618	€ 210.934
Maximum bezoldigingsnorm	€ 223.000	€ 216.000

Per januari 2023 zijn de salarissen en schaalbedragen verhoogd met € 125 bruto op basis van een voltijdsdienstverband en zijn de salarissen en schaalbedragen met 2,5% gestegen. Per juli 2023 zijn de salarissen en schaalbedragen met 2,5% gestegen.

De beloning plus belastbare onkostenvergoedingen is verhoogd, dit hangt samen met het stijgen van de CAO lonen. De beloning betaalbaar op termijn is licht gedaald in verband met het einde van de premieafdracht AOP.

Wij zijn ons bewust van de anticumulatiebepaling en kunnen bevestigen dat de secretaris-directeur geen bezoldigde topfunctie heeft bij een andere organisatie.

25. Verantwoordingsinformatie

25.1 Verantwoordingsinformatie SISA

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-02-2024

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator			
IenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E44B/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: E44B/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06</i>			
			1 061980 Gemeente Dijk en Waard	IENW/BSK-2023/290328	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
			2								
			15								
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)						
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09</i>						
			1 061980 Gemeente Dijk en Waard	IENW/BSK-2023/290328	Nee						
			2								
			15								
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Naam/nummer maatregel						Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12</i>						<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13</i>
			1 061980 Gemeente Dijk en Waard	IENW/BSK-2023/290328	48. Bouw van een gemaal en plaatsen van stuwren voor zoet-zout scheiding in de Wieringermeer.						Nee
			2								
			15								

IenW	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
			<i>Aard controle R Indicator: E84/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E84/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04</i>	€ 0	Nee
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08</i>		
			1 310 Aanbrengen van kant- en asmarkering op fietspadenaantal in Meters	Nee	0			
			2 318 Verbreden van fietspadenaantal in Meters	Nee	0			
			3					
			4					
			50					
LNV	L7B	Regeling specifieke uitkering IBP-Vitaal Platteland	Gebiedsnaam/nummer	Hieronder per regel één provincie(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Totale besteding (jaar T)	Totale cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Toelichting
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L7B/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L7B/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: L7B/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: L7B/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L7B/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L7B/06</i>
			1 030007 Provincie Noord-Holland	030007 Provincie Noord-Holland	€ 25.257	€ 82.956		Voortgangsrapportages worden naar de Provincie gestuurd sinds 2022. De totale subsidie bedraagt € 235.000.
			2				Nee	
			10					

25.2 Verantwoordingsinformatie Hersteloperatie kinderopvangtoeslag

In 2021 hebben de waterschappen besloten hun medewerking te verlenen aan de hersteloperatie van de kinderopvangtoeslagaffaire onder de voorwaarde dat zij worden gecompenseerd voor de kosten die dit met zich meebrengt. Tot de kosten die gecompenseerd worden, behoren de misgelopen belastingopbrengsten omdat openstaande schulden van gedupeerden niet meer kunnen worden ingevorderd maar moeten worden kwijtgescholden. Het gaat ook om de kosten van de uitvoering van de hersteloperatie. De Unie van Waterschappen heeft hierover afspraken gemaakt met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (Staatscourant 2022, 9942). Een van de afspraken is dat het dagelijks bestuur van de zelfheffende waterschappen, waaronder HHNK, de kwijtgescholden bedragen en uitvoeringskosten opnemen in de jaarrekening. Deze informatie is in onderstaande tabel weergegeven.

Aantal gedupeerden in waterschap (paragraaf 3.3 uitkeringsregeling)	Berekend bedrag uitvoeringskosten (# gedupeerden * € 100) (paragraaf 3.3 uitkeringsregeling)	Kwijtgescholden bedragen (paragraaf 3.2 uitkeringsregeling)
301	€ 30.100	€ 20.433,15

25.3 Verantwoordingsinformatie uitvoeringskosten NPLG/PPLG

Voor 2023 hebben we een aanvraag om subsidie gedaan op grond van de Regeling uitvoeringskosten NPLG waterschappen. Op 22 november 2023 ontvingen we de beschikking ter hoogte van € 289.527,- (23.1100197), dit bedrag is op 1 december 2023 ontvangen.

De uitvoeringskosten betreffen verrichte werkzaamheden in het kader van het Nationaal Programma Landelijk Gebied, het Noord-Hollandse Provinciaal Programma Landelijk Gebied en de werkzaamheden in de daaraan verbonden gebiedsprocessen.

Subsidie beschikking	Werkelijke kosten
€ 289.527	€ 348.506

26. Gebeurtenissen na balansdatum

27. Controleverklaring

**PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS**

Publieke Sector Accountants B.V.
Jan Sluijtersstraat 21
3059 VC Rotterdam
www.publiekesectoraccountants.nl
info@psa-ra.nl

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het college van hoofdingelanden van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier

VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN JAARREKENING 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier te Heerhugowaard gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2023 als van de activa en passiva van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier op 31 december 2023 in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit.
- Zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2023 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader voor de financiële rechtmatigheid dat op 13 december 2023 door het college van hoofdingelanden met registratienummer 23.1022504 is vastgesteld (hierna: het normenkader).

De jaarrekening bestaat uit:

- De grondslagen van waardering en resultaatbepaling;
- De balans per 31 december 2023;
- De exploitatie naar effect over 2023;
- De exploitatie naar taak over 2023;
- De exploitatierekening naar kosten – en opbrengstsoorten over 2023;
- De vermelding topinkomens;
- De SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen; en
- De gebeurtenissen na balansdatum.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de Nota verwachtingen accountantscontrole 2023, het vastgestelde (meerjarige) controleprotocol met registratienummer 17.110534 zoals op 13 december 2017 door het college van hoofdingelanden is vastgesteld (hierna: het controleprotocol), het normenkader en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-

opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en de rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 3.400.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 5.2 van het Waterschapsbesluit.

Op basis van hoofdstuk 4 van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2023 hebben wij bij de controle van de SiSa-bijlage dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2023. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 5.3 van het Waterschapsbesluit.

Wij zijn met het college van hoofdingelanden overeengekomen dat wij aan het college van hoofdingelanden tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 125.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's

Conform onze beroepsstandaarden hebben wij aandacht besteed aan het risico op het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het management en het frauderisico rondom het bestaan, de juistheid en de volledigheid van de opbrengstenverantwoording. Deze risico's zijn naar onze mening niet zodanig groot dat we hieraan significante aandacht hebben besteed.

In onze frauderisicoanalyse hebben wij geconcludeerd dat wij geen materieel frauderisico zien ten aanzien van de opbrengstverantwoording. Dit vloeit voort uit het feit dat een opbrengststroom vast kan zijn, waarop het hoogheemraadschap geen invloed heeft (zoals een rijksbijdrage of bijdrage van derden), dat een opbrengststroom geen materiële omvang heeft of dat een opbrengstenstroom bestaat uit een grote hoeveelheid kleine, routinematige, niet materiële transacties waardoor de kans op een materiële fraude laag is.

Het risico op het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het management hebben wij ondervangen door het selecteren van journaalposten op basis van risicocriteria. Hierop hebben wij detailcontroles uitgevoerd. Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door het college van dijkgraaf en hoogheemraden. Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen andere materiële frauderisico's gesignaleerd.

Daarnaast hebben wij materiële frauderisico's onderkend op het betalen van facturen zonder dat er een prestatielevering aan ten grondslag ligt en op het uitvoeren van handmatige uitgaande betalingen die niet het reguliere factuurbetalingsproces hebben doorlopen. Wij hebben daarom detailcontroles uitgevoerd op inkoopfacturen, en daarbij vastgesteld dat de onderliggende prestatie is geleverd. Daarnaast hebben wij aanvullende analyses gedaan op crediteuren en de betaalregels uit de bankapplicaties. Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude.

Wij constateren dat fraude en fraudepreventie een onderdeel is waar het hoogheerraadschap actief mee bezig is. Het college van dijkgraaf en hoogheemraden heeft een integriteitsbeleid en een klokkenluidersregeling geïmplementeerd. Ook beschikt het college van dijkgraaf en hoogheemraden over een Controleplan Interne Beheersing, waarin aandacht wordt besteed aan fraude en integriteit. In dit Controleplan Interne Beheersing is ook opgenomen dat bij het plannen en uitvoeren van Verbijzonderde Interne Controlewerkzaamheden (VIC) aandacht wordt besteed aan frauderisico's door in gesprekken met afdelingen aandacht te vragen voor deze risico's en bij de uitvoering van de VIC aandacht te besteden aan beheersmaatregelen die frauderisico's moeten beperken. Een expliciete frauderisicoanalyse is nog niet beschikbaar, maar er zijn binnen het hoogheerraadschap initiatieven opgestart om hiertoe te komen. Vanuit de afdelingen worden bottom-up risico's besproken en wordt informatie opgehaald van mogelijke tekorten in beheersmaatregelen die deze risico's moeten afdekken. Vanuit het breed binnen de organisatie ophalen van risicofactoren en ervaringen, kan dit daarna gericht gebundeld worden in één frauderisicoanalyse. Deze zal naar verwachting van het college van dijkgraaf en hoogheemraden in 2024 worden afgerond.

De uitkomsten van de in deze alinea genoemde werkzaamheden, voor zover wij hebben kunnen vaststellen op basis van de verstrekte controle-informatie, geven geen signalen van een vermoeden van fraude van materieel belang.

Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie

Het college van dijkgraaf en hoogheemraden heeft de jaarrekening opgemaakt uitgaande van de continuïteit van het geheel van de werkzaamheden voor de periode tot en met eind 2027, ofwel de termijn waarvoor de laatst vastgestelde begroting is opgesteld. Onze werkzaamheden om de continuïteitsbeoordeling van college van dijkgraaf en hoogheemraden te evalueren omvatten onder andere:

- Het overwegen of de continuïteitsbeoordeling van het college van dijkgraaf en hoogheemraden alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van onze controle kennis van hebben kunnen nemen, door het college van dijkgraaf en hoogheemraden te bevragen over de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten bij het maken van haar beoordeling, het kennis nemen van de begroting 2024 met meerjarige doorkijk alsmede de financiële resultaten zoals deze blijken uit de financiële administratie tot het moment van afgifte van onze controleverklaring en het kennis nemen van de uitkomsten van het financieel toezicht regime door de Provincie Noord-Holland op basis van haar beoordeling van de begroting 2023 met meerjarige doorkijk;
- Het nagaan of het college van dijkgraaf en hoogheemraden gebeurtenissen of omstandigheden heeft geïdentificeerd die gereede twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van het hoogheerraadschap om haar continuïteit te handhaven (hierna: continuïteitsrisico's);
- Het inwinnen van inlichtingen bij het college van dijkgraaf en hoogheemraden over haar kennis van continuïteitsrisico's met betrekking tot de periode van de door haar verrichte continuïteitsbeoordeling.

Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het college van dijkgraaf en hoogheemraden over de gehanteerde continuïteitsveronderstelling.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. De andere informatie bestaat uit:

- De inleiding;
- de Thema's Waterplan 2022-2027;
- het jaarverslag, waaronder de Effecten in detail (Deel 1), de (verplichte) paragrafen (deel 2) en de aanbevelingen; en
- de overige gegevens, waaronder de bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van dijkgraaf en hoogheemraden is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van het college van dijkgraaf en hoogheemraden en het college van hoofdingelanden voor de jaarrekening

Het college van dijkgraaf en hoogheemraden is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit. Het college van dijkgraaf en hoogheemraden is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van het hoogheemraadschap, opgenomen bepalingen zoals opgenomen in het normenkader.

In dit kader is het college van dijkgraaf en hoogheemraden tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet college van dijkgraaf en hoogheemraden afwegen of de financiële positie voldoende is om het hoogheemraadschap in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het college van dijkgraaf en hoogheemraden moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het college van hoofdingelanden is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van het hoogheemraadschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Waterschapsbesluit, de Nota verwachtingen accountantscontrole 2023, het controleprotocol, het normenkader voor de financiële rechtmatigheid, het Controleprotocol WNT 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's:
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het hoogheemraadschap;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van dijkgraaf en hoogheemraden en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van dijkgraaf en hoogheemraden gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat het hoogheemraadschap in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige

gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van het hoogheemraadschap;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het college van hoofdingelanden onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rotterdam, 9 april 2024

Publieke Sector Accountants B.V.

Was getekend: A. Booij RA

Valid Signed door A. Booij RA
op 09-04-2024

Bijlagen

1. Afkortingenlijst
2. Samenstelling bestuur
3. Uitvoeringsinformatie
4. Subsidieoverzicht

1. Afkortingenlijst

AGV	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
AI	<i>Artificial Intelligence</i>
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming
BBP	Bruto Binnenlands Product
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheid
BZB	Basiszuiveringsbeeld
Cao	Collectieve arbeidsovereenkomst
CBO	Crisisbeheersingsorganisatie
CHI	College van Hoofdingelanden
CING	Programma Crisisbeheersing in de genen
CISO	<i>Chief Information Security Officer</i>
CO ₂	Koolstofdioxide
COVID-19	<i>Coronavirus disease 2019</i>
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
EGV	Elektrisch Geleidend Vermogen
EMU	Economische en Monetaire Unie
EU	Europese Unie
GR	Gemeenschappelijke regeling
HBE	hernieuwbare brandstofeenheid
HHNK	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
HWBP	Hoogwaterbeschermingsprogramma
HWH	Het Waterschapshuis
IBA	Individuele behandeling van afvalwater
IBP	Informatiebeleidsplan 2022-2025
IBPVP	Interbestuurlijk programma vitaal platteland
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
IKB	Individueel Keuze Budget
ILT	Inspectie Leefomgeving en Transport
IOT	Internet of Things
IV&P	Informatieveiligheid en Privacy
KEP	Klimaat- en energieprogramma
kpi	kritieke prestatie-indicator
KRW	Kaderrichtlijn Water
kWh	kilowattuur
LV WOZ	Landelijke Voorziening WOZ
MJP	Meerjarenplan
MVO	Maatschappelijk verantwoorde overheid
NIS2	<i>Network and Information Security Directive</i>
NPLG	Nationaal Programma Landelijk Gebied
NWB	Nederlandse Waterschapsbank
NHN	Noord-Holland Noord
NVO	Natuurvriendelijke oever
PFAS	per- en polyfluoralkylstoffen
POP	Plattelandsontwikkelingsprogramma
PPLG	Provinciaal Programma Landelijk Gebied
PRIO!	Programma rechtmatige inkopende organisatie
RAAZ	Regiostudie Afvalwaterketen Amsterdam Zaanstreek
RWS	Rijkswaterstaat
rwzi	Rioolwaterzuiveringsinstallatie

SDE	Stimulering Duurzame Energieproductie
SDI	Slibdrooginstallatie
SPP	Strategisch Personeels Plan
STOWA	Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer
TEO	Thermische energie uit oppervlaktewater
UWV	Uitvoeringsinstituut Werenemersverzekeringen
VBK	Programma verbetering boezemkades
ve	Vervuilingseenheden
VIC	Verbijzonderde interne controle
VIPNL	Veenweide Innovatieprogramma Nederland
VPB	Vennootschapsbelasting
VRNHN	Veiligheidsregio Noord-Holland Noord
Wet Fido	Wet financiering decentrale overheden
WKK	Warmte-krachtkoppeling
Wnbi	Wet beveiliging netwerk- en informatiesystemen
Wob	Wet openbaarheid van bestuur
Woo	Wet open overheid
WOZ	Waardering onroerende zaken

2. Samenstelling bestuur

Het algemeen bestuur (college van hoofdingelanden) was per 31 december 2023 als volgt samengesteld. De dijkgraaf was R.P.G. Bosma en de secretaris-directeur M.J. Kuipers.

BBB

J.N.J.J. Beemsterboer – lid dagelijks bestuur
T.M. Brouwer
N.C.A.M. Karsten
A.A.M. Zuurbier-Oudhuis
J.H.H. de Boer
B.G.M. Kramer
C.J. Dijck – steunfractielid
A.P.J. Gribnau – steunfractielid

waterplatform Groen, Water & Land

K. Hartog – lid dagelijks bestuur
L.H.M. Dickhoff
E.Y. van Roijen
A. Lap
M.E. Sluis
T. Breedijk – steunfractielid
R. Veenman – steunfractielid

Partij van de Arbeid (P.v.d.A.)

M.A. Leijen – lid dagelijks bestuur
F.T.S. van der Laan
A.A.J. Jellema
P. Oudega – steunfractielid
S. Schreuder – steunfractielid

VVD

A.M. Langeveld – lid dagelijks bestuur
S.G.C. Hak
W.F.C. Cramer
R.J.N. Olij – steunfractielid

Water & Natuur

B.S. Nootebos
S.M.M. Borgers
F. Hoekstra
F.H.A. de Boer
T. Schuhmacher – steunfractielid
D.P. Imfeld – steunfractielid

Boeren Burgers Waterbelang

E.A. Koning-Bruijn
R. van Schoorl
C.J.M. Schipper – steunfractielid
N.J.J. van Tunen – steunfractielid

Partij voor de Dieren

F.A.S. Zoon
M.L. van der Zijde
V. Spruit – steunfractielid
J. Visser – steunfractielid

CDA

F.J.A. Frowijn
B.J. Glashouwer – steunfractielid
H.A.C. Komproe – steunfractielid

Forum voor Democratie

T.J. Kwakman
H.S. Heida – steunfractielid
A.M. Koopman – steunfractielid

50 Plus

J.W. Aerts
M.M.L. Beerepoot-Bakker – steunfractielid
E. de Graaff – steunfractielid

Categorie Ongebouwd

S.R.F. Ruiter – lid dagelijks bestuur
J.D. Rooker

3. Uitvoeringsinformatie

Inleiding

De voorliggende uitvoeringsinformatie is bedoeld ter verdieping. Met tabellen en staten, geeft dit document meer inzicht in de financiële achtergronden van de jaarstukken 2023. Deze informatie wordt gebruikt bij de informatieverstrekking aan derden (CBS) en de bedrijfsvergelijking met andere waterschappen. Voor dit laatste punt biedt de Waterschapsspiegel meer detailinformatie.

Leeswijzer

Bij de verschillende onderdelen verwijzen we zoveel als mogelijk naar reeds opgenomen staten en teksten in de jaarstukken. De wettelijk verplichte onderdelen zijn opgenomen.

Kosten en opbrengstsoorten

In hoofdstuk 23 een overzicht van de exploitatielasten naar kosten- en opbrengstsoorten weergegeven. In onderstaande tabel zijn dezelfde kosten- en opbrengstsoorten met een nadere verbijzondering opgenomen.

Kostensoorten <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>		Jaar- rekening 2023	Herziene begroting 2023	Jaar- rekening 2022
Kostensoorten	Verbijzondering kostensoorten			
Rente en afschrijvingen	Externe rentelasten	5,9	5,8	6,2
	Interne rentelasten	-	-	-
	Afschrijvingen van boekverliezen	0,1	0,2	6,9
	Afschrijvingen van activa	32,8	32,8	35,8
	<i>Afrondingsverschil</i>			0,1
	<i>Subtotaal</i>	38,8	38,8	49,0
Personeelslasten	Salarissen huidig personeel en bestuurders	60,3	60,9	56,2
	Sociale premies	16,8	17,2	15,9
	Overige personeelslasten	3,1	2,9	2,7
	Personeel van derden	12,7	13,0	11,3
	<i>Afrondingsverschil</i>	0,1		
	<i>Subtotaal</i>	93,0	94,0	86,1
Goederen en diensten van derden	Duurzame gebruiksgoederen	7,5	8,0	5,2
	Overige gebruiks- en verbruiksgoederen	5,5	5,5	5,2
	Energie	56,0	50,7	20,9
	Huren en rechten	1,0	0,8	1,0
	Leasebetalingen <i>operational lease</i>	0,1	0,1	-
	Verzekeringen	1,2	1,0	1,1
	Belastingen	2,3	1,1	0,6
	Onderhoud door derden	61,4	62,6	52,7
	Overige diensten door derden	38,7	37,5	35,7
	<i>Afrondingsverschillen</i>	-0,1		
<i>Subtotaal</i>	173,6	167,3	122,4	
Bijdragen aan derden	Bijdragen aan bedrijven	1,1	2,9	-
	Bijdragen aan het Rijk	13,7	12,0	12,7
	Bijdragen aan overheden	5,3	5,7	6,8
	Bijdragen aan overige	1,0	1,0	0,2
	<i>Afrondingsverschillen</i>			0,1

	<i>Subtotaal</i>	21,1	21,6	19,8
Toevoegingen/Voorzieningen Onvoorzien	Toevoegingen aan voorzieningen	13,6	12,0	13,1
	Onvoorzien	-	-	-
	<i>Subtotaal</i>	13,6	12,0	13,1
<i>Afrondingsverschillen</i>				-
Subtotaal kostensoorten		340,1	333,7	290,4

Opbrengstensoorten <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>		Jaar- rekening 2023	Herziene begroting 2023	Jaar- rekening 2022
Opbrengsten	Verbijzondering opbrengsten			
Financiële baten	Externe rentebaten	-12,6	-12,7	-1,4
	Dividenden en bonusuitkeringen	-4,7	-4,7	-3,9
	<i>Afrondingsverschillen</i>			
	<i>Subtotaal</i>	-17,3	-17,4	-5,3
Personeelsbaten	Baten i.v.m. salarissen en sociale lasten	-0,9	-0,7	-0,5
	Uitlening van personeel	-0,6	-0,6	-0,6
	<i>Subtotaal</i>	-1,5	-1,3	-1,1
Goederen en diensten aan derden	Opbrengst uit grond en water	-2,0	-2,1	-1,9
	Verkoop van duurzame goederen	-	-	-
	Opbrengst uit overige eigendommen	-	-	-
	Diensten voor derden	-9,7	-6,3	-11,7
	Verkoop van grond	-1,3	-1,6	-1,6
	Verkoop van overige goederen	-0,1	-0,1	-0,2
	<i>Afrondingsverschillen</i>	-0,1	-	0,1
	<i>Subtotaal</i>	-13,2	-10,1	-15,4
Bijdragen van derden	Bijdragen van de Europese Unie	-0,1	-	-
	Bijdragen van het Rijk	-14,4	-13,6	-6,8
	Bijdragen van provincies	-0,5	-0,1	-0,4
	Bijdragen van overige openbare lichamen	-4,6	-3,3	-8,5
	Bijdragen van overigen	-	-0,1	-0,2
	<i>Afrondingsverschillen</i>	-	--	-0,1
	<i>Subtotaal</i>	-19,6	-17,1	-16,0
Waterschapsbelastingen	Opbrengst watersysteem- en wegenheffing gebouwd	-79,3	-79,1	-80,6
	Opbrengst watersysteem- en wegenheffing ingezetenen	-60,8	-60,7	-60,4
	Opbrengst watersysteem- en wegenheffing ongebouwd	-18,0	-18,0	-17,8
	Opbrengst watersysteem- en wegenheffing natuur	-0,2	-0,2	-0,2
	Opbrengst verontreinigingsheffing	-1,6	-1,5	-0,6
	Opbrengst zuiveringsheffing bedrijven	-20,1	-20,7	-18,7
	Opbrengst zuiveringsheffing huishoudens	-73,8	-73,8	-68,8
	Oninbaar	-0,3	-	0,3
	Kwijtschelding	5,5	5,8	5,3
	<i>Afrondingsverschillen</i>	0,1	-	0,1
	<i>Subtotaal</i>	-248,5	-248,2	-241,4

Interne verrekeningen	Interne verrekeningen	-0,4	-0,2	-0,5
Onttrekking voorziening	Onttrekkingen/vrijval voorzieningen	-	-	-0,1
<i>Afrondingsverschillen</i>		-0,1	-	0,1
Subtotaal inkomstensoorten		-300,6	294,3	-279,7

Totaal <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>		Jaarrekening 2023	Herziene begroting 2023	Jaarrekening 2022
Exploitatieresultaat		39,5	39,4	10,7
Reserves	Toevoegingen aan reserves	2,6	-	19,3
	Onttrekkingen aan reserves	-39,5	-39,5	-34,7
<i>Afrondingsverschillen</i>		-	0,1	-
Resultaat		2,6	-	-4,7

Netto kosten per beleidsproduct

Conform de Waterschapswet zijn in de begroting de netto kosten toegerekend aan effecten.

Naast deze indeling zijn de netto kosten ook gerelateerd aan de beleidsproducten (BBP-producten) voor de bedrijfsvergelijkingen.

Exploitatie <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Jaarrekening 2023	Originele begroting 2023	Jaarrekening 2022
01 Eigen plannen	18,9	21,6	16,5
02 Plannen van derden	2,5	4,0	2,8
03 Beheersinstrumenten waterkeringen	3,3	1,7	3,3
04 Aanleg en onderhoud waterkeringen	42,6	41,8	40,6
05 Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding	0,4	0,4	0,5
06 Beheersinstrumenten watersystemen	2,8	1,6	3,1
07 Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen	19,6	23,0	21,1
08 Baggeren van waterlopen	6,9	8,3	7,9
09 Beheer hoeveelheid water	38,4	38,2	29,1
10 Calamiteitenbestrijding watersystemen	2,1	1,4	1,6
11 Monitoring watersystemen	5,4	4,9	5,3
12 Getransporteerd afvalwater	23,0	20,5	19,4
13 Gezuiverd afvalwater	50,2	44,9	38,4
14 Verwerkt slib	27,3	28,5	18,3
15 Afvalwaterbehandeling door derden	8,3	7,1	7,6
17 Aanleg en onderhoud wegen	11,4	10,3	7,2
18 Wegenverkeersregeling en -veiligheid	2,1	1,7	3,8
20 Aanleg en onderhoud vaarwegen en havens	0,5	0,7	0,6
21 Verkeersregeling en -veiligheid vaarwegen en havens	0,1	0,1	0,1
23 Vergunningen en meldingen	2,6	2,5	2,6
25 Toezicht	2,9	3,3	3,3
26 Handhaving	0,3	0,0	0,6
31 Belastingheffing	6,8	7,9	6,7
32 Invordering	1,4	2,7	2,0
33 Bestuur	4,8	4,6	3,6
34 Externe communicatie	2,6	4,5	2,6
Afrondingsverschillen	-0,2	0,2	-

Subtotaal primaire beheerproducten	287,0	286,4	248,6
99 Direct op taakveld (incl. waterschapsbelasting)	-284,5	-286,4	-253,3
<i>Afrondingsverschillen</i>	<i>0,1</i>		
Totaal	2,6	-	-4,7

Staat van vaste activa

Voor de staat van vaste activa verwijzen wij naar hoofdstuk 20, paragraaf 2.

Staat van vaste schulden

Het verloop van de vaste schulden van HHNK over 2023 is als volgt.

Leningen en langlopende schulden <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Stand per 1 jan 2023	Mutaties in 2023		Stand per 31 dec 2023	Rente 2023
		Vermeer- deringen	Aflossingen		
Geldgever					
Onderhandse leningen van: - binnenlandse banken en overige financiële instellingen	889,4	-	-66,7	822,7	5,9
Totaal langlopende leningen	889,4	-	-66,7	822,7	5,9

De totale vaste schuld eind 2023 bedraagt € 822,7 miljoen (2022: € 889,4 miljoen). Het verschil bestaat voor € 66,7 miljoen uit reguliere aflossingsverplichtingen.

De aflossingsverplichting korter dan één jaar bedraagt eind 2023 € 66,7 miljoen. De gemiddelde rente voor leningen met een openstaande hoofdsom per 31-12-2023 bedraagt 0,67%. De gemiddelde resterende looptijd bedraagt 11,8 jaar.

Verbonden partijen

Voor de staat van verbonden partijen verwijzen wij naar hoofdstuk 17.

4. Subsidieoverzicht

In hoofdstuk 23.1 onder 'Bijdragen aan derden' zijn de verstrekte subsidies toegelicht. De uitsplitsing van de overige subsidieverstrekingen wordt hierna weergegeven.

Aanvrager	Onderwerp	Bedrag €
Stichting Art Zuiderzee Route	Tentoonstelling	5.000
Waterlandsmuseum de Speeltoren	Aanvraag subsidie voor project Vernieuwing Water- en Landzaal Museum De Speeltoren Noordeinde 2-4 Monnickendam	5.000
Virtueel Museum Waterlandse Zeedijk	Aanvraag subsidie ontwikkelen Virtueel Museum Waterlandse Zeedijk	2.500
Stichting Explokart	Aanvraag subsidie cartobibliografie Nederlandse polderkaarten	2.500
Historische Vereniging Suyder-Cogge	Aanvraag subsidie boek Dregterlandt, het verhaal achter de kaart	2.000
Historische vereniging Oud Stede Broek	Aanvraag subsidie voor organiseren festiviteiten 600 jaar Grootslag 100 Overhaal	1.000
Particulier 1	Bijdrage ter gemoed komend bezwaar	500

Jaarlijkse terugkerende aanvragen

Stichting Beemster Werelderfgoed	Jaarlijkse bijdrage	6.958
Schermer molen stichting	Instandhouding jaarlijkse bijdrage	6.308
Stichting Zijper Molens	Onderhoudsbijdrage 9 molens	4.500
Particulier 2	Onderhoudssubsidie Watermolen Wimmunpolder	681
Stichting Uitgeester- en Akersloter Molens	Onderhoudsbijdrage molen De Kat te Uitgeest	680
Particulier 3	Onderhoudssubsidie Tweede Broekermolen Uitgeest	682
Molenstichting Alkmaar e.o.	Jaarlijkse onderhoudsbijdrage watermolen Bosmolen	681

Totaal

38.991

